การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

สมพงษ์ สุตาวงศ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2565

การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

สมพงษ์ สุตาวงศ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2565
(ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

STUDY OF SANGAHAVATTHU 4 BASED ON LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS OF PHRAPARIYATTDHAMMA SCHOOLS ON GENERAL EDUCATION SECTION LOEI PROVINCE

SOMPONG SUTAWONG

A THEMATIC PAPER SUBMITTED IN PARTLAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2022

(COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY)

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	:	**การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย**
ชื่อนักศึกษา	:	**สมพงษ์ สุตาวงค์**
ชื่อปริญญา	:	**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต**
สาขาวิชา	:	**การบริหารการศึกษา**
ปีพุทธศักราช	:	**2565**
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	:	**พระครูปลัดจักรพล สิริธโร, ดร.**

สารนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำนวน 122 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ ทดสอบหาค่าเฉลี่ยแบบค่าที (t-test) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า:

1. ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีภาวะผู้นำในระดับมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา รองลงมาคือ ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติในระดับต่ำที่สุดคือ ภาวะผู้นำตามหลักทาน

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่า ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, หลักสังคหวัตถุ 4, โรงเรียนพระปริยัติธรรม

ABSTRACT

Thematic Toptic	**:**	**Study of Sangahavatthu 4 Based on Leadership of Administrators of Phrapariyattdhamma Schools on General Education Section Loei Province**
Student's Name	**:**	**Sompong Sutawong**
Degree Sought	**:**	**Master of Education**
Program	**:**	**Educational Administration**
Anno Domini	**:**	**2022**
Advisor	**:**	**Phrakhrupalad Chakphon Siritharo, Dr.**

This thesis is followed by 1) to study the case of these leaders being the 4 samples of the same subgroup of Phrapariyatthamma Schools and 2) to compare the leadership of the 4 main content synthesizer groups of the 4 target groups of Phrapariyatthamma Schools. Main target group So follow the instructions of the school and the teachers who want to sort them by job title, educational background, and work experience. The population used in this research were school administrators and teachers, amounting to 122 photographs/person. The research tool was a 5-level estimation scale questionnaire for data analysis. by finding frequency, percentage, mean, standard deviation and Test for mean t-test with statistical significance at the 0.05 level.

The results of research were found that:

1. Leadership according to Sangahawatthu 4 of Phrapariyatidhamma School administrators Department of General Education, Loei Province, found that overall and in each aspect Leadership is at a high level. The aspect with the highest level of leadership was the leadership according to the samanattata principle, followed by the leadership according to the piya-vaca principle. Leadership according to subjective principles, respectively. The aspect with the lowest level of practice was principle of leadership

2. To compare leadership according to Sangahawatthu 4 of administrators of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, Loei Province according to the opinions of school administrators and teachers. Classified by position, it was

found that there were differences. with statistical significance at the 0.05 level of educational qualifications and work experience were found to be no different Statistically significant at the 0.05 level.

Keywords: Leadership, Sanghahavatthus 4, Phrapariyatidhamma School

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีนั้น เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ขอกราบขอบพระคุณ รศ. บุญช่วย ศิริเกษ ประธานหลักสูตร ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ตลอดจนให้คำแนะนำเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ พระครูปลัดจักรพล สิริธโร, ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ พระราชปรีชามุนี, ดร., พระครูปริยัติสาธร, ดร., พระปลัดธนากร สนฺตมโน,ดร., ผศ.ดร.ประสงค์ หัสรินทร์, และ ดร.คม พวงยะ. ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้เครื่องมือในการวิจัยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในด้านการให้ข้อมูลและการเก็บข้อมูลในการวิจัย จนทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง ทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาที่ศึกษาที่ผ่านมา

ขอนอบน้อมบูชา องค์พระสัมมาสัมมาพุทธเจ้า ผู้มีพระคุณอันประเสริฐ ขอสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ผู้ให้กำเนิดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ขอบูชาคุณบิดา มารดา คุณครูบาอาจารย์ และขอขอบคุณท่านผู้มีอุปการคุณทุกๆ ท่าน ที่ได้ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจให้กับผู้วิจัยเป็นอย่างดียิ่งเสมอมา จนประสบผลสำเร็จได้อย่างดียิ่งจากการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

สมพงษ์ สุตาวงค์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... **จ**

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... **ฉ**

กิตติกรรมประกาศ ..... **ซ**

สารบัญ ..... **ฌ**

สารบัญตาราง ..... **ฏ**

สารบัญแผนภาพ ..... **ฒ**

บทที่ 1 บทนำ **1**

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1

1.2 ปัญหาการวิจัย 5

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 5

1.4 สมมติฐานการวิจัย 5

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย 6

1.6 ขอบเขตการวิจัย 6

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 8

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย 8

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **11**

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ 11

2.1.1 ความหมายของผู้นำ 11

2.1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ 13

2.1.3 ประเภทของผู้นำและภาวะผู้นำ 16

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ 19

2.1.5 ทฤษฎีภาวะผู้นำ 22

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 24

2.2.1 ความหมายของหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 24

2.2.2 ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 27

2.3 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา 29

2.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย 32

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.4 พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 33
2.4.1 ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2563 40
2.4.2 ขอบข่ายการการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย 52
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 56

บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย 62
3.1 ขั้นตอนการวิจัย 62
3.2 ระเบียบวิธีวิจัย 62
3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 63
3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 64
3.2.3 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 64
3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล 65
3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล 65
3.2.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 66

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 68
4.1 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล 68
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 69

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ 91
5.1 สรุปผลการวิจัย 92
5.2 อภิปรายผล 93
5.3 ข้อเสนอแนะ 98

บรรณานุกรม 99
ภาคผนวก 105
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย 106

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย 108
ภาคผนวก ค หนังสือออกในการดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัย 114
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย 130
ภาคผนวก จ แบบสอบถามเพื่อการวิจัย 134
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) / ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Item objective of congruence : IOC)..... 141
ภาคผนวก ช ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha coefficient) 145

ประวัติผู้วิจัย..... 148

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	63
4.1	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่	69
4.2	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา	70
4.3	แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	70
4.4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน	71
4.5	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลยโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรายข้อและรายด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน	72
4.6	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรายข้อและรายด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา	73
4.7	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรายข้อและรายด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา	74
4.8	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลยโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรายข้อและรายด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา	75
4.9	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมและรายด้าน	76
4.10	แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพ ทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.11	แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา	78
4.12	แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา	79
4.13	แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา	80
4.14	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการ ศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน	81
4.15	แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน	82
4.16	แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา	83
4.17	แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา	84
4.18	แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา	85
4.19	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน	86
4.20	แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงานทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

4.21 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา 88

4.22 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา..... 89

4.23 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา..... 90

สารบัญภาพ

ภาพที่ **หน้า**

1.1 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย..... 6
2.1 ขอบข่ายการการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา..... 52

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด เพื่อพัฒนาประเทศ โรงเรียนจึงเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญ ซึ่งต้องนำนโยบายทางการศึกษาลงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสำเร็จโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นอีกหนึ่งสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาภาคบังคับตามกำหนดของรัฐ มีความสำคัญต่อทุกส่วนของชุมชนที่อยู่โดยรอบ ซึ่งมีหลักในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อวางรากฐานให้ผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้เรียนได้มีความรู้รอบด้าน ทั้งทางโลกและทางธรรม เพื่อจะได้เป็นศาสนาทายาทที่ดีเพื่อสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา เป็นพลเมืองดีของบ้านเมือง และสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีของชาติ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน), 2545, หน้า 33-34) ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 หมวด 1 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ว่า “การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข” และมาตราที่ 8 (2) กล่าวว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก “ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” และ “สุบงกช นาโควงษ์” กล่าวว่า ควรจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน โรงเรียนต้องทำงานร่วมกับชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ร่วมคิด ร่วมเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจ ร่วมเลือกสรร และร่วมดำเนินการ (สุบงกช นาโควงษ์ 2547, หน้า 1)

โรงเรียนจึงเป็นสถาบันหลักที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงาม ทางร่างกาย จิตใจ เป็นคนดี มีคุณภาพของสังคม ตามความต้องการของการจัดการศึกษา หลังจากประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 การศึกษาของไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคปฏิรูปการศึกษา มีพระราชบัญญัติการศึกษาเกิดขึ้น โดยได้กล่าวถึงสิทธิ หน้าที่ และบทบาทในการจัดการศึกษาที่ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงอย่างเดียวแต่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน), 2545, หน้า 33-34) ดังนี้

มาตรา 57 หมวด 7 “ให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และยกย่องเชิดชูผู้ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา” และมาตรา 58 หมวด 8 “ให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนด้านงบประมาณการเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา”

ถ้าหากกล่าวถึงเรื่องของภาวะผู้นำ ต้องยอมรับว่าเป็นเรื่องที่จำเป็นของสังคมในปัจจุบันในการบริหารองค์กรหรือหน่วยงานให้ดำเนินไปในทิศทางที่กำหนด ภาวะผู้นำ ดังกล่าวนี้ อาจมองได้ว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในบุคคลใดบุคคลหนึ่งตามสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมกำหนดให้เป็นไป ความเป็นผู้นำเป็นหน้าที่หนึ่งในหลาย ๆ หน้าที่ของผู้บริหาร ผู้บริหารจะต้องมีภาวะความเป็นผู้นำ คือจะต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร นักทฤษฎีหลายท่านได้สร้างแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้หลายประการ เช่น (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) 2546, หน้า 25) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม (เลนซิส ลิเคอร์ท) (Rensis Likert 1967, p.172) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการซึ่งผู้นำจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับความคาดหวัง ค่านิยมและความสามารถในการติดต่อพบปะ เจรจาของบุคคลและที่จะต้องไปเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้น เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ผู้นำต้องแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เห็นว่าสนับสนุนในความสามารถของเขา (ชูชาติ พ่วงสมจิตร์, 2544) กล่าวไว้ว่า หากมีคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกัน จะเกิดปฏิสัมพันธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ การยอมรับอิทธิพลทางใจและการลงมือปฏิบัติตาม ผู้มีอิทธิพลเหนือกว่า กำหนดให้เกิดการร่วมมือร่วมใจดำเนินการไปสู่จุดหมาย โดยที่ทุกคนเกิดความพึงพอใจ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542) ไม่ได้บัญญัติคำว่า ภาวะผู้นำ แต่บัญญัติว่า ภาวะ เป็นคำนามแปลว่า ความมีหรือความเป็นหรือความปรากฏ ส่วนคำว่า ผู้นำ ไม่ได้บัญญัติไว้ในพจนานุกรมโดยตรง แต่มีคำที่ใกล้เคียงกันมาก คือคำว่า หัวหน้า เป็นคำนามแปลว่า ผู้เป็นใหญ่ในหมู่หนึ่งๆ และบัญญัติไว้อีกคำหนึ่ง คือ ผู้จัดการ เป็นคำนาม แปลว่า บุคคลที่มีหน้าที่บริหารและควบคุมดูแลกิจการ เมื่อพิจารณารากศัพท์ที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความเป็นผู้เป็นใหญ่ในหมู่หนึ่ง ๆ

จากแนวความคิดของนักทฤษฎีที่ได้กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการบริหารในยุคโลกาภิวัฒน์จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหาร ที่มีภาวะผู้นำที่มีลักษณะเฉพาะหลายอย่าง จึงจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ เป็นธรรม โปร่งใส เป็นแบบอย่างที่ดี มีสมรรถภาพหรือศักยภาพ ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถในการบริหารการจัดการ ซึ่งจะส่งผลให้ได้รับความศรัทธาน่าเชื่อถือจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชนและ จะต้องบริหารจัดการสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ตามความมุ่งหมาย ในการพัฒนาการศึกษาของชาติ

ตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ 2553 มาตราที่ 6 ที่ต้องการจะจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งกาย และจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิติ สามารถอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีการบริหารแบบผู้นำมืออาชีพ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาในโรงเรียน จัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นมากมาย และสามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีให้กับองค์กร มีการจัดระบบเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ตัดสินใจได้เอง คิดเอง หากโรงเรียนมีผู้บริหารที่ดี มีประสิทธิผล มีการเชื่อมสัมพันธ์กับโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาแผนกสามัญศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดำเนินการจัดการศึกษาทางวิชาการพระพุทธศาสนา แผนกนักธรรม-บาลีและหลักสูตรการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-ม.3) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-ม.6) ให้แก่พระภิกษุสามเณร

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดตั้งขึ้น เนื่องมาจากการจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ ทั้ง 2 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. 2432 และ พ.ศ. 2489 ตามลำดับ ต่อมามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดแผนกมัธยมศึกษาขึ้น เรียกว่าโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา เมื่อโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา ได้แพร่หลายออกไป ทางคณะสงฆ์โดยองค์กรศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ว่าโรงเรียน“บาลีศึกษาสามัญและปริยัติศึกษา” พร้อมทั้งยกเลิกระเบียบสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำหรับนักเรียน ต่อมาพิจารณาเห็นว่า การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก จึงเห็นควรให้มีโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้น เพื่อให้ผู้ศึกษาได้บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางโลกและทางธรรม ควบคู่กันไป จึงได้มีระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม พุทธศักราช 2514 รองรับและระเบียบกระทรวงศึกษา ธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช 2535 และใช้ประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553)

การศึกษาสงฆ์ซึ่งมีอยู่ 3 แผนก ได้แก่ แผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษา แผนกธรรมและแผนกบาลีนั้น เป็นการจัดการศึกษาเฉพาะด้านหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาล้วน ๆ ไม่มีวิชาสามัญศึกษาเข้าไปปะปน ส่วนแผนกสามัญศึกษานั้น เป็นการจัดการศึกษาที่ผสมผสานกัน ทั้งหลักสูตรแผนกธรรม แผนกบาลีและหลักสูตรสามัญศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการเข้าด้วยกัน แต่หลักสูตรแผนกธรรม–บาลี ไม่เข้มข้นมากนัก แต่ก็ยังมีเนื้อหามากกว่าวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมกับเยาวชนยุคปัจจุบัน เพราะสามารถบูรณาการนำเอาการศึกษาสงฆ์ทั้ง 3 แผนก มาหลอมเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งเป็นการศึกษา

แผนกเดียวที่ทุกคนยอมรับว่า เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะสงฆ์ ตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กิตติ ธีรศานต์, 2539, หน้า 4)

ในปัจจุบัน การศึกษาของคณะสงฆ์ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 50 2562, หน้า 11) โดยได้ออกกฎ ระเบียบ คำสั่ง และข้อบังคับของคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งมีคณะกรรมการมหาเถรสมาคมเป็นองค์กรสูงสุดของคณะสงฆ์ มีลักษณะการบริหารโดยมีสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ควบคุมส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยตรง การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมในปัจจุบันมีการบริหารคล้ายกับโรงเรียนสายสามัญทั่วไป แต่การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมจะเน้นการจัดการศึกษาด้านพระพุทธ ศาสนากับสมณะเพศ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมควรมีคุณลักษณะผู้บริหารแบบมืออาชีพ มีความรู้ความสามารถสูง เพราะเชื่อว่าโรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ (อนุชิต วรรณสุทธิ์, 2548, หน้า 12) แต่เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ต้องพบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย และต้องใช้ความอดทนเป็นอย่างสูงในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งในบางครั้งในการปฏิบัติหน้าที่อาจไม่สามารถการตอบสนองความต้องการของผู้ใต้บังคบบัญชาได้อย่างทั่วถึงและครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้กระทบกับภาพลักษณ์ของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องนำหลักธรรมหรือจริยธรรมในทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ ในการจัดการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับหลักบริหารการศึกษา ตามทัศนะของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติว่า” การบริหารการศึกษาจะบรรลุเป้าหมายของการศึกษา ย่อมต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารเป็นอย่างมาก กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความสามารถมีคุณธรรม และจริยธรรมเป็นที่ยอมรับ มีความฉลาดทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ และมีความฉลาดทางคุณธรรม รวมทั้งปฏิบัติตามวิชาชีพผู้บริหาร โรงเรียนจึงจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า ฉ.7)

การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งของคณะสงฆ์ ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้พระภิกษุสามเณร ได้มีโอกาสศึกษาสายสามัญ ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยจัดหลักสูตรให้มีวิชาที่เหมาะสมกับภาวะของภิกษุ-สามเณร ได้ศึกษา โดยไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย ควบคู่กับวิชาสามัญ 8 กลุ่มสาระ เป็นหลักสูตรที่โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนให้จบในตัวได้ หรือเป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาต่อของพระภิกษุสามเณร เมื่อเรียนจบแต่ละชั้น ย่อมได้ความรู้เป็นเครื่องบริหารตนขณะบวชอยู่ เมื่อลาสิกขาออกไปย่อมมีความรู้ เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ และหากมุ่งหมายจะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไปในระดับอุดมศึกษาก็ย่อมได้ โดยเรียนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดรับภิกษุสามเณรที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยทั้งสองแห่ง ซึ่งหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มุ่งให้นักเรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตน แสวงหาความรู้ทางพระพุทธศาสนาให้แตกฉาน เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา และประสบการณ์การปฏิบัติกิจของสงฆ์อย่างถูกต้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้น การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จะสำเร็จได้จะต้องอาศัยบุคคลากรที่สำคัญคือ “ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา” เป็นผู้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอน ซึ่งจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ความขยัน ความอดทน สั่งสอนศิษย์ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ควบคู่ไปกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้เป็นเยาวชนที่ดี เป็นกำลังในการเผยแผ่สืบทอดพระพุทธศาสนา และเป็นผู้ที่รัก หวงแหนในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันเป็นสถาบันหลักของประเทศไทย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงสนใจที่ จะทำการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ซึ่งประกอบด้วย (1) ภาวะผู้นำตามหลักทาน (2) ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา (3) ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา (4) ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา เพื่อนำเอาองค์ความรู้ที่ได้ พระเทพวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต), (ธรรมนูญชีวิต, 2539, หน้า 22) มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย และพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

1.2 ปัญหาการวิจัย

1.2.1 ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย อยู่ในระดับใด

1.2.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกันอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนที่จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

1.4 สมมติฐานการวิจัย

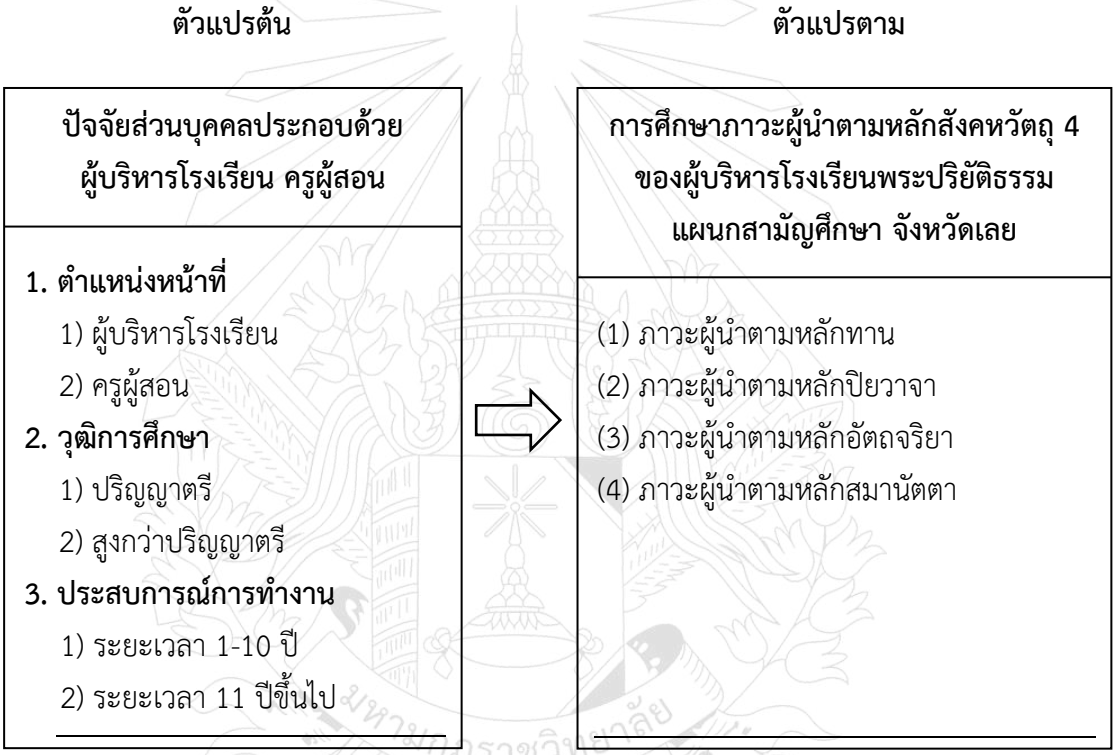
1.4.1 ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย แตกต่างกัน

1.4.2 ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย แตกต่างกัน

1.4.3 ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย แตกต่างกัน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 178 รูป/คน **(แหล่งข้อมูล :** ข้อมูลสำรวจผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการ จากสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ปี 2565)

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำนวน 178 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำนวน 122 รูป/คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43)

1.6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยใช้หลักเกณฑ์วิธีการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย

1) ภาวะผู้นำตามหลักทาน คือ การให้ การเสียสละการแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น

2) ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ

3) ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา การสงเคราะห์ ช่วยเหลือกัน

4) ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ

1.6.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรต้น

1.1) ตำแหน่งหน้าที่

1. ผู้บริหารโรงเรียน

2. ครูผู้สอน

1.2) วุฒิการศึกษา

1. ปริญญาตรี

2. สูงกว่าปริญญาตรี

1.3) ประสบการณ์การทำงาน

1. ระยะเวลาตั้งแต่ 1-5 ปี

2. ระยะเวลาตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป

2. ตัวแปรตาม คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) อันได้แก่

2.1) ภาวะผู้นำตามหลักทาน

2.2) ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา

2.3) ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา

2.4) ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตา

1.6.4 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำนวน 15 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนวัดศรีวิชัยวนาราม	อำเภอเมือง	จังหวัดเลย
2. โรงเรียนพระปริยัติธรรมศรีจันทร์วิทยา	อำเภอเมือง	จังหวัดเลย

3. โรงเรียนวัดศรีบุญเรืองปริยัติศึกษา	อำเภอเมือง	จังหวัดเลย
4. โรงเรียนวัดศรีบุญเรืองวิทยา	อำเภอวังสะพุง	จังหวัดเลย
5. โรงเรียนวัดวังสะพุงพัฒนาราม	อำเภอวังสะพุง	จังหวัดเลย
6. โรงเรียนโกวิทวิทยา	อำเภอวังสะพุง	จังหวัดเลย
7. โรงเรียนวัดศรีสุวรรณวนารามวิทยา	อำเภอวังสะพุง	จังหวัดเลย
8. โรงเรียนวัดศรีภูกระดึง	อำเภอภูกระดึง	จังหวัดเลย
9. โรงเรียนวัดถิ่นฐานรังสิตวิทยา	อำเภอภูกระดึง	จังหวัดเลย
10. โรงเรียนวัดสันติวนาราม	อำเภอเชียงคาน	จังหวัดเลย
11. โรงเรียนวัดลาดปู่ทรงธรรมวิทยา	อำเภอท่าลี่	จังหวัดเลย
12. โรงเรียนวัดศรีภูเรือ	อำเภอภูเรือ	จังหวัดเลย
13. โรงเรียนปริยัติสามัญวัดโพนชัย	อำเภอด่านซ้าย	จังหวัดเลย
14. โรงเรียนวัดขามชุมวิทยาสรรพ์	อำเภอหนองหิน	จังหวัดเลย
15. โรงเรียนธรรมนิเทศก์วิทยา	อำเภอเอราวัณ	จังหวัดเลย

1.6.5 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2564 – กันยายน 2565

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้นำที่ดี

1.7.2 ทำให้ทราบถึงการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั่วประเทศและโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ

1.7.3 ทำให้ได้ข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้ และสามารถนำไปพัฒนาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ได้ความหมายหัวข้อการศึกษาให้เข้าใจตรงกัน จึงกำหนดความหมายของคำที่ใช้ ดังนี้

ภาวะผู้นำ หมายถึง ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้ใช้ศักยภาพทั้งศาสตร์และศิลป์ของตน ที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกในกลุ่มการทำงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

หลักสังคหวัตถุ 4 หมายถึง หลักธรรมยึดเหนี่ยวจิตใจ ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตา มีรายละเอียด ดังนี้

1) ทาน หมายถึง การให้ เสียสละ แบ่งปันแก่ผู้อื่นในการทำงาน การสร้างแรงจูงใจในการทำงานการแสดงออกถึงการเกื้อกูลกัน ด้วยการให้ การเสียสละ หรือ การเอื้อเฟื้อแบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคตามโอกาสอันสมควรเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว

2) ปิยวาจา หมายถึง การแสดงออกถึงการใช้วาจาประสานไมตรี พูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพ นุ่มนวล เหมาะแก่ บุคคล เวลา สถานที่พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ พูดให้เกิดเกิดพลังใจ รู้จักกล่าวยกย่องชมเชยด้วยความยินดี ไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร

3) อัตถจริยา หมายถึง ทำตนให้เป็นประโยชน์ตามกำลังสติปัญญาความรู้ ความสามารถ กำลังทรัพย์ และเวลาที่มี อย่างไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตน หรือผู้อื่นพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ พูดให้เกิดเกิดพลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

4) สมานัตตา หมายถึง วางตนให้เสมอต้นเสมอปลายวางตนเหมาะสมกับฐานะ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ร่วมทุกข์ร่วมสุขสม่ำเสมอ คือ เราควรจะเป็นคนที่โอบอ้อมอารี ไม่ถือตัว ไม่ใช้อารมณ์เป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับผู้อื่น

ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเลย ที่ได้นำหลักสังคหวัตถุ 4 ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1) ภาวะผู้นำตามหลักทาน หมายถึง ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเลย มีการให้ เสียสละ แบ่งปันแก่ผู้อื่นในการทำงาน การสร้างแรงจูงใจในการทำงานการแสดงออกถึงการเกื้อกูลกัน ด้วยการให้ การเสียสละ หรือ การเอื้อเฟื้อแบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสอันสมควรเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว

2) ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา หมายถึง ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเลย มีการแสดงออกถึงการใช้วาจาประสานไมตรี พูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพ นุ่มนวล เหมาะแก่ บุคคล เวลา สถานที่พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ พูดให้เกิดพลังใจ รู้จักกล่าวยกย่องชมเชยด้วยความยินดี ไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร

3) ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา หมายถึง ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดเลย กระทำตนให้เป็นประโยชน์ตามกำลังสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ กำลังทรัพย์ และเวลาที่มี อย่างไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตน หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ เป็นแบบอย่างที่ดี ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

4) ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีการวางตนให้เสมอต้นเสมอปลายวางตนเหมาะสมกับ

ฐานะ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ร่วมทุกข์ร่วมสุขสม่ำเสมอ คือ เราควรจะเป็นคนที่โอบอ้อมอารี ไม่ถือตัว ไม่ใช้อารมณ์เป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับบุคลากร

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่วัดจัดตั้งขึ้น เพื่อให้การศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีทั้งหมด 15 โรงเรียน

ตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง หน้าที่ปฏิบัติ สถานสภาพอาชีพของบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามส่วนงาน แบ่งเป็น 2 คือ

1) ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บรรพชิตและคฤหัสถ์ ที่ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้รักษาการตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้จัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

2) ครูผู้สอน หมายถึง บรรพชิต หรือ คฤหัสถ์ ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการเรียนการสอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

วุฒิการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งบรรพชิต และคฤหัสถ์จำแนกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1) ปริญญาตรี คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

2) สูงกว่าปริญญาตรี คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง อายุการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามระยะเวลาการทำงาน ดังนี้

1) ระยะ 1-10 ปี หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งในช่วงระยะเวลา 1-10 ปี

2) ระยะ 11 ปี ขึ้นไป หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งในช่วงระยะเวลา 11 ปี ขึ้นไป

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย” นี้ เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ รวมทั้งเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบและเป็นแนวทางในการศึกษา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำ

2.1.1 ความหมายของผู้นำ

2.1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ

2.1.3 ประเภทของผู้นำและภาวะผู้นำ

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

2.1.5 ทฤษฎีภาวะผู้นำ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4

2.2.1 ความหมายของหลักธรรมสังคหวัตถุ 4

2.2.2 ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4

2.2.3 การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4

2.3 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

2.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

2.4 พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562

2.4.1 ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2563

2.4.2 ขอบข่ายการการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ในที่นี้ พึงทราบความหมายของผู้นำและภาวะผู้นำ ว่ามีความเหมือนและความต่างกันอย่างไร

2.1.1 ความหมายของผู้นำ

คำว่า “ ผู้นำ” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า (Leader) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้นำ ไว้หลายความหมาย สรุปได้ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2550 หน้า 6) ได้กล่าวถึงผู้นำว่า ผู้นำในทางพระพุทธศาสนานั้น ผู้นำสูงสุดในสมัยพุทธกาล ก็คือพระศาสดา อธิบายว่า พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ทรงนำหมู่ ชื่อว่าพระศาสดา เหมือนบุคคลผู้นำเกวียน ย่อมนำหมู่เกวียนข้ามที่กันดาร ข้าม คือข้ามขึ้น ข้ามออกข้าม พ้นที่กันดาร เพราะโจรที่กันดาร เพราะสัตว์ร้ายที่กันดาร เพราะอดอยากที่กันดาร เพราะขาดน้ำ ได้แก่ ให้ถึงถิ่นที่ปลอดภัย ฉันใด พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นผู้นำ เป็นผู้นำโดยวิเศษ เป็นผู้ตามแนะนำ ทรงให้รู้จักประโยชน์ ให้พินิจพิจารณา ให้เพ่งประโยชน์ ทรงให้เลื่อมใสได้ เพราะเหตุนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงชื่อว่า ผู้ทรงนำหมู่ เพราะว่าพระผู้มีพระภาคนั้นทรงมีพระนามว่า "นายโก" และ "วินายโก" ไวพจน์อย่างหนึ่งที่เรียกพระพุทธเจ้า ก็คือ นายก ซึ่งแปลว่า ผู้นำ

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549, หน้า 56) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำ คือ ผู้ชักพาให้คนอื่นเคลื่อนไหวหรือกระทำการในทิศทางที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายไว้ มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามต้องการ หลายคนมีบทบาทเป็นผู้นำกันแล้ว เช่น เป็นผู้นำองค์กร ผู้นำสมาคม ผู้นำวัดและแม้กระทั่งเป็นหัวหน้าครอบครัวก็จัดว่าเป็นผู้นำ

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล) (2548 หน้า, 121-122) ได้กล่าวถึงผู้นำไว้ว่า นายสารถีที่ดี คือผู้ที่สามารถขับรถเทียมม้าให้สามารถบรรทุกสิ่งของได้มาก ไปถึงจุดหมายปลายทางได้รวดเร็วและปลอดภัย เพราะมีคุณสมบัติของนายสารถีที่ดีสามารถ หรือนายวงดนตรีที่ดีคือ ที่สามารถควบคุมวงดนตรีหลายชิ้นหลายคน เป็นวงใหญ่ ให้บรรเลงเพลงได้ไพเราะเพราะพริ้ง สะกดใจผู้ฟังให้เคลิบเคลิ้ม เป็นสุข หรือให้บรรเลงเพลงได้เร้าใจถูกใจผู้ฟังให้สนุกสนานเพราะเป็นนายวงดนตรีที่มีความสามารถ กล่าวคือ มีสภาวะเป็นผู้นำสูง ฉันใด หัวหน้าฝ่ายบริหารตลอดถึงหัวหน้างานทุกระดับขององค์กรที่จะสามารถปกครองบังคับบัญชา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และสามารถบริหารจัดการกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ขององค์กรให้บรรลุผลดี มีประสิทธิภาพสูง ก็จะต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ดีคือมีประมุขศิลป์สูง ฉันนั้น

สิปปนนท์ เกตุทัต (2551, หน้า 32) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ จะต้องวิเคราะห์ตัดสินใจโดยมองอย่างนก มองภาพรวมทั้งหมด และปฏิบัติตนอย่างหนอน เอากายใจและสมองเข้าสัมผัส สามารถวางแผนที่ชัดเจน จัดแผนงาน แผนคน และแผนเงินให้เข้ากันกระจายและมอบให้เป็น ตลอดจนการควบคุมนโยบายต่าง ๆ หรือแผนงาน ขององค์กรให้สามารถดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

เสนาะ ติเยาว์ (2544, หน้า 6-8) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่สามารถทำให้ผู้อื่นไปสู่จุดหมายปลายทางได้ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด โดยใช้วิธีการจูงใจและอาศัยบุคลิกภาพของตัวเอง ที่ทำงานให้สำเร็จด้วยลักษณะต่าง ๆ คือ การใช้อำนาจ การกำหนดเป้าหมาย ทัศนะต่อองค์การ การทำหน้าที่ผู้นำโดยอาศัยความร่วมมือของผู้อื่น ความสัมพันธ์กับผู้อื่น และการวางตัวที่เหมาะสม

พรทิพย์ ศรีแดน (2559, หน้า 11) กล่าวว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือการเลือกตั้งหรือการยกย่องจากกลุ่มให้ทำหน้าที่ของตำแหน่งผู้นำ เช่น การชี้แนะสั่งการ และช่วยเหลือให้

กลุ่มสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ บุคคลใดบุคคลหนึ่งในกลุ่มคนหลาย ๆ คนที่มีอำนาจอิทธิพลหรือความสามารถในการจูงใจคนให้ปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้เป็นผู้ที่มีศิลปะที่สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นนำบุคคลเหล่านั้นไปโดยได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือใจอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังได้รับความเคารพนับถือความร่วมมือและความมั่นใจจากผู้ใต้ บังคับบัญชาอย่างจริงจัง เป็นผู้ที่มีความสามารถในการโน้มน้าวหรือทำให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามได้เพื่อให้งานสำเร็จตามจุดประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดเป็นบุคคลซึ่งได้รับการแต่งตั้งขึ้นหรือได้รับการยกย่องขึ้นให้เป็นหัวหน้าเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision maker) เพราะมีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชาและจะพาผู้ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือที่ชั่วได้

นางสาวเดือนพัทธ์ แก้วภูบาล (2561, หน้า 9) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับหรือยกย่องจากสมาชิกในกลุ่มหรือองค์กร ให้เป็นผู้มีอิทธิพลในการกำหนดเป้าหมายมีบทบาทในการนำพาให้คนอื่นกระทำการในทิศทางที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายไว้

นางอรนุช โขพิมพ์ (2555, หน้า 11) กล่าวโดยสรุป ผู้นำ หมายถึง ผู้มีกลยุทธ์ มีศิลปะมีอิทธิพลสามารถชี้นำผู้อื่นได้ให้เขาเกิดความวางใจ เชื่อใจ พร้อมทั้งให้ความเคารพนับถือ ให้ความร่วมมือทุกด้าน และให้เขาเกิดความมั่นใจในความสามารถในการเป็นผู้นำของตน ซึ่งสามารถสร้างความสำเร็จแก่ตนและผู้ปฏิบัติตามนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

วินา สุทธิโพธิ์ (2561, หน้า 20) คำว่า ผู้นำ สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือ ได้รับการยอมรับจากสมาชิกในกลุ่มให้เป็นผู้นำ โดยจะมีลักษณะและความสามารถพิเศษในการจูงใจหรือใช้อิทธิพลชี้นำให้สมาชิกในกลุ่มปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในสิ่งที่ต้องการด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย

ซอฟี ราเซะ (2560, หน้า 35) สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งและมีความสามารถในการชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเพื่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์กร

จากแนวคิดของนักวิชาการและนักบริหารหลายท่านข้างต้นดังที่ได้กล่าวมานั้น สามารถสรุปใจความได้ว่า ผู้นำ คือ ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานหรือองค์กร สามารถนำพาหน่วยงานหรือองค์กร ก้าวข้ามปัญหาและอุปสรรคและสามารถที่จะจูงใจหรือนำพาให้ผู้ร่วมงานนั้นปฏิบัติภารกิจ การงานของกลุ่มหรือองค์กรให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ผู้นำหรือองค์กรได้ตั้งไว้

2.1.2 ความหมายของภาวะผู้นำ

คำว่า ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการบริหารและจัดการองค์กร เพื่อให้การดำเนินการบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่องค์กรได้ตั้งไว้ ความหมายของ ภาวะผู้นำ ในทัศนะนักวิชาการทั่วไปมีนักวิชาการที่ให้ความหมายของภาวะผู้นำเอาไว้หลายทรรศนะด้วยกัน เพื่อความเข้าใจที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมความหมายของภาวะผู้นำจากผู้รู้ทั้งหลาย ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2546, หน้า 25) ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณสมบัติ เช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำให้คนทั้งหลาย มาประสานกันและพากันไปสู่จุดหมายที่ดีงาม

สมพงษ์ สิหะพล (2547, หน้า 10) ภาวะผู้นำคือ การที่บุคคลหนึ่งสามารถใช้ศักยภาพของตนเอง ในการมีอิทธิพลหรือการเปลี่ยนแปลงขององค์การเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่บุคคลหรือองค์การนั้นต้องการ จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ เป็นการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นในการสร้างสรรค์หรือปลูกฝังศรัทธา ความร่วมมือร่วมใจให้เกิดขึ้นในระหว่างผู้ร่วมงานหรือผู้ตามทั้งนี้เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางที่ผู้นำหรือผู้บริหารต้องการ อันเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การหรือกลุ่มนั่นเอง

รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544, หน้า 11) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลคนหนึ่งที่จะชักนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Shared Goal) หรือเป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำ (Leaders) และผู้ตาม (Followers) ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน (Shared Purposes) หรือเป็นความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่น และให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์การ

กิติ ตยัคคานนท์ (2543, หน้า 22) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ศิลปะ หรือ ความสามารถของบุคคลหนึ่งที่จูงใจ หรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการ และอำนวยการโดยการใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือติดต่อกันและกันให้ร่วมใจกันกับตน ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การดำเนินจะเป็นไปในทางที่ดีหรือชั่วก็ได้

ประเวศ วะสี (2542, หน้า 71) ภาวะผู้นำ คือ ภาวะที่ก่อให้เกิดศรัทธาเป็นที่ยอมรับและเกิดจุดมุ่งหมาย ร่วมกันในสังคมนั้น ๆ

กวี วงศ์พุฒ (2557, หน้า 13) ได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำว่า การที่ผู้นำใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ซึ่งมีอยู่ต่อผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการ โดยใช้กระบวนการติดต่อซึ่งกันและกันเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย

นางอรนุช โขพิมพ์ (2555, หน้า 14) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ เป็นการที่ผู้นำในหน่วยงานหรือองค์กรได้ใช้ศักยภาพทั้งทางด้านศาสตร์และศิลป์ ของตนนั้น นำพาและจูงใจผู้ร่วมงานนั้นปฏิบัติภารกิจ การงานของกลุ่มหรือองค์กรให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ผู้นำหรือองค์กรได้ตั้งไว้

บัญฑิต กิมศรี (2559, หน้า 11) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมการใช้อำนาจอิทธิพลให้เกิดความเชื่อมั่นส่งผลต่อความพึงพอใจทำงานให้กับองค์การ จนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย

พรทิพย์ ศรีแดน (2559, หน้า 14) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการใช้ศิลปะและศาสตร์ของบุคคลหนึ่งที่จะกระตุ้นและจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อผู้อื่นไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการโดยใช้กระบวนการสื่อ

ความหมายหรือการติดต่อกันและกันร่วมใจกับตน ยอมรับและเต็มใจปฏิบัติตามดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของเป้าหมายที่กำหนดไว้

พระปลัดอภิสิทธิ์ ธีรปญฺโญ (เล็กภิญโญ) (2560, หน้า 9) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ศิลปะวิธีที่ผู้นำได้ประยุกต์ใช้ความรู้ความสามารถจนก่อให้เกิดอำนาจอิทธิพลหรือเกิดการยอมรับจนสามารถจูงใจผู้อื่นหรือชักนำพาผู้อื่นให้ปฏิบัติภารกิจการงานของกลุ่มหรือองค์กรให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ผู้นำหรือองค์กรตั้งไว้

นายสุบรรลุ เหตุผล (2561, หน้า 15) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ คือเป็นการที่ผู้นำในหน่วยงานหรือองค์กรได้ใช้ศักยภาพทั้งด้านศาสตร์และศิลป์ของตนนำพาหรือชักจูงให้บุคคลอื่นปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ

นางสาวเดือนนพัทธ์ แก้วภูบาล (2561, หน้า 14) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือเป็นการที่ผู้นำในหน่วยงานหรือองค์กรได้ใช้ศักยภาพทั้งด้านศาสตร์และศิลป์ของตนนำพาหรือชักจูงให้บุคคลอื่นปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ

วินา สุทธิโพธิ์ (2561, หน้า 22) ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการหรือพฤติกรรมในการแสดงออกที่บุคคลหนึ่งมีอิทธิพลเหนือบุคคลหรือกลุ่มคนอื่น โดยที่จะโน้มน้าว และจูงใจให้กระทำตามสิ่งที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายตามที่กลุ่มได้ร่วมกันกำหนดขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

นพรินทร์ สุบินรัตน์ (2561 หน้า 12) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำใช้ความสามารถในการ ทำให้ผู้ตามปฏิบัติตามซึ่งจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มร่วมแรงร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่จนบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การ

พระมานัต ธมฺมทินฺโน (2563, หน้า 15) สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะของความสามารถในการสร้าง ความเชื่อมั่น การจูงใจให้บุคคลอื่นเชื่อถือศรัทธา และยอมรับจนสามารถมีอิทธิพลเหนือ ผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นคล้อยตาม ทำตาม และสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอย่างประสานสัมพันธ์กัน มีคุณลักษณะที่เหมาะสมทั้งด้านความรู้ สติปัญญา มองการณ์ไกล มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการองค์กร มีทักษะเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลง ที่ทรงความรู้สามารถขับเคลื่อนองค์กรให้ปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2547, หน้า 110) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง การที่ผู้นำใช้อิทธิพลอำนาจหน้าที่และพลังอำนาจที่มีอยู่เพื่อดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

เลนซิส ลิเคอร์ท (Rensis Likert 1967, p.172) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการซึ่งผู้นำจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับความคาดหวัง ค่านิยม และความสามารถในการติดต่อพบปะเจรจาของบุคคลและที่จะต้องไปเกี่ยวข้องด้วย ดังนั้นเพื่อจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานผู้นำต้องแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชา เห็นว่าสนับสนุนในความสามารถของเขา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ผู้มีสติปัญญา มีความดีงาม มีความรู้ความสามารถ มีกลยุทธ์ มีศิลปะ มีทักษะ ทั้งศาสตร์และศิลป์ มีอิทธิพล สามารถชี้นำผู้อื่นได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยการโดยใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อกันและกัน ร่วมมือร่วมใจกับตน ยอมรับและเต็มใจปฏิบัติตาม ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.1.3 ประเภทของผู้นำและภาวะผู้นำ

ประเภทของผู้นำและลักษณะของผู้นำ จะเป็นแบบใดซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของสังคมในแต่ละแห่งเป็นตัวกำหนด เพราะผู้นำที่เป็นบุคคลธรรมดาก็สามารถที่จะได้รับการยอมรับจากมติมหาชน จึงต้องปรับปรุงตนเองให้เข้าสภาพแวดล้อมและสภาพการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีทัศนะของนักวิชาการทั้งหลายต่อไปนี้

กวี วงศ์พุฒ (2539, หน้า 4) ได้จำแนกผู้นำออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

ก. พิจารณาตามความรับผิดชอบที่ผู้รับผิดชอบอยู่ซึ่งแยก ได้เป็นผู้นำซึ่งได้มาโดยอำนาจอันได้แก่ ผู้นำที่เป็นผู้นำขึ้นมาโดยอาศัยอำนาจทางกฎหมายหรืออำนาจทางการปกครอง อำนาจจากการบังคับบัญชา ทำให้สามารถใช้บุคคลอื่น ๆ ให้เกิดประโยชน์ ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม อำนาจของผู้นำในลักษณะนี้ใช้จำแนกได้ดังนี้

1. ผู้นำแบบใช้พระเดช ผู้นำในลักษณะนี้ได้อำนาจมาตามตัวบทกฎหมาย เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายและสามารถใช้อำนาจได้ตามกฎหมาย ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตาม ผู้นำประเภทนี้ได้แก่ ผู้นำตามหน่วยงานราชการต่าง ๆ

2. ผู้นำลักษณะพิเศษหรือมีความสามารถพิเศษ ผู้นำที่มีคุณลักษณะนี้เป็นผู้ที่มีพรสวรรค์โดยกำเนิด มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถพิเศษในการโน้มน้าวหรือเข้าใจคน ผู้นำประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องมีตำแหน่งอย่างเป็นทางการ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและสมาชิกในกลุ่มจะออกมาในรูปแบบความร่วมมือร่วมใจกัน ทำงานด้วยความรักความศรัทธาที่มีสมาชิกในกลุ่มมีต่อผู้นำ ซึ่งจะเป็นพลังให้สมาชิกเหล่านั้นร่วมกันปฏิบัติตามคำแนะนำด้วยความเคารพนับถือ ที่สมาชิกในกลุ่มมีต่อผู้นำซึ่งจะเป็นให้พลังสมาชิกเหล่านั้นร่วมกันปฏิบัติตามคำแนะนำด้วยความพร้อมเพียง

3. ผู้นำแบบพ่อพระ ผู้นำลักษณะนี้ เป็นผู้นำที่เป็นจุดศูนย์กลางแห่งความรักเป็นจุดศูนย์กลางรวมศรัทธา ความศรัทธา ความเชื่อมั่นจากคนทั้งปวง ผู้นำในลักษณะนี้จะไม่ใช้อำนาจตามแบบอย่างผู้นำแบบใช้พระเดชหรือผู้นำในลักษณะพิเศษ อำนาจต่าง ๆ เกิดจากแรงศรัทธารักและเคารพนับถือจากประชาชนโดยประชาชนจะพร้อมใจกันปฏิบัติตาม ผู้นำแบบ พ่อพระที่เห็นชัดคือ องค์พระมหากษัตริย์

ข. พิจารณาจากวิธีการที่ผู้นำใช้ ซึ่งจำแนกได้ ดังนี้

1. ผู้นำแบบอัตนิยมหรือแบบเผด็จการ คือ ผู้นำที่มีความก้าวร้าวใช้อำนาจเหนือผู้อื่นข่มผู้อื่น ทำตัวเป็นจุดศูนย์ กลางของกลุ่ม ความลำบากบ้าบิ่น เกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่มีต่อผู้อื่นนั้นมีน้อยมาก ผู้นำแบบอัตนิยมจะมุ่งหนักไปทางด้านวินัยและชอบสัญลักษณ์ภายนอกที่แสดงถึงฐานะ

และอำนาจเป็นต้นว่า เครื่องแบบทางทหารหรือตำรวจผู้นำประเภทนี้ส่วนใหญ่แล้วจะมีความเชื่อมั่นในตัวเองเท่านั้น ความเชื่อในผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหากมีจะน้อยมากหรือแทบจะไม่มีเลย

2. ผู้นำแบบประชานิยมหรือการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ผู้นำประเภทนี้ จะไม่มุ่งความสนใจเกี่ยวกับการมีอำนาจแต่ใช้วิธีกระตุ้นหรือเร้าให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมกิจกรรม ร่วมออกความคิดเห็น ผู้นำในลักษณะนี้ไม่ได้ทำตัวเป็นจุดศูนย์กลางในการแสดงพฤติกรรมของกลุ่ม การนำกลุ่ม จะนำโดยอาศัยวิธีการเชิญชวนให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วมออกความคิดเพื่อจะได้วัตถุประสงค์ของกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะได้รับการสนับสนุนในกลุ่มร่วมกันพิจารณา

3. ผู้นำแบบเสรีนิยม ผู้นำในลักษณะนี้ เป็นผู้นำที่ปล่อยปละละเลยเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มใช้เสรีภาพอย่างกว้างขวางจนดูประการหนึ่งขาดหลัก ยินยอมให้ทุกคนปกครองตนเองมากกว่าที่จะชี้นำหรือจำกัดแนวทางปฏิบัติเป็นผู้นำประเภทปล่อยกลุ่มตามสบาย ในบางครั้ง อาจจำเป็นจะต้องกำกับ ก็เป็นการกำกับหรือดูแลเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ลักษณะผู้นำประเภทนี้ โดยทั่ว ๆ ไปจะมีลักษณะเหนื่อยหน่าย เฉื่อยชา สมาชิกในกลุ่มต่างทำงานตามความพอใจของตนเองเป็นกลุ่มที่ขาดระเบียบวินัยเป็นที่สุด

ค. พิจารณาจากบทบาทที่ผู้นำแสดง จำแนกได้ ดังนี้

1. ผู้นำ แบบแสดงตนเองในลักษณะพ่อแม่ปกครองลูก คือ ทำตัวเหมือนพ่อแม่ให้ลูกน้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามเสมือนหนึ่งเป็นลูกหลานดูแลปกป้องและคุ้มครองลูกน้อง

2. ผู้นำแบบใช้กลอุบายกุมบังเหียนการบริหาร ผู้นำในลักษณะนี้จะพยายามสร้างอำนาจใช้อำนาจโดยอาศัยประสบการณ์ความรอบรู้และตำแหน่งของตนให้เข้ากับสถานการณ์ พยายามเชิดบุคคลหนึ่งขึ้นให้แสดงบทบาทเพื่อผลประโยชน์ของตนให้เข้ากับสถานการณ์ พยายามเชิดบุคคลหนึ่งขึ้นให้แสดงบทบาทเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง

3. ผู้นำในลักษณะผู้เชี่ยวชาญประเภทนี้ ไม่มีอำนาจในการบังคับบัญชาผู้อื่น ไม่ใช่หัวหน้างานโดยแท้จริง เพียงแต่คอยให้คำแนะนำทางวิชาการในสาขาที่ตนรอบรู้และถนัด

สมพงษ์ เกษมสิน (2526, หน้า 362) กล่าวถึงประเภทของผู้นำไว้เพื่อให้เห็นพฤติกรรมของผู้นำ 3 ประเภท คือ

ก. พิจารณาจากสถานการณ์ของผู้นาหรือลักษณะผู้ที่ได้มาซึ่งอำนาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

1. ผู้นำตกทอด คือ ผู้นำที่ได้รับตำแหน่งหน้าที่กลุ่มเพราะบิดามารดาเป็นผู้นำกลุ่ม ดังนั้นตำแหน่งผู้นำจึงเป็นตำแหน่งมรดกตกทอดสืบกันมาสมาชิกจะมีการยอมรับผู้นำประเภทนี้ เพราะว่าเคยมีความศรัทธาในบิดามารดามาก่อนจึงเป็นประเพณี

2. ผู้นำเป็นทางการคือ ผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้ากลุ่มโดยมีวิธีดังต่อไปนี้

- ได้รับการแต่งตั้งจากผู้มีอำนาจสูงสุดขึ้นไป ในกรณีผู้มีอำนาจจะไม่มีอำนาจสามารถพิเศษอะไรแต่เมื่อผู้มีอำนาจเห็นสมควรก็อาจแต่งตั้งได้ดังนี้

- ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกของกลุ่ม ผู้นำประเภทนี้มักเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติพิเศษกว่าบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม เช่นมีความคล่องแคล่ว มีการพูดจาโน้มน้าวจิตใจคนอื่นได้ดีเฉลียวฉลาดทำให้

เป็นที่ศรัทธาของบุคคลในกลุ่ม ซึ่งได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้นำ เมื่อมีการเลือกตั้งแล้วสมาชิก ก็จะเสนอชื่อนี้ไปยังบุคคลทีมีอำนาจให้แต่งตั้งเป็นผู้นำแบบทางการต่อไป

3. ผู้นำตามธรรมชาติ จะแสดงความสามารถออกมาจนเป็นที่ยอมรับของกลุ่มอย่างเปิดเผย เป็นผู้ที่มีความรักอย่างแท้จริงต่อการปฏิบัติหน้าที่และจะไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่นยิ่งถ้าได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดีจะทำให้เขามีความสามารถสูงในการทำงานเพราะเขามีลักษณะเด่นพิเศษอยู่ในตัวอยู่แล้ว ผู้นำตามธรรมชาติอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทคือ

- ผู้นำแบบใช้พระเดช คือ ผู้นำที่ได้มาซึ่งอำนาจจากตัวบทกฎหมาย มักยึดถือกฎหมายและระเบียบแบบแผนเป็นที่ตั้งการปฏิบัติงานขาดการยืดหยุ่น เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์มักพิจารณาผู้ร่วมงานไปในทางลบ

- ผู้นำแบบใช้พระคุณ คือ ผู้นำที่มีอำนาจและศิลปะในการจูงใจสมาชิก ในกลุ่มให้ปฏิบัติตามผู้นำแบบนี้ มีลักษณะพฤติกรรมในทางอ่อนโยนเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงานมุ่งสร้างมนุษย์สัมพันธ์

- ผู้นำแบบพ่อพระ คือ ผู้นำที่มีลักษณะเป็นสัญลักษณ์อยู่ในตำแหน่งที่ควรแก่การเคารพนับถือ ได้แก่ พระองค์พระมหากษัตริย์ ซึ่งได้รับการเทิดทูนจากปวงชนในฐานะองค์ประมุขของประเทศ

ข. พิจารณาลักษณะหรือวิธีการที่ผู้นาใช้อำนาจแบ่งผู้นาออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ผู้นำแบบอัตตาธิปไตย คือ ผู้นำที่ใช้อำนาจอยู่เกือบตลอดเวลาเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ตัดสินใจสั่งการณ์ตามอารมณ์ ประโยชน์ส่วนตนมากว่าส่วนรวมเพื่อแสดงว่า มีอำนาจผูกขาดการแก้ปัญหา ไม่ย่อม รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกของกลุ่มหรือผู้ร่วมงานการออกคำสั่งหรือวินิจฉัยปัญหาใด ๆ ในกลุ่มมีหน้าเพียงเชื่อฟังและคอยปฏิบัติตาม

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตย คือ ผู้นำที่สนับสนุนและส่งเสริมสมาชิกในกลุ่มหรือผู้ร่วมงานให้แสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ อย่างเสรีและนำความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากการประชุมร่วมกันมาพิจารณาอภิปราย แสดงความคิดเห็น เพื่อสรุปหาแนวปฏิบัติงาน มีความไว้วางใจกันมีสัมพันธ์ภาพที่ดีมีการร่วมมือและประสานงานกันอย่างจริงจังและเต็มใจ

3. ผู้นำแบบตามสบาย คือ ผู้นำที่มีแต่เพียงชื่อ แต่ไม่มีอำนาจ การใช้อำนาจควบคุมน้อยมาก หรือแทบไม่มีเลย สมาชิกของกลุ่มได้รับเสรีภาพในการในภาพในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่ตามใจชอบ เป้าหมายของงานไม่แน่นอนไม่มีหลักในการควบคุมและดูแลผลผลิตอยู่ในระดับปานกลางหรือค่อนข้างต่ำ

ค. พิจารณาจากลักษณะและวิธีการทางานหรือบทบาทที่ผู้นาแสดงออกแบ่งเป็น 6 ประเภท คือ

1. ผู้นำแบบเจ้าระเบียบ คือ ผู้นำที่มักยึดระเบียบแบบแผนเป็นเกณฑ์สำคัญในการปฏิบัติงานไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและสมาชิกของกลุ่มหรือผู้เป็นไปในลักษณะร่วมงานเจ้านายกับลูกน้องผู้ร่วมงานจะต้องระวังตัวตลอดเวลาการติดต่อ สื่อสารเป็นรูปของการติดต่อสื่อสารทางเดียว

2. ผู้นำแบบบงการหรือคำสั่ง คือผู้นำที่ชอบการปฏิบัติงานแบบใช้อำนาจ รู้วิธีสั่งงานอย่างเดียว แต่ไม่รู้จักวิธีสอนและวิธีทำงานขาดมนุษยสัมพันธ์ บรรยากาศของการทำงานเต็มไปด้วยความหวาดกลัวและหวาดเกรง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงานเป็นพิธีการไม่มีความเป็นกันเองห่างเหิน

3. ผู้นำแบบเชี่ยวชาญ คือผู้นำที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเฉพาะสาขาที่วิชาที่ได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ จนได้รับการยกย่องนับถือจากสมาชิก ผลักดันให้รับตำแหน่งของผู้นำ โดยที่ตัวเองไม่ต้องการมีบทบาทหรือมีอำนาจในการควบคุมสมาชิกของกลุ่ม ภาวะของการเป็นผู้นำ ย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและมีประสบการณ์ของผู้นำเป็นเกณฑ์ที่สำคัญ

4. ผู้นำแบบจูงใจ คือผู้นำที่ยอมให้สมาชิกของกลุ่มได้ร่วมพิจารณาแสดงความคิดเห็นใช้ดุลยพินิจเพื่อหาทางบรรเทาการต่อต้าน มีการสื่อสารแบบสองทางความสัมพันธ์ในกลุ่ม จะมีสามัคคีธรรมสูงผลสำเร็จเป็นงานของส่วนรวม

5. ผู้นำแบบร่วมมือร่วมใจ คือผู้นำที่นิยมการปรึกษาหารือและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้นำและผู้ร่วมงาน ยึดหลักประนีประนอมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน แตกต่างจากผู้นำแบบจูงใจ ตรงที่ใช้วิธีการร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในกลุ่มด้วยความเต็มใจแทนการใช้ศิลปะการจูงใจ

6. ผู้นำแบบบิดามารดา คือผู้นำที่แสดงบทบาทเหมือนเป็นบิดามารดาของสมาชิกของกลุ่ม มีความต้องการให้สมาชิกเชื่อฟังและให้ความเคารพ มีเมตตากรุณา

สรุปได้ว่า ผู้นำดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นมีอยู่หลายประเภท ซึ่งแบ่งออกตามลักษณะความรับผิดชอบของผู้นำ ตามวิธีการที่ผู้นำใช้ ตามบทบาทหน้าที่ที่ผู้นำแสดงออก ตามการได้มาซึ่งอำนาจความเป็นผู้นำ ตามการใช้อำนาจของผู้นำและตามการแสดงออกของผู้นำ ซึ่งมีทั้งผู้นำแบบเป็นทางการและแบบไม่เป็นทางการ

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2538, หน้า 79-80) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำไว้ว่า การที่ผู้นำ นำอย่างไรนั้น เป็นผลก่อให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำ (Leadership Styles) แบบภาวะผู้นำที่พบบ่อย ๆ ในการวิจัยและแนวปฏิบัติมีดังนี้

1. ผู้นำแบบเผด็จการหรือแบบอัตตาธิปไตย (Authoritarian or Auto-cratic styles) ภาวะผู้นำแบบนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการใช้อำนาจเพื่อให้เกิดความกลัว ลักษณะเด่นของภาวะผู้นำแบบนี้คือ การใช้อำนาจ การรวบอำนาจและการสั่งการให้ผู้อื่นปฏิบัติ

2. ผู้นำแบบประชาธิปไตยหรือแบบมีส่วนร่วม (Democratic or Participative style) ผู้นำแบบนี้ จะปรึกษาหารือกับผู้ใต้บังคับบัญชาส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่มและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. ผู้นำแบบยึดผลผลิตเป็นเกณฑ์ (Production-centered style) ผู้นำแบบนี้เน้นภารกิจที่จะต้องปฏิบัติและเทคนิคในการปฏิบัติงาน กำหนดมาตรฐานในการทำงาน แจกแจงภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ กำกับดูแลการทำงานอย่างใกล้ชิดเน้นความสำเร็จของงานเป็นสำคัญ

4. ผู้นำแบบยึดลูกน้องเป็นเกณฑ์ (Employee-centered style) ผู้นำแบบนี้เน้นความพอใจของลูกน้องเป็นประการสำคัญ ปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานตามวิธีการที่ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการจะทำ ผู้นำกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้วให้เสรีภาพกับผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน

5. ผู้นำแบบค้ำจุน (Supportive style) ผู้นำแบบนี้ แสวงหาการสนับสนุนทางจิตวิทยาจากผู้ใต้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้นำ-ผู้ตาม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเข้าใจซึ่งกันและกันและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน

6. ผู้นำแบบทำตามหน้าที่ (Functional or instrumental style) ผู้นำแบบนี้ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญ หน้าที่เหล่านี้ เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น บุคคลจะเป็นผู้นำก็ต่อเมื่อปฏิบัติหน้าที่ได้ผลเป็นอย่างดี

7. ภาวะผู้นำที่ยึดความเป็นจริง (Reality-centered leadership) ภาวะผู้นำแบบนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสภาพความเป็นจริงของสถานการณ์ ดังนั้นแบบของภาวะผู้นำจึงขึ้นอยู่กับความถูกต้องในการวิเคราะห์สถานการณ์ ผู้นำจะปรับแบบของภาวะผู้นำให้เข้ากับสถานการณ์

นอกจากนี้แล้ว เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ยังได้กล่าวถึง ความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของงานไว้ว่า ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง แต่องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งคือผู้นำ ผู้นำเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน และชี้แนวทางเพื่อความสำเร็จของงานผู้นำมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของงานหลายประการ เช่น

1. การยอมรับ (Acceptance) ผู้นำที่ดีนั้นผู้ตามจะยอมรับทั้งในตัวผู้นำและการเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำ นั่นคือผู้ตามยอมรับทั้งเป้าหมายและวิธีการบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น การยอมรับจึงมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของงาน

2. ความพอใจในการทำงาน (Job satisfaction) การที่บุคคลทำงานตามเป้าหมายและวิธีการบรรลุเป้าหมายที่ตนเองยอมรับย่อมทำงานด้วยความสบายใจมีความพอใจในการทำงานการที่บุคคลมีความรู้ ความสามารถ และมีความพอใจในการทำงานย่อมทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการทำงานที่มีประสิทธิภาพย่อมนำไปสู่ความสำเร็จของงาน

3. ขวัญ (Morale) ภายใต้การนำของผู้นำที่ดี สมาชิกในองค์การย่อมมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน บุคคลที่มีขวัญดีย่อมใช้ความพยายามเพิ่มมากขึ้น (Extra effort) มากกว่าเดิมในการทำงาน ลักษณะเช่นนี้ย่อมนำไปสู่ความสำเร็จของงานได้ง่ายขึ้น

4. แรงจูงใจ (Motivation) ผู้นำที่ดีนั้นนอกจากจะกระตุ้นแรงจูงใจให้เกิดแก่ผู้ตามแล้วยังยกระดับของแรงจูงใจให้สูงขึ้น เช่น ยกระดับของแรงจูงใจที่ทำงานเพื่อตนเองไปสู่ระดับของการทำงานเพื่อกลุ่มหรือเพื่อองค์การ การที่สมาชิกขององค์การมีแรงจูงใจมากขึ้นและมีระดับของแรงจูงใจสูงขึ้นย่อมนำไปสู่ความสำเร็จของงานในที่สุด

5. การเป็นแหล่งวิทยาการ (Resource person) ผู้นำที่ดีย่อมมีความรู้ ความรอบรู้ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญเฉพาะ โดยธรรมชาติแล้วการทำงานย่อมมีปัญหา และอุปสรรคระดับของ

อุปสรรคและปัญหาย่อมแตกต่างกันไปตามลักษณะของภารกิจ เมื่อผู้นำสามารถเป็นแหล่งวิทยาการได้เป็นอย่างดีย่อมสามารถช่วยแก้หรือลดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการทำงานที่ปราศจากปัญหาและอุปสรรคย่อมนำไปสู่ความสำเร็จของงานจากอิทธิพลของผู้นำที่มีต่อความสำเร็จของงานดังกล่าวมาแล้ว

สถิตย์ กองคำ (2544, หน้า 160-74) ได้กล่าวถึง ภาวะผู้นำตามทฤษฎีของ Likert (Rensis Likert's styles of leadership) ไว้ว่า Likert ศึกษาวิจัยแบบของความเป็นผู้นำ 4 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ผู้นำแบบเผด็จการหาผลประโยชน์ (Expletive authoritative) ผู้นำประเภทนี้ มีลักษณะเผด็จการ เขาจะตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ เองโดยไม่ขอความคิดเห็นจากผู้ปฏิบัติงานและเขาจูงใจด้วยการข่มขู่และการลงโทษ

2. ผู้นำเผด็จการแบบเมตตากรุณา (Benevolent authoritative) ผู้นำประเภทนี้ มีวิธีการปลูกฝังทางจิตใจ คล้าย ๆ พ่อปกครองลูก ในการเป็นผู้นำเขาจะปฏิบัติต่อผู้ปฏิบัติงานอย่างดี และดูแลความต้องการของผู้ปฏิบัติงานให้ได้รับการตอบสนองในขอบเขตของระบบและธรรมเนียมประเพณี บางครั้งเขาจะขอคำแนะนำจากผู้ปฏิบัติงาน แต่ยังคงตัดสินใจเรื่องที่สำคัญด้วยตนเอง เขาใช้ทั้งการข่มขู่และการให้รางวัลในการจูงใจ

3. ผู้นำแบบปรึกษาหารือ (Consultative group) ผู้นำประเภทนี้ มีความเชื่อมั่นผู้ปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก มอบหมายงานอย่างกว้างขวาง ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานแสดงความคิดเห็นและอาศัยการให้รางวัลมากกว่าการลงโทษในการจูงใจ

4. ผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (Participative group) ผู้นำประเภทนี้ จะขอให้สมาชิกของกลุ่มมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างตั้งใจจริง เขามอบอำนาจหน้าที่ให้อย่างอิสระและใช้การให้รางวัลไม่ใช่การลงโทษในการจูงใจ

ผลการศึกษาวิจัยของ Likert พบว่า ผู้นำแบบให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จะช่วยให้งานของผู้นำบรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพมากกว่า ความเป็นผู้นำเผด็จการ แบบเมตตากรุณา และแบบปรึกษาหารือ ส่วนความเป็นผู้นำเผด็จการแบบหาผลประโยชน์จะให้ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด และจากการวิเคราะห์ผู้นำ ส่วนใหญ่จะเป็นแบบเผด็จการ คือ อยู่กึ่งกลางระหว่างเผด็จการแบบหาผลประโยชน์กับเผด็จการแบบเมตตากรุณา และแบบให้มีส่วนร่วมการบริหารที่มีลักษณะผู้นำแบบเผด็จการ มักตัดสินใจด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ออกคำสั่งที่เขาคาดหวังว่าจะต้องได้รับการเชื่อฟังตามที่ออกคำสั่งไป และกำหนดนโยบายทุกเรื่องระบุวิธีการปฏิบัติที่เขาต้องการให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตาม ผู้นำแบบเผด็จการจะครอบงำไม่ผ่อนปรน ไม่สนใจว่ากลุ่มจะชอบหรือไม่ แผนงานในกระบวนการดำเนินงานจะยึดถือตนเองเป็นหลัก อย่างไรก็ตามผู้นำแบบเผด็จการมีผลทำให้ตัดสินใจรวดเร็วขึ้นและไม่ต้องสงสัยว่าใครคือผู้รับผิดชอบการตัดสินใจ ข้อดีตรงนี้จึงทำให้ความเป็นผู้นำแบบเผด็จการเป็นสิ่งจำเป็นในบางสถานการณ์ การดำเนินงานที่มีลักษณะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมหรือประชาธิปไตยจะเชิญชวนผู้ปฏิบัติงานทุกกลุ่มให้คำแนะนำว่า ใครจะทำอะไร ทำอย่างไรและเมื่อใด

บทบาทของผู้นำแบบนี้ จะเป็นผู้แนะนำหรือชี้แนะมากกว่าเป็นผู้สั่งการและพยายามให้กลุ่มเห็นพร้อมต้องกัน ก่อนที่จะดำเนินงาน

จึงพอสรุปได้ว่า ผู้นำที่มีลักษณะแบบปรึกษาหารือและแบบให้มีส่วนร่วม เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมในการสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้ปฏิบัติงาน เพราะบทบาทของผู้นำทั้งสองแบบให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงานโดยให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นพูดคุยกับผู้นำ อันจะนำมาซึ่งความพึงพอใจและความภาคภูมิใจในการทำงาน แนวทางนี้อาจจะมีปัญหาอยู่บ้างในกรณีที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถพื้นฐานและประสบการณ์ต่ำ จะทำให้เขาไม่กล้าแสดงออกเพราะการมองการณ์ไกล (Vision) มีน้อย ดังนั้นผู้นำจะยึดแบบผู้นำประเภทใดไปใช้ จึงต้องมองผู้ปฏิบัติงานด้วยว่าเขาเป็นบุคคลเช่นใด

จากที่ได้กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยได้แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำ คือผู้นำนั้นมีหลากหลายรูปแบบดังนี้ ผู้นำแบบเผด็จการหรือแบบอัตตาธิปไตย ผู้นำแบบประชาธิปไตยหรือแบบมีส่วนร่วม ผู้นำแบบยึดผลผลิตเป็นเกณฑ์ ผู้นำแบบยึดลูกน้องเป็นเกณฑ์ ผู้นำแบบค้ำจุน ผู้นำแบบทำตามหน้าที่ ภาวะผู้นำที่ยึดความเป็นจริง ความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่ดี ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง แต่องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งคือผู้นำ ต้องเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุน และชี้แนวทางเพื่อความสำเร็จของงาน ผู้นำมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของงานหลายประการ

2.1.5 ทฤษฎีภาวะผู้นำ

การศึกษาภาวะผู้นำจากทฤษฎีต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่มากมาย ผู้วิจัยจะขอนำเสนอทฤษฎีจากนักวิชาการที่ได้รวบรวมไว้และคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

เศาวนิต เศาณานนท์ (2542, หน้า 110-112) ได้กล่าวถึงทฤษฎีภาวะผู้นำแบบความสามารถพิเศษ ของ Conger และ Kanungo (Conger and Kanungo’s charismatic leadership theory) ไว้ดังนี้

Conger และ Kanungo ได้เสนอทฤษฎีของภาวะผู้นำแบบความสามารถพิเศษบนพื้นฐานจากคุณสมบัติของผู้นำที่สังเกตเห็นได้ การศึกษาของเขาเป็นการสังเกตจากพฤติกรรมของผู้นำ โดยทำการเปรียบเทียบระหว่างผู้นำที่มีความสามารถพิเศษกับผู้นำที่ไม่มีความสามารถพิเศษเขาได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ (Charismatic leaders) ที่สำคัญ 7 ประการ ดังต่อไปนี้

1. วิสัยทัศน์กว้างไกล (Extremity vision) คือผู้นำที่เห็นความสำคัญในการมีวิสัยทัศน์ไม่ใช่แต่เพียงจะทำการต่างให้แค่สำเร็จตามหน้าที่เท่านั้น การมีวิสัยทัศน์ย่อมต้องมีความกล้าในการปรับเปลี่ยน ซึ่งก็ขึ้นอยู่ว่าผู้ตามจะรับได้หรือตามได้ทันแค่ไหน ด้วยผู้นำที่ขาดความสามารถพิเศษโดยทั่วไปมักจะทำเพียงให้ได้อยู่ในตำแหน่งเท่านั้น จะคิดปรับเปลี่ยนก็เพียงเล็กน้อยเพื่อไม่ให้ถูกตำหนิได้ ไม่มีนโยบายหรือกลยุทธ์ที่ชัดเจนพอเป็นแผนงานอย่างเป็นรูปธรรมให้ทุกคนได้รู้หรือปฏิบัติตามได้ อย่างไรก็ตามถ้าผู้นำมีวิสัยทัศน์ที่ไกลเกินไปจนลูกน้องปรับเปลี่ยนและรับไม่ได้ ก็คิดว่าผู้นำเพี้ยนไปหรือเพราะไม่มีความสามารถในการปฏิบัติงานในปัจจุบันไปเลย

2. กล้าเสี่ยง (High personal risk) โดยทั่วไปผู้นำที่มีความสามารถพิเศษนั้นจะเป็นบุคคลที่ยอมเสียสละเพื่อกลุ่ม เพื่อองค์การ กล้าเสี่ยง และให้ความสำคัญของการมีส่วนในความสำเร็จร่วม

กัน ไม่ใช่ของผู้นำเอง ความเชื่อในใจลูกน้องจะมีให้เห็นในผู้นำแบบนี้และลูกน้องก็จะเชื่อใจ ผู้นำที่สนใจในความต้องการของลูกน้องไม่ใช่เพื่อสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างเดียว สิ่งที่จะประทับใจลูกน้องต่อการเสี่ยงของผู้นำก็คือ การเสี่ยงถึงขั้นยอมรับที่จะสูญเสียตำแหน่งหน้าที่ผลประโยชน์และมวลชนในองค์การไป เพื่อความถูกต้องชอบธรรม

3. ใช้กลยุทธ์หลายรูปแบบ (Use of unconventional strategies) คือผู้นำที่จะใช้กลยุทธ์วิธีรูปแบบต่าง ๆ ไม่ยึดติดอยู่กับแบบใดแบบหนึ่ง เพื่อให้วิสัยทัศน์ร่วมกันของผู้นำและผู้ตามประสบความสำเร็จ แม้ว่าบางยุทธวิธีจะสร้างแรงกดดันให้ผู้ตามมากกว่าปกติก็ตามการปรับเปลี่ยนยุทธวิธีเพื่อสำเร็จจะเป็นคุณสมบัติของผู้นำชนิดนี้ ซึ่งผู้ตามจะสังเกตเห็นได้ชัดเจน ซึ่งค่อนข้างจะชื่นชอบ เพราะแสดงว่าได้มีความสนใจติดตามการปฏิบัติงาน รู้ถึงอุปสรรค และปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็ว ทันการและประการสุดท้าย การแสดงถึงความตั้งใจทุ่มเทในการทำงานของผู้นำ

4. ประเมินสถานการณ์ตลอดเวลา (Accurate assessment of the situation) โดยทั่ว ๆ ไปผู้นำที่จะเสี่ยงในเรื่องใดก็ตาม ย่อมต้องมีข้อมูลต่าง ๆ อย่างดี เพื่อจะได้รู้ถึงปัจจัยที่จะสนับสนุนหรือขัดขวางการเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ โดยเฉพาะเรื่องเวลา ผู้นำต้องเรียนรู้และมีทักษะในเรื่องความต้องการ ค่านิยมเท่า ๆ กับปัจจัยรอบด้านนี้จะทำให้กล้าเสี่ยงนั้นประสบความสำเร็จในเวลาที่เหมาะสม ดังนั้น ผู้นำจะต้องประเมินสถานการณ์ให้มีข้อมูลที่ถูกต้องทันสมัยตลอดเวลา

5. เปลี่ยนความยึดติดของผู้ตาม (Follower disenchantment) โดยทั่วไปหลายคน คิดว่าผู้นำที่มีความสามารถพิเศษจะเป็นที่ต้องการ หรือเหมาะที่จะเกิดขึ้นเมื่อมีปัญหาที่วิกฤติ เราจะพบว่าเหตุการณ์วิกฤติไม่ใช่เงื่อนไขของความต้องการผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ เพราะถึงแม้ไม่มีเหตุการณ์วิกฤติเกิดขึ้นได้ เมื่อผู้นำต้องการเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงาน หรือเงื่อนไขการปฏิบัติงานใหม่ และกระตุ้นผลักดันให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ใหม่ โดยผู้นำใช้กลยุทธ์วิธีต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญของผู้นำในการปฏิบัติงานที่ไม่ติดยึดหรือจำเจด้วยวิธีเดิม และเริ่มจะยอมรับการทำงานที่มีการแสวงหาวิธีทำงานใหม่ที่แตกต่างไป

6. สื่อสารด้วยความมั่นใจ (Communication of self-confidence) ผู้นำที่สื่อสารเรื่องราวต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ ดูจะเป็นที่ยอมรับว่ามีความสามารถพิเศษมากกว่าผู้ที่สับสนและไม่มีความชัดเจน หรือคลุมเครือ ความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ จะไม่มีทางสำเร็จได้ด้วยความโชคดีของผู้นำทุกครั้งไป หากเขาขาดการสื่อที่แสดงถึงความเชื่อมั่น ความมั่นใจของผู้นำจะเป็นแบบอย่างของผู้ตาม ความรู้สึกของผู้ตามที่เชื่อว่าผู้นำมีความรู้วิธีการที่จะทำให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ย่อมตั้งใจทำงานหนัก เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้นำ นั่นคือเพิ่มโอกาสของความสำเร็จของงาน อันเนื่องมาจากการมีการสื่อสารด้วยความมั่นใจ

7. ใช้อำนาจส่วนบุคคล (Use of personal power) โดยทั่วไปพบว่าผู้นำที่มีความสามารถพิเศษชอบใช้อำนาจส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ อำนาจแห่งความเชี่ยวชาญ และอำนาจแห่งความเป็นเพื่อนในการปฏิบัติงานให้เสร็จลุล่วง ส่วนผู้นำที่ใช้อำนาจหน้าที่สั่งการให้ลูกน้องปฏิบัติงาน แม้ว่างานจะเสร็จลุล่วงด้วยดี ผู้นำก็ดูเหมือนไม่มีความสามารถพิเศษใด ๆ เปรียบเหมือนกับการที่ผู้นำสั่งการให้

ลูกน้องช่วยกันหากลยุทธ์ต่าง ๆ และช่วยกันทำงานแม้ลูกน้องจะพอใจที่ได้มีส่วนร่วม แต่ผู้นำก็ไม่ได้รับการยกย่องใด ๆ มากขึ้น เพราะไม่ได้แสดงความเชี่ยวชาญให้เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ตาม

Johnson และคณะ (1974, pp. 255-259) ได้สรุปทฤษฎีเกี่ยวกับการเป็นผู้นำ ว่ามีอยู่ 4 แบบ คือ

1. ทฤษฎีคุณลักษณะของผู้นำ (The traitist theory) ทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่าผู้นำที่ประสบผลสำเร็จจะมีคุณลักษณะของบุคลิกภาพ หรือคุณสมบัติพิเศษซึ่งเกื้อกูลให้ประสบผลสำเร็จ เช่น ผู้นำที่ประสบผลสำเร็จมักมีร่างกายสูง

2. ทฤษฎีทางสถานการณ์ (The situationist theory) ทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า บุคคลที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นผู้นำที่เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งก็เพราะเกิดจากลักษณะของกลุ่มที่เขาเป็นผู้นำ

3. ทฤษฎีการเป็นผู้ตาม (The fellowship theory) ทฤษฎีนี้เป็นการขยายทฤษฎีของคุณลักษณะของผู้นำ โดยถือว่า การศึกษาการเป็นผู้ตามเป็นการศึกษาการเป็นผู้นำโดยทางอ้อมทฤษฎีนี้ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่า เครื่องชี้บ่งคุณภาพของผู้นำก็คือ คุณภาพของผู้ตาม ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุดที่จะประเมินผลคุณค่าของผู้นำก็คือ การวิเคราะห์ผู้ตาม

4. ทฤษฎีของผลรวม (The eclectic theory) ทฤษฎีนี้เป็นผลรวมของทฤษฎีทั้งหลายเป็นการนำเอาคำอธิบายจากทฤษฎีต่าง ๆ มารวมกันเพื่อที่จะพยายามอธิบายการเป็นผู้นำ เช่น ความสามารถในการตัดสินอย่างมีเหตุผล เป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหาร

จากทฤษฎีภาวะผู้นำ ที่ได้กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ผู้นำที่ดี ต้องการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปฏิบัติงาน จะต้องมีลักษณะผู้นำแบบสัมพันธ์ ผู้นำจึงจะทำงานกับผู้ปฏิบัติงานได้ดี แต่ผู้นำแบบนี้จะมีข้อเสียอยู่ตรงที่ว่าผลงานอาจจะไม่มีประสิทธิภาพ ถ้าต้องการให้ได้ทั้งความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปฏิบัติงานและผลงานแล้ว ผู้นำจะต้องเป็นผู้นำแบบประสาน คือมีการร่วมมือร่วมใจกันทำงานเป็นทีม มองอนาคตมากกว่าปัจจุบัน นำข้อบกพร่องจากอดีตมาปรับปรุงแก้ไข การทำงานในปัจจุบัน รวมถึงรู้จักนำเทคนิคการจูงใจในการทำงานมาใช้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจ ความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างผู้นำกับผู้ปฏิบัติงานก็จะเกิดขึ้น หรือองค์การจะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การได้มากน้อยเพียงใด มีประสิทธิภาพสูงต่ำ ย่อมขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริหารงานของผู้นำหรือการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหารนั่นเอง

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4

2.2.1 ความหมายของหลักธรรมสังคหวัตถุ 4

สังคหวัตถุ 4 ถือเป็นหลักคุณธรรมหนึ่งในพระพุทธศาสนา โดยภาษาบาลีแบ่งออกเป็น 2 ศัพท์ คือ สังคห 1 วัตถุ 1 สังคห แปลงเป็นภาษาไทยว่า สงเคราะห์ มีความหมายว่า “ช่วยเหลืออุดหนุน” ส่วน วัตถุ ในที่นี้หมายถึง “เรื่อง” รวมทั้งสองศัพท์มีความหมายว่า “เรื่องความช่วยเหลือ”

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2550, หน้า 25) ได้ให้ความหมายของหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 คือ เป็นหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน และประสานหมู่คนไว้ให้สามัคคีประกอบด้วย

1. ทาน ให้ปัน คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยา

2. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงาม หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

3. อัตถจริยา ทำประโยชน์แก่เขา คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกายและขวนขวายช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

4. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอกันต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (2549, หน้า 70-75) ได้กล่าวว่า สังคหพละ แปลว่า กำลังแห่งการสงเคราะห์ ซึ่งเป็นธรรมที่สำคัญมากสำหรับนักบริหาร ผู้ที่ทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่น ถ้านักบริหารบกพร่องเรื่องมนุษยสัมพันธ์ก็จะไม่มีคนมาช่วยทำงาน เมื่อไม่มีใครช่วยทำงานเขา ก็เป็นนักบริหารไม่ได้

พระพุทธเจ้าทรงสอนหลักการสร้างมนุษยสัมพันธ์ไว้เรียกว่าสังคหวัตถุ หมายถึง วิธีผูกใจ คือทำหน้าที่เป็นกาวใจเชื่อมประสานคนทั้งหลายเข้าด้วยกัน ลิ้มสลัก ดังกล่าวนั้น คือ สังคหวัตถุ นักบริหารจะสามารถผูกใจเพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาไว้ได้ ถ้ามีสังคหวัตถุ 4 ประการ สังคหวัตถุ 4 ประการ ได้แก่

1. ทาน หมายถึง การให้ (โอบอ้อมอารี) นักบริหารที่ดีต้องมีน้ำใจรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้ทานแก่เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชาการให้ทางจะช่วยให้ผูกคนอื่นไว้ได้ ดังพุทธพจน์ที่ว่า “ทโท คนฺถติมิตฺตานิ ผู้ให้ย่อมผูกใจมิตรไว้ได้” นักบริหารอาจให้ทานได้ 3 วิธี คือ

1) อามิสทาน หมายถึง การให้สิ่งของแก่เพื่อนร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยเฉพาะการให้เพื่อผูกใจในยามที่เขาตกต่ำหรือมีความเดือดร้อน ดังภาษิตอังกฤษที่ว่า “เพื่อนแท้ คือเพื่อนที่ช่วยเหลือในยามตกยาก” การให้รางวัลหรือขึ้นเงินเดือนจัดเข้าในอามิสทาน

2) วิทยาทาน คือ ธรรมทาน หมายถึง การให้คำแนะนำหรือสอนวิธีทำงานที่ถูกต้อง รวมถึงการจัดหลักสูตรพัฒนาบุคลากรหรือส่งไปศึกษาและดูงาน

3) อภัยทาน หมายถึง การให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงาน หรือล่วงเกินซึ่ง กันและกัน การให้อภัยไม่ทำให้ผู้ให้ต้องสูญเสียอะไร เป็นการลงทุนราคาถูกแต่ได้ผลตอบแทนราคาสูงนั่นคือ ได้มิตรภาพกลับคืนมา และมีคนสนองงานเพิ่มขึ้นอีกคนหนึ่ง

2. ปิยวาจา หมายถึง การพูดถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน (วจีไพเราะ) นักบริหารที่ดีจะรู้จักผูกใจคนด้วยคำพูดอ่อนหวาน คำพูดหยาบกระด้างผูกใจใครไม่ได้ ตามปกติคนเราจะมัดสิ่งของต้องใช้ของอ่อน เช่น เชือก หรือลวดมัด ในทำนองเดียวกันเราจะมัดใจคนได้ก็ด้วยถ้อยคำอ่อนหวาน

3. อัตถจริยา หมายถึง การทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น (สงเคราะห์ประชาชน) ตรงกับคำพังเพยที่ว่า “อยู่บ้านท่านอย่านิ่งดูดาย ปั้นวัวปั้นควายให้ลูกท่านเล่น” นักบริหารสามารถทำอัตถจริยาได้หลายวิธี

4. สมานัตตตา หมายถึง การวางตัวสม่ำเสมอ (วางตนพอดี) เมื่อนักบริหารไม่ทอดทิ้งผู้ร่วมงานทั้งหลาย เขาจึงจะสามารถสร้างทีมงานขึ้นมาได้ นั่นคือถือคติว่า “มีทุกข์ร่วมทุกข์ มีสุขร่วมเสพ” นักบริหารต้องกล้ารับผิดชอบในผลการตัดสินใจของตนเอง ถ้าผลเสียตกมาถึงผู้ปฏิบัติตามคำสั่งของตน นักบริหารต้องออกมาปกป้องคนนั้น ไม่ใช่หนีเอาตัวรอดตามลำพัง

ท่านพุทธทาสภิกขุ (2525, หน้า 395) ได้กล่าวถึง หลักสังคหวัตถุ 4 คือ หลักสงเคราะห์ หรือ เรื่องการสงเคราะห์กันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักการให้ เสียสละ มีลักษณะพฤติกรรมที่รู้จักแบ่งปัน ยินดีในความสุขของผู้อื่น ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไกล่เกลี่ยความแตกแยกในหมู่คณะ บำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ไม่นำเอาผลงานของผู้อื่นมาเป็นผลงานเของตนเอง ซึ่งประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อัตถจริยา สมานัตตตา

1) ทาน คือ การแบ่งปันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน พระพุทธเจ้ามุ่งที่ธรรมทาน มากกว่าอมิสทาน (สงเคราะห์ด้วยวัตถุสิ่งของ) ธรรมทาน ให้การช่วยเหลือแนะนำ ในสิ่งที่ดีมีประโยชน์ชี้ช่องทางให้บุคคลสามารถแก้ไขปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยตนเอง

2) ปิยวาจา คือ การพูดจาน่ารักนิยมนับถือ พระพุทธเจ้าทรงเน้นว่าต้องเป็นถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน ที่ประกอบด้วยสัจจะ คือ ความจริงใจและต้องเกิดประโยชน์แก่ผู้เจรจาด้วย

3) อัตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งหมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่น พระพุทธเจ้าเน้นที่โลกัตถจริยา คือการทำคุณประโยชน์ให้แก่บุคคลในวงกว้าง ไม่จำกัดเฉพาะตนเองและญาติผู้ใกล้ชิด

4) สมานัตตตา คือ ความมีตนเสมอ การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ร่วมสุข ร่วมทุกข์กันได้เสมอต้นเสมอปลาย

พระวีรวัฒน์ รอดสุโข (2550, หน้า 21) กล่าวถึง หลักสังคหวัตุ 4 ว่า เป็นหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ซึ่งใช้ในการสงเคราะห์ผู้อื่น อันจะเป็นเครื่องผูกไมตรี คำว่า สังคหวัตถุ มาจากคำว่า “สังคห” แปลว่าสงเคราะห์ กับคำว่า “วัตถุ “ แปลว่า เรื่อง ดังนั้น สังคหวัตถุ จึงแปลรวมกันว่า “เรื่องการสงเคราะห์” หรือหลักธรรมในการสงเคราะห์ มีหลักใหญ่ ๆ 4 ข้อ เรียกว่า สังคหวัตถุ 4

1. ทาน หมายถึง การให้ทุก ๆ คนนั้นย่อมต้องการความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ด้านทรัพย์สินเงินทอง เครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ในด้านกำลังกาย ช่วยกระทำกิจการของกันและกันทางกาย ในด้านวาจา พูดจา ช่วยเหลือกันในเรื่องที่ควรพูด ในด้านสติปัญญา ช่วยให้ความรู้ให้การแนะนำในข้อที่ควรจะแนะนำต่าง ๆ การให้ เผื่อแผ่ ทุกคนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ควรจะให้ความช่วยเหลือผู้น้อยผู้น้อยก็ควรให้การช่วยเหลือผู้ใหญ่ ด้วยจิตใจที่มุ่งจะช่วยให้บรรลุถึงประโยชน์ที่ต้องการ หรือช่วยที่จะให้พ้นอุปสรรค

2. ปิยวาจา หมายถึง การเจรจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ หากถ้อยคำที่พูดออกไปนั้น เป็นถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ก็อาจเสียดแทงน้ำใจของผู้อื่น ทำให้เกิดความเสียใจ ดังนั้นการพูดหรือการแสดงออกทุกครั้งต้องมีสติอยู่เสมอ

3. อัตถจริยา หมายถึง การประพฤติประโยชน์กันและกัน คือ การทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสถาบัน เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตลอดถึงประเทศชาติสิ่งใดที่เป็นโทษก็ควรละเว้นไม่กระทำ การประพฤติตนให้เป็นประโยชน์สามารถปฏิบัติได้ทั้งกาย วาจา ใจ ในทุกเวลาและทุกโอกาส

4. สมานัตตตา หมายถึง ความเป็นผู้วางตนสม่ำเสมอ ซึ่งหมายถึง การมีความเสมอต้นเสมอปลาย ทั้งต่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา การรักษาระเบียบวินัยอันใดที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ ที่บัญญัติเอาไว้ เป็นระเบียบของสถานที่ ของหน่วยงาน เช่น กฎระเบียบของหน่วยงาน กฎระเบียบของสถานที่ต่าง ๆ เป็นต้น ตลอดถึงกฎหมายบ้านเมืองหรือแม้แต่ ในทางพระพุทธศาสนาก็คือพระวินัย บัญญัติสำหรับพระภิกษุทั้งหลายนั้นเอง

จากการศึกษา ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ 4 จากท่านผู้รู้ ที่ได้กล่าวมาเบื้องต้น ผู้ทำการวิจัย สรุปได้ว่า สังคหวัตถุ 4 หมายถึง ธรรมอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว คือยึดเหนี่ยวใจคน ผูกใจคน และประสานหมู่ชนให้มีความสามัคคี เป็นหลักธรรมให้คนเป็นที่รัก เป็นที่ชอบใจของคนทั่วไป เป็นหลักธรรมในการสงเคราะห์ผู้อื่น เป็นการปลูกไมตรีเติมน้ำใจต่อกัน ทำให้สังคมเป็นสุข หากผู้บริหารสถานศึกษา นำมาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำ สร้างความมั่นคงด้านความเป็นผู้นำ สร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้บริหารและเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้เป้าหมายที่วางไว้ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน บุคลากรด้านการศึกษา เช่น ครู นักเรียน รวมทั้งผู้บริหาร ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.2.2 ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4

“ภาวะผู้นำ” (อ้างถึงใน นางสาวเดือนพัทธ์ แก้วภูบาล, 2561, หน้า 28-30) ได้กล่าวเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่เกื้อหนุนให้ผู้นำบริหารจัดการบุคลากรในองค์กรให้ปฏิบัติตามด้วยความเข้าใจเต็มใจจนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย การใช้หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในการครองใจคนและสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน อันได้แก่หลัก สังคหวัตถุ 4 ที่เป็นหลักธรรมอันนำไปสู่การยึดเหนี่ยวจิตใจคนไว้ได้โดยมีองค์ประกอบ คือ

1) ทาน คือ การให้

2) ปิยวาจา คือ การพูดดี ไพเราะอ่อนหวาน

3) อัตถจริยา คือ การทำประโยชน์แก่ผู้อื่น

4) สมานัตตตา คือ การทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย

การนำหลักสังคหวัตถุ 4 เพื่อยึดเหนี่ยวน้ำใจบุคลากร ให้มีความผูกพันกับองค์กร ผู้นำหรือผู้บริหารก็จะสามารถทำได้ ดังนี้

1. ทาน คือ การให้ ผู้นำหรือผู้บริหารต้องรู้จัก แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักเสียสละรูปแบบของการให้ของผู้นำในองค์กรมีหลากหลายดังต่อไปนี้

1) ให้ความรู้ เช่น การสอนงาน การฝึกอบรม การแก้ปัญหาในงาน รูปแบบการ เรียนรู้ต่าง ๆ

2) ให้สิ่งที่มีมูลค่า เช่น ค่าจ้าง สวัสดิการ รางวัล โบนัส วันหยุดพิเศษ ของขวัญในโอกาสต่าง ๆ

3) ให้กำลังใจ เช่น การกล่าวคำยกย่องชมเชยเมื่อทำดี ช่วยเหลือ ดูแลเอาใจใส่ เมื่อพนักงานท้อแท้

4) ให้อภัย เช่น การไม่เอาโทษในความผิดครั้งแรก การยอมให้ผิดพลาดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

5) ให้โอกาส เช่น ความก้าวหน้าเติบโต ความท้าทายในงาน เปิดรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

6) ให้คุณภาพชีวิตที่ดี เช่น สภาพแวดล้อมบรรยากาศที่ดี มีเวลาทำงาน ภาระงาน ทรัพยากรที่เหมาะสม

2. ปิยวาจา คือการพูดหรือการสื่อสาร การพูดของผู้นำหรือผู้บริหารมีความสำคัญมาก พลังคำพูดของผู้นำสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน หรือสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติงานเสียขวัญกำลังใจจนสามารถลาออกได้ หลักการพูดในที่ทำงานหรือในองค์กรของผู้นำให้ ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกดี มีไมตรีต่อกัน มีดังต่อไปนี้

1) พูดยกย่องชมเชย ให้กำลังใจ
2) พูดให้รู้เรื่อง ชัดเจน เข้าใจตรงประเด็น
3) พูดความจริง ไม่โกหกหลอกลวง
4) พูดปลอบโยน เอาใจ
5) พูดมีอารมณ์ขัน บรรยากาศผ่อนคลาย
6) พูดด้วยน้ำเสียงที่น่าฟัง ไพเราะ
7) พูดเพราะ ไม่ใช้วาจาข่มขู่ วางอำนาจ
8) พูดจาสุภาพ ให้ความเคารพผู้ฟัง
9) พูดให้ข้อคิด ให้มีแรงจูงใจ มีกำลังใจ
10) พูดให้ถูกจังหวะเวลา ถูกคน
11) พูดขอบคุณ ขอบใจ ขอโทษ และไม่เป็นไร

3. อัตถจริยา คือ การกระทำที่เป็นประโยชน์ ผู้นำหรือผู้บริหารสามารถทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเองหรือประโยชน์ต่อชุมชน ต่อสังคม เช่น

1) กิจกรรมพนักงานสัมพันธ์ต่าง ๆ ระหว่างบุคลากรภายในองค์กร เช่น กีฬาสี สัมมนาท่องเที่ยวประจำปี

2) กิจกรรมร่วมกันระหว่างองค์กรกับครอบครัว เช่น Family Day, จัดงาน วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก

3) โครงการช่วยเหลือเมื่อได้รับความเดือดร้อน เช่น บรรเทา ฟื้นฟู ผู้ประสบภัยพิบัติ น้ำท่วม ไฟไหม้บ้าน

4. สมานัตตตา คือ ความเสมอต้นเสมอปลาย ผู้นำหรือผู้บริหารต้องมีนโยบายด้านการสร้างความผูกพันของผู้ใต้บังคับบัญชา มีระบบ มีมาตรฐานในการนำไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อผู้ใต้บังคับบัญชาเชื่อมั่นว่าพวกเขาจะได้รับ ความเป็นธรรมตลอดชีวิตการทำงานในองค์กร เช่น

1) โครงสร้างเงินเดือน การเลื่อนขั้นเงินเดือน ต้องไม่ต่ำกว่าคนทำงานในวงการเดียวกัน

2) ระบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่น่าเชื่อถือ ไม่ลำเอียง ไม่มีอคติ นำไปให้คุณ ให้โทษได้อย่างสมเหตุสมผล

3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ควรเป็นที่น่าเคารพ ไม่ทำตัวให้เสื่อมเสียศรัทธา เสียการปกครอง

4) มาตรฐานในการปฏิบัติผู้ใต้บังคับบัญชาที่เท่าเทียมกันไม่มีสองมาตรฐาน (Double Standard) ใช้ระบบคุณธรรมมากกว่าอุปถัมภ์

5) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง มีการวางโครงสร้างการพัฒนาความสามารถที่สอดคล้องกับการเติบโตในหน้าที่การงาน มีเส้นทางให้ก้าวหน้าตามความถนัดของบุคคล

6) การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ไม่อ้างเหตุผลในการลดทอนคุณภาพชีวิต

สรุปภาวะผู้นำ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 นี้ พิสูจน์ให้เห็นว่า ผู้นำสามารถนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาพัฒนาภาวะผู้นำซึ่งเป็นวิธีการในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรและเกื้อหนุนให้ผู้นำบริหารจัดการบุคลากรในองค์กร ให้ปฏิบัติตามด้วยความเข้าใจ เต็มใจ จนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยยึดหลักสำคัญ คือ

1) ทาน คือ การให้หรือแบ่งปัน

2) ปิยวาจา คือ การพูดดี ไพเราะอ่อนหวาน พูดให้กำลังใจ พูดในทางที่สร้างสรรค์

3) อัตถจริยา คือ การทำประโยชน์แก่ผู้อื่น

4) สมานัตตตา คือ การทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ลำเอียง ไม่มีอคติ

2.3 ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษารูปแบบหนึ่งของการศึกษาคณะสงฆ์ เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ของ (พระราชวรมุนี 2521, หน้า 355) ซึ่งมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจาก การจัดตั้งโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษา กล่าวคือ ภายหลังจากที่การศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง คือ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2432 และ พ.ศ. 2489 ตามลำดับ ได้

เจริญก้าวหน้ามากขึ้น ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้จัดแผนกมัธยมขึ้นมา เรียกว่าโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษากำหนดให้การเรียนบาลี นักธรรม และความรู้ชั้นมัธยมศึกษา โดยรับผู้ที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ต่อมาเมื่อโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษานี้ได้แพร่ขยายออกไปยังต่างจังหวัดหลายแห่ง มีพระภิกษุและสามเณรเรียนกันมาก ทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติคณะสังฆมนตรี และกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกระเบียบกระทรวง ให้โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัดนี้เปิดทำการสอบสมทบในชั้นตัวประโยค คือ ชั้นประถมศึกษาปี ที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 เป็นต้นมา และเมื่อสอบได้แล้วจะได้รับประกาศนียบัตร จากกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้พระภิกษุและสามเณรนิยมเรียนกันมาก โรงเรียนประเภทนี้จึงแพร่หลายออกไปยังจังหวัดต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง จนทำให้ทางการคณะสงฆ์เกรงว่าการศึกษาธรรมและบาลีจะเสื่อมลงเพราะพระภิกษุและสามเณรต่างมุ่งศึกษาวิชาทางโลกมากไป เป็นเหตุให้ต้องละทิ้งการศึกษาธรรมและบาลีเสีย แต่ทางการคณะสงฆ์ก็ยังพิจารณาเห็นความจำเป็นของการศึกษาวิชาในทางโลกอยู่

ดังนั้น แม่กองบาลีสนามหลวง พระธรรมปัญญาบดี(สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ฟื้นชุตินธรมหาเถระ) จึงได้ตั้งคณะกรรมการ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีขึ้นใหม่มีวิชาบาลี วิชาธรรม และวิชาทางโลก เรียกว่าบาลีศึกษาสามัญศึกษา และปริทัศน์ศึกษา ได้ประกาศเมื่อ พ.ศ. 2507 พร้อมกับได้ยกเลิกระเบียบของคณะสังฆมนตรีว่าด้วยการศึกษาของโรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาและกำหนดให้พระภิกษุสามเณรเรียนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ที่คณะสงฆ์ได้จัดขึ้นใหม่ แต่การณ์ปรากฏต่อมาว่า การตั้งสำนักเรียนตามแบบโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกบาลีใหม่นี้มีน้อย นักเรียนก็นิยมเรียนกันน้อยเพราะพระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ยังพอใจที่จะเรียน โดยได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการอยู่ ดังนั้น นักเรียนในโรงเรียนดังกล่าว จึงได้พากันเข้าชื่อกันเป็นนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ของวัดซึ่งตั้งขึ้น โดยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการบ้าง สมัครสอบเทียบบ้าง เข้าเป็นนักเรียนผู้ใหญ่บ้าง ทำให้การศึกษาของคณะสงฆ์ในช่วงนี้ระยะนั้นเกิดความสับสนเป็นอันมาก

ในขณะเดียวกันได้มีผู้แทนราษฎรได้ยื่นเรื่องราวขอให้กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอบสมทบในชั้นตัวประโยคให้แก่พระภิกษุสามเณร แต่กรมการศาสนาร่วมกับกรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาลงความเห็นร่วมกันว่าควรจะตั้งโรงเรียนขึ้นประเภทหนึ่ง เพื่อสนองความต้องการของพระภิกษุสามเณร โดยให้เรียนทั้งวิชาธรรม และวิชาสามัญศึกษาควบคู่กันไป โดยไม่มีการสอบสมทบ แต่ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการสอบเอง และโดยพระปรารภของสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (จวน อุฏฐายีมหาเถระ) “การศึกษาทางโลกเจริญก้าวหน้ามากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลก การศึกษาพระปริยัติธรรม ก็จำเป็นต้องอนุวัตรไปตามความเปลี่ยนแปลงของโลกบ้าง จึงเห็นสมควรที่จะมี หลักสูตรในการเรียนพระปริยัติธรรมเพิ่มขึ้นอีกแผนกหนึ่ง คือ หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ได้ทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่กันไป “กรมการศาสนา”, เอกสารสำหรับใช้ประกอบการพิจารณา เรื่องการศึกษาของคณะสงฆ์, (กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา, 2521), หน้า 79

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาขึ้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้การศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายศาสนจักรและฝ่ายบ้านเมือง กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรจะได้ศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง เป็นผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ ดำรงอยู่ในสมณธรรมสมควรแก่ภาวะ สามารถธำรงและสืบต่อพระพุทธศาสนาให้เจริญสถาพรต่อไป และถ้าหากพระภิกษุสามเณรเหล่านี้ลาสิกขาบทไปแล้ว สามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐได้ หรือเข้าราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าให้แก่ตนเองและบ้านเมืองสืบต่อไปด้วยเช่นกัน (วิชัย ธรรมเจริญ, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, 2541, หน้า 34)

ในปีพุทธศักราช 2562 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรมจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา เมื่อวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2562 เป็นปีที่ 4 ในรัชกาลปัจจุบัน ผู้รับสนองพระราชโองการ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี (ราชกิจจานุเบกษา 16 เมษายน 2562 เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก หน้า 11)

ในปัจจุบัน ปีการศึกษา 2564 นี้ มีสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 14 เขต โดยแยกได้ ดังนี้

1. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 1 ประกอบด้วย จังหวัดกรุงเทพมหานคร, นครปฐม และปทุมธานี มีโรงเรียนจำนวน 15 โรงเรียน

2. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 2 ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่, ชุมพร, ตรัง, นครศรีธรรมราช, ปัตตานี, ยะลา, ระนอง, สงขลา, สตูลและสุราษฎร์ธานี มีโรงเรียนจำนวน 22 โรง

3. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 3 ประกอบด้วยจังหวัดกาญจนบุรี, ชัยนาท, ประจวบคีรีขันธ์, พระนครศรีอยุธยา, เพชรบุรี, ราชบุรี, ลพบุรี, สระบุรี, สิงห์บุรี, สุพรรณบุรี, อ่างทอง และอุทัยธานี มีโรงเรียนจำนวน 25 โรง

4. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 4 ประกอบด้วย จังหวัดกำแพงเพชร, ตาก, นครสวรรค์, พิจิตร, พิษณุโลก, เพชรบูรณ์, สุโขทัย และอุตรดิตถ์ มีโรงเรียนจำนวน 25 โรง

5. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 5 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงใหม่, แม่ฮ่องสอน และลำพูน มีโรงเรียนจำนวน 40 โรง

6. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 6 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย, น่าน, พะเยา, แพร่ และลำปาง มีโรงเรียนจำนวน 55 โรง

7. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น, เลย และหนองบัวลำภู มีโรงเรียนจำนวน 44 โรง

8. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร, หนองคาย และอุดรธานี มีโรงเรียนจำนวน 38 โรง

9. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 9 ประกอบด้วย จังหวัดมุกดาหาร, ยโสธร, อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ มีโรงเรียนจำนวน 34 โรง

10. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 10 ประกอบด้วย จังหวัดกาฬสินธุ์, นครพนม, มหาสารคาม และร้อยเอ็ด มีโรงเรียนจำนวน 41 โรง

11. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 11 ประกอบด้วย จังหวัดชัยภูมิ, นครราชสีมา บุรีรัมย์, ศรีสะเกษ และสุรินทร์ มีโรงเรียนจำนวน 43 โรง

12. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 12 ประกอบด้วย จังหวัดฉะเชิงเทรา, ชลบุรี, นครนายก, ตราด, ปราจีนบุรี, ระยอง และสระแก้ว มีโรงเรียนจำนวน 12 โรง

13. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 13 (จีนนิกาย)ประกอบด้วย จังหวัด กรุงเทพมหานคร, ชลบุรี และเชียงราย มีโรงเรียนจำนวน 3 โรง

14. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 14 (อนัมนิกาย)ประกอบด้วย จังหวัด กรุงเทพมหานคร, สงขลา และอุดรธานี มีโรงเรียนจำนวน 3 โรง

2.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีโรงเรียนทั้งหมด 15 โรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนวัดศรีวิชัยวนาราม ที่ตั้ง วัดศรีวิชัยวนาราม ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42000 โทรศัพท์ 0-4281-2802

2. โรงเรียนพระปริยัติธรรมศรีจันทร์วิทยา ที่ตั้ง วัดศรีสุทธาวาส ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42000 โทรศัพท์ 0-4281-2924

3. โรงเรียนวัดศรีบุญเรืองปริยัติศึกษา ที่ตั้ง วัดศรีบุญเรือง ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42000 โทรศัพท์ 0-4283-2185

4. โรงเรียนวัดศรีบุญเรืองวิทยา ที่ตั้ง วัดศรีบุญเรือง ตำบลวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42130 โทรศัพท์ -

5. โรงเรียนวัดวังสะพุงพัฒนาราม ที่ตั้ง วัดวังสะพุงพัฒนาราม ตำบลวังสะพุง อำเภอวังสะพุงจังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42130 โทรศัพท์ 0-4284-1647

6. โรงเรียนโกวิทวิทยา ที่ตั้ง วัดจันทรังษี ตำบลศรีสงคราม อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42130 โทรศัพท์ 0-4284-1200

7. โรงเรียนวัดศรีสุวรรณวนารามวิทยา ที่ตั้ง วัดศรีสุวรรณวนาราม ตำบลผาน้อย อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42130 โทรศัพท์ -

8. โรงเรียนวัดศรีภูกระดึง ที่ตั้ง วัดศรีภูกระดึงพัฒนาราม ตำบลภูกระดึง อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42180 โทรศัพท์ 0๐4287-1154

9. โรงเรียนวัดถิ่นฐานรังสิตวิทยา ที่ตั้ง วัดถิ่นฐานรังสิต ตำบลภูกระดึง อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42180 โทรศัพท์ 0-4287-1164

10. โรงเรียนวัดสันติวนาราม ที่ตั้ง วัดสันติวนาราม ตำบลเชียงคาน อำเภอเชียงคานจังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42110 โทรศัพท์ 0-4282-1308

11. โรงเรียนวัดลาดปู่ทรงธรรมวิทยา ที่ตั้ง วัดลาดปู่ทรงธรรม ตำบลท่าลี่ อำเภอท่าลี่ จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42140 โทรศัพท์ -

12. โรงเรียนวัดศรีภูเรือ ที่ตั้ง วัดศรีภูเรือ ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42160 โทรศัพท์ 0-4281-0417

13. โรงเรียนปริยัติสามัญวัดโพนชัย ที่ตั้ง วัดโพนชัย ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้ายจังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42120 โทรศัพท์ 0-4289-2358

14. โรงเรียนวัดขามชุมวิทยาสรรพ์ ที่ตั้ง วัดขามชุม ตำบลหนองหิน อำเภอหนองหินจังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42180 โทรศัพท์ 0-4287-1154

15. โรงเรียนธรรมนิเทศก์วิทยา ที่ตั้ง วัดเอราวัณพัฒนาราม ตำบลผาอินทร์แปลง อำเภอเอราวัณ จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42220 โทรศัพท์ 0-4285-3107

กล่าวโดยสรุปว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีโรงเรียนจำนวนทั้งสิ้น 15 โรงเรียน โดยมีโรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จำนวน 7 โรงเรียน มีโรงเรียนที่เปิดทำการเรียนการสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) จำนวน 8 โรงเรียน ซึ่งสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7

2.4 พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ให้ไว้ ณ วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2562 เป็นปีที่ 4 ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2562”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

(1) พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. 2527

(2) พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“การศึกษาพระปริยัติธรรม” หมายความว่า การศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

“วัด” หมายความว่า วัดตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์

“สถานศึกษาพระปริยัติธรรม” หมายความว่า สำนักเรียน สำนักศาสนศึกษาหรือโรงเรียน

“สำนักเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีสนามหลวงหรือแผนกธรรมสนามหลวง ที่มหาเถรสมาคมประกาศจัดตั้ง

“สำนักศาสนศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวง หรือแผนกธรรมสนามหลวง ไม่ว่าจะจัดการศึกษาในรูปแบบของศูนย์การเรียนสำนักศาสนศึกษาวัด สำนักศาสนศึกษาประจำตำบล หรือสำนักศาสนศึกษาประจำอำเภอ

“โรงเรียน” หมายความว่า สถานศึกษาที่วัดจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม

มาตรา 5 การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(1) เพื่อให้การศึกษาพระปริยัติธรรมเป็นไปตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏในพระไตรปิฎก โบราณราชประเพณี และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ

(2) เพื่อให้พระภิกษุและสามเณรมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และมีการรักษาพระธรรมวินัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องดีงามโดยเคร่งครัด เป็นที่เลื่อมใส ศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป

(3) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างถูกต้อง

มาตรา 6 การศึกษาพระปริยัติธรรมมีสามแผนก ดังต่อไปนี้

(1) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวง เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาภาคภาษาบาลี

(2) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมสนามหลวง เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาภาคภาษาไทย

(3) การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาพระพุทธศาสนาทั้งแผนกบาลีสนามหลวงและแผนกธรรมสนามหลวง ควบคู่กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษาพระปริยัติธรรมตาม (1) (2) และ (3) อาจศึกษาโดยใช้ภาษาอื่นในการจัดการศึกษาด้วยก็ได้

มาตรา 7 เพื่อประโยชน์ต่อการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 5 ให้สำนักงานโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาพระปริยัติธรรมและมาตรฐานสถานศึกษาพระปริยัติธรรม และแผนงบประมาณเพื่อการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมเสนอต่อมหาเถรสมาคมพิจารณาให้ความเห็นชอบ

เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนการศึกษาพระปริยัติธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐอุดหนุนงบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามความเหมาะสมและจำเป็น

มาตรา 8 ให้มีคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการรูปหนึ่ง ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

(2) รัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ

(3) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และเลขาธิการ ก.ค.ศ.

(4) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกรูปหรือคน ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา 9 ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 8 (4) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 8 (4) ขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 8 (4) ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

มาตรา 10 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 9 ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 8 (4) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตายหรือมรณภาพ

(2) ลาออก

(3) พ้นจากความเป็นพระภิกษุ

(4) สมเด็จพระสังฆราชมีพระบัญชาให้ออกโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม

(5) เป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(6) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(7) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

มาตรา 11 ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 8 (4) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา 8 (4) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าจะมีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทน และในกรณีที่ประธานกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการชั่วคราว

มาตรา 12 คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบาย แผนการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและมาตรฐานสถานศึกษา พระปริยัติธรรม ควบคุมดูแลและกำกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ตามมาตรา 5

(2) กำหนดมาตรฐานการศึกษาพระปริยัติธรรมและการประกันคุณภาพการศึกษา

(3) อนุมัติหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งนี้ สำหรับหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวง และการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมสนามหลวง ต้องเป็นไปโดยความเห็นชอบ ของมหาเถรสมาคม สำหรับการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการและตามที่มหาเถรสมาคมกำหนด

(4) กำหนดพื้นความรู้ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์การเข้าศึกษา และเงื่อนไขในการสำเร็จการศึกษา

(5) อนุมัติให้ปริญญาและประกาศนียบัตร

(6) กำหนดหน้าที่และอำนาจและหลักเกณฑ์การบริหารงานของแม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง และประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

(7) กำหนดมาตรฐานกลางการบริหารงานบุคคลสาหรับผู้ปฏิบัติงานตามมาตรา 18 เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง อัตรากำลัง เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะเงินค่าตอบแทน ค่าจ้าง สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น การสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้ง การพัฒนา การพ้นจากตำแหน่ง การรักษาวินัย การดำเนินการทางวินัย การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ และการลงโทษ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะเงินค่าตอบแทน ค่าจ้าง สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่น ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

(8) ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานศึกษาพระปริยัติธรรม โครงสร้างการบริหารงาน การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมและสถานศึกษาพระปริยัติธรรม

(9) ออกระเบียบเกี่ยวกับการบริหารและจัดการการเงิน การพัสดุ และทรัพย์สินของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม รวมทั้งการบัญชีและการจำหน่ายทรัพย์สินจากบัญชีเป็นสูญ

(10) ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน

(11) ออกข้อบังคับ ระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(12) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่ได้รับมอบหมาย

(13) จัดทำรายงานผลการดำเนินงานเสนอต่อมหาเถรสมาคมเพื่อทราบ

(14) กระทำการอื่นใดที่จำเป็นหรือต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม หรือตามที่มหาเถรสมาคมมอบหมาย

มาตรา 13 การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้ารองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการรูปหนึ่งหรือคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด คณะกรรมการต้องมีการประชุมอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง

มาตรา 14 ให้สำนักงานเป็นหน่วยงานกลางในการส่งเสริม สนับสนุน ประสานงานการศึกษา พระปริยัติธรรม และเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ มีหน้าที่ด้านงานธุรการและสนับสนุนงานวิชาการให้แก่คณะกรรมการ รวมทั้งมีหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ และปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา 15 ในการบริหารงานการศึกษาพระปริยัติธรรมตามมาตรา 6 (1) (2) และ (3) ให้มีแม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง และประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา แล้วแต่กรณี ที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้งทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบงานการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแต่ละแผนก

มาตรา 16 ให้วัดมีสิทธิจัดตั้งสถานศึกษาพระปริยัติธรรมได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดสถานศึกษาพระปริยัติธรรมที่วัดจัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่ง ให้จัดการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ในมาตรา 5 และต้องคำนึงถึง

(1) การให้การศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนาเพื่อความเป็นเลิศที่เปี่ยมด้วยปัญญาพุทธธรรม

(2) การส่งเสริมความรู้และความเข้าใจในคุณค่าแห่งหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

(3) การผลิตผู้เรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนา สำนึกในความเป็นคนไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น

(4) มาตรฐานการศึกษาของชาติและวิธีการดาเนินงานของการจัดการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

มาตรา 17 สถานศึกษาพระปริยัติธรรมต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นศาสนทายาทที่ดีของพระพุทธศาสนาและพลเมืองที่ดีของสังคม

(2) มีความรู้และทักษะในวิชาการทางพระพุทธศาสนา

(3) มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบและวินัยสงฆ์

(4) มีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ

(5) รู้จักบำรุงรักษาศาสนสมบัติ อนุรักษ์ และเสริมสร้างสภาพแวดล้อม

(6) มีความภูมิใจความเป็นสมณะ จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

(7) มีความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมสนับสนุนแนวทางปฏิบัติให้เกิดความเจริญแก่ชุมชน สังคม และพระพุทธศาสนา

มาตรา 18 ในสถานศึกษาพระปริยัติธรรมให้มีผู้ปฏิบัติงานสองประเภท ดังต่อไปนี้

(1) ประเภทผู้ปฏิบัติงานสอน ได้แก่ ครูสอนพระปริยัติธรรม และครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

(2) ประเภทผู้สนับสนุนการศึกษา ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่ให้บริการหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดกระบวนการการเรียนการสอน การนิเทศก์ และการบริหารการศึกษาในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ได้แก่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานแนะแนว ผู้ปฏิบัติหน้าที่เทคโนโลยีการศึกษา ผู้ปฏิบัติหน้าที่งานทะเบียนวัดผล ผู้ปฏิบัติหน้าที่บริหารงานทั่วไป หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 19 ให้สถานศึกษาพระปริยัติธรรมจัดให้มีการจัดทำบัญชีตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด และต้องจัดให้มีการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และการพัสดุของสถานศึกษา พระปริยัติธรรม ตลอดจนรายงานผลการตรวจสอบต่อคณะกรรมการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในการตรวจสอบภายใน ให้มีผู้ปฏิบัติงานของสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบภายในโดยเฉพาะ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 20 ให้สถานศึกษาพระปริยัติธรรม จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพระปริยัติธรรมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 21 ให้การศึกษาพระปริยัติธรรมที่ได้จัดให้แก่สามเณรซึ่งเป็นเด็กตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับและมีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าระดับประถมศึกษาปีที่หกหรือเทียบเท่า ซึ่งได้ศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนดโดยคำแนะนำของมหาเถรสมาคม เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

(1) แผนกธรรมสนามหลวง ชั้นนักธรรมเอก เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(2) แผนกบาลีสนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมสามประโยค เป็นการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

มาตรา 22 ให้ผู้เรียนที่พ้นการศึกษาภาคบังคับซึ่งได้สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมสนามหลวง และแผนกบาลีสนามหลวง มีวิทยฐานะ ดังต่อไปนี้

(1) แผนกธรรมสนามหลวง ชั้นนักธรรมเอก มีวิทยฐานะระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

(2) แผนกบาลีสนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมสามประโยค มีวิทยฐานะระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

มาตรา 23 ให้การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ได้จัดให้แก่พระภิกษุและสามเณรเป็นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วแต่กรณี

มาตรา 24 ให้ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง ชั้นเปรียญธรรมเก้าประโยค มีวิทยฐานะระดับปริญญาตรี เรียกว่า “เปรียญธรรมเก้าประโยค” ใช้อักษรย่อว่า “ป.ธ. 9”

ในกรณีที่ผู้สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีสนามหลวงชั้นใด ได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ให้ผู้นั้นมีวิทยฐานะระดับใด ๆ โดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคม และตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนด

มาตรา 25 ภายใต้บังคับมาตรา 21 มาตรา 22 มาตรา 23 และมาตรา 24 ให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับประกาศนียบัตร ปริญญา และหนังสือรับรองการศึกษาหรือกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนแก่ผู้สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรมได้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 26 คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีเครื่องหมายวิทยฐานะและการใช้เครื่องหมายวิทยฐานะของผู้สำเร็จการศึกษาได้

เครื่องหมายวิทยฐานะตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 27 สถานศึกษาพระปริยัติธรรมอาจกำหนดให้มีตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์และการใช้ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถานศึกษาพระปริยัติธรรมได้

ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 28 ผู้ใดใช้เครื่องหมายวิทยฐานะ ตรา เครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์ของสถานศึกษาพระปริยัติธรรมโดยไม่มีสิทธิจะใช้ หรือแสดงด้วยประการใด ๆ ว่าตนมีประกาศนียบัตร ปริญญา หรือตำแหน่งของสถานศึกษาพระปริยัติธรรมโดยที่ตนไม่มีสิทธิ ถ้าได้กระทำเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิจะใช้หรือมีวิทยฐานะหรือตำแหน่งเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 29 ให้ผู้มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรีตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา มีวิทยฐานะระดับปริญญาตรีตามพระราชบัญญัตินี้

ให้ถือว่าผู้ที่อยู่ในระหว่างการศึกษาหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวงก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้เรียนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 30 ให้แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง และประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นแม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง หรือประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

มาตรา 31 ให้สำนักเรียนและสำนักศาสนศึกษาตามประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วย การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลี พ.ศ. 2555 และโรงเรียนตามประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2553 ที่ได้รับอนุญาต ให้จัดตั้งอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นสถานศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 32 ในระหว่างที่ยังมิได้ออกกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ และประกาศ เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้นำกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ และประกาศมหาเถรสมาคม ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลมเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 33 ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระราชโองการ
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่โบราณราชประเพณี สถาบันพระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญ ในการจัดการศึกษาของชาติมาโดยตลอด ซึ่งคณะสงฆ์ได้ดำเนินการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมอันเป็นส่วนเฉพาะของการศึกษาของคณะสงฆ์ควบคู่กันไปกับการศึกษาวิชาสามัญดังนั้น เพื่อให้การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมได้รับการสนับสนุนส่งเสริมด้วยดีจากภาครัฐและสามารถ บริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาของคณะสงฆ์และของชาติ ได้เป็นอย่างดี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2.4.1 ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ.2563

ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2563

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 (7) (8) (11) และ (12) แห่ง พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2526 คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้ เรียกว่า “ข้อบังคับคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2563”

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์เป็นต้นไป

ข้อ 3 ในข้อบังคับนี้

“กศป.” หมายความว่า คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมตามกฎหมาย ว่าด้วยการศึกษาพระปริยัติธรรม

“กบป.” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม

“อบป.” หมายความว่า คณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษา พระปริยัติธรรม ประจำสำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ แล้วแต่กรณี

“สศป.” หมายความว่า ส่วนงานการศึกษาพระปริยัติธรรม ได้แก่ สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และสถานศึกษาพระปริยัติธรรมในสังกัดสำนักงานดังกล่าว และให้หมายความรวมถึงศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ด้วย

“จศป.” หมายความว่า เจ้าหน้าที่การศึกษาพระปริยัติธรรมหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงผู้ปฏิบัติงานใน สศป. ด้วย

ข้อ 4 หลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติใดที่มิได้กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ให้นำหลักเกณฑ์หรือวิธีปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนหรือกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 1

คณะกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม

ข้อ 5 ให้มีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรมเรียกโดยย่อว่า “กบป.” ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการรูปหนึ่ง ซึ่ง กศป. แต่งตั้ง

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรม สนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ไม่น้อยกว่าห้ารูปหรือคน แต่ไม่เกินเจ็ดรูปหรือคน ซึ่ง กศป. แต่งตั้งให้ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ ให้ กบป. เลือกกรรมการรูปหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ข้อ 6 ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ 5 (3) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการแต่งตั้งประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ 5 (3) ขึ้นใหม่ ให้ประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ 5 (3) ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 7 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามข้อ 6 ประธานกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามข้อ 5 (3) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) มรณภาพหรือตาย

(2) ลาออก

(3) ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการในประเภทนั้น

(4) กศป. มีมติให้ถอดถอน

ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่และให้ปฏิบัติหน้าทีต่อไป จนกว่าประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ โดยให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของประธานกรรมการหรือกรรมการซึ่งตนแทน ทั้งนี้ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งและมีจำนวนเหลืออยู่ไม่น้อยกว่าห้ารูปหรือคน จะไม่แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้

ข้อ 8 กบป. ต้องมีการประชุมไม่น้อยกว่าปีละสี่ครั้ง

ในการประชุมต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าทีได้ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการรูปหนึ่งหรือคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการรูปหนึ่งหรือคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 9 กบป. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่ กศป. เกี่ยวกับนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารทรัพยากรบุคคลในด้านมาตรฐานค่าตอบแทนการบริหารการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และการกำหนดอัตรากำลัง รวมทั้งการวางแผนกำลังคนและด้านอื่น ๆ เพื่อให้ สศป. ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

(2) รายงาน กศป. เพื่อพิจารณาปรับปรุงเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งเงินวิทยฐานะ เงินค่าตอบแทน ค่าจ้าง สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่นสำหรับ จศป. ให้เหมาะสม

(3) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของ สศป. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

(4) กำหนดแนวการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคลเพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้

(5) ตีความ วินิจฉัย และตอบข้อหารือเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากการใช้ข้อบังคับนี้

(6) กำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการบริหารทรัพยากรบุคคลของ สศป. เพื่อรักษาความเป็นธรรมและมาตรฐานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล รวมทั้ง ตรวจสอบและติดตามการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ในการนี้ให้มีอำนาจเรียกเอกสารและหลักฐานจาก สศป. หรือให้ผู้แทน สศป. หรือบุคคลใด ๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริง และให้มีอำนาจออกแนวการปฏิบัติให้ สศป. รายงานเกี่ยวกับ การบริหารทรัพยากรบุคคลของ จศป. ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ไปยัง กบป.

(7) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อรับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือคุณวุฒิอย่างอื่น เพื่อประโยชน์ในการบรรจุและแต่งตั้งเป็น จศป. และกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าตอบแทน รวมทั้งระดับตำแหน่งและประเภทตำแหน่งสำหรับคุณวุฒิดังกล่าว

(8) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารทรัพยากรบุคคล ตามข้อบังคับนี้

(9) พิจารณาจัดระบบทะเบียนประวัติและแก้ไขทะเบียนประวัติเกี่ยวกับวัน เดือน ปี เกิด และการควบคุมเกษียณอายุของ จศป.

(10) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ตลอดจนกฎเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 10 ให้มีคณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคลการศึกษาพระปริยัติธรรม เรียกโดยย่อว่า “อบป.” เพื่อบริหารทรัพยากรบุคคล ใน สศป. ดังนี้

(1) อบป. สำนักงานแม่กองบาลีสนามหลวง

(2) อบป. สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

(3) อบป. สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

(4) อบป. ศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

ข้อ 11 ให้ อบป. แต่ละแห่ง ประกอบด้วย

(1) แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์ แห่งคณะสงฆ์ แล้วแต่กรณีเป็นประธาน อบป. โดยตำแหน่ง

(2) อนุกรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รองแม่กองบาลีสนามหลวง รองแม่กองธรรมสนามหลวง รองประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และรองประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ ซึ่งรับผิดชอบการบริหารงานบุคคล แล้วแต่กรณี รองแม่กองบาลีสนามหลวงประจำหน รองแม่กองธรรมสนามหลวงประจำหน เลขานุการประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และรองประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ประจำหน แล้วแต่กรณี

(3) อนุกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านกฎหมาย ไม่น้อยกว่าสามรูปหรือคน แต่ไม่เกินห้ารูปหรือคน ซึ่ง กบป. แต่งตั้ง โดยการเสนอแนะของบุคคลตาม (1) แล้วแต่กรณี

(4) ผู้แทนสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวนหนึ่งคน เป็นอนุกรรมการ ทั้งนี้ อบป. ในส่วนสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ให้มีผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนหนึ่งคน และผู้แทนประธานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำนวนสี่รูปเป็นอนุกรรมการ

(5) ให้เลขานุการแม่กองบาลีสนามหลวง เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือเลขานุการประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ แล้วแต่กรณี เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 12 อบป. มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบาย ระบบ และระเบียบวิธีการบริหารทรัพยากรบุคคล ใน สศป. ซึ่งต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรฐานที่ กบป. กำหนด ตามข้อ 9 (3)

(2) เกลี่ยอัตรากำลังระหว่างส่วนงานต่าง ๆ ภายใน สศป.

(3) ดำเนินการทางวินัยและการสั่งให้ออกจากงานตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

(4) เสนอแนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานทรัพยากรบุคคล

(5) ปฏิบัติการอื่นตามข้อบังคับนี้และช่วย กบป. ปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ ตามที่ กบป. มอบหมาย

ข้อ 13 ให้นำหลักเกณฑ์ตามข้อ 6 ข้อ 7 และข้อ 8 มาใช้บังคับกับ อบป. โดยอนุโลม

หมวด 2

การบริหารงานบุคคล

ข้อ 14 จศป. ที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ต้องได้รับการสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง ตามที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ 15 ผู้ที่จะได้รับการสรรหา บรรจุ และแต่งตั้งเป็น จศป. ต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) มีสัญชาติไทย

(2) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์

(3) เป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา

(4) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ

(5) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรรมการหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(6) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(7) ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(8) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือสติฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีกายหรือจิตใจไม่เหมาะสมที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความเห็นของแพทย์ หรือเป็นโรคตามที่ กบป. กำหนด

(9) ไม่อยู่ระหว่างถูกพักงาน พักราชการ หรือสั่งให้หยุดงานเป็นการชั่วคราวในลักษณะเดียวกันกับพักงาน หรือพักราชการ

(10) ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือมีคำพิพากษาให้จำคุก แต่อยู่ระหว่างรอลงอาญา เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดทีได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(11) ไม่เคยถูกลงโทษ ให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก จากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน เพราะกระทำผิดวินัย

(12) ไม่เคยทุจริตในการสอบเข้ารับราชการหรือเข้าปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือเอกชน

(13) ไม่เคยต้องอาบัติหนักพ้นจากความเป็นบรรพชิต

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น กบป. อาจพิจารณาอนุมัติให้บรรจุผู้ที่ขาดคุณสมบัติตาม (1) ได้

ข้อ 16 อัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินวิทยฐานะ เงินค่าตอบแทนสวัสดิการและสิทธิประโยชน์อื่น ของ จศป. ให้เป็นไปตามที่ กบป. กำหนด โดยได้รับความเห็นชอบจาก กศป.

จศป. ผู้ใดที่ถูกไล่ออกจากงานเพราะกระทำผิดวินัย จะไม่ได้รับเงินและประโยชน์ตอบแทนตามวรรคหนึ่ง

ข้อ 17 วัน เวลาปฏิบัติงาน และวันหยุด ให้เป็นไปตามที่ อบป. กำหนด

ข้อ 18 เครื่องแบบของ จศป. ฝ่ายคฤหัสถ์ ให้เป็นไปตามที่ กบป. กำหนด

ข้อ 19 จศป. มีสองประเภท ดังต่อไปนี้

(1) ประเภทผู้ปฏิบัติงานสอน

(2) ประเภทผู้สนับสนุนการศึกษา

ข้อ 20 จศป. ประเภทผู้ปฏิบัติงานสอน ได้แก่ ตำแหน่งครู ระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ระดับชำนาญการพิเศษ ระดับเชี่ยวชาญ และระดับเชี่ยวชาญพิเศษ

ข้อ 21 จศป. ประเภทผู้สนับสนุนการศึกษา ได้แก่ ตำแหน่งและระดับ ดังต่อไปนี้

(1) ตำแหน่งบริหาร ระดับต้นและระดับสูง

(2) ตำแหน่งอำนวยการ ระดับต้นและระดับสูง

(3) ตำแหน่งวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ระดับชำนาญการ ระดับชำนาญการพิเศษ ระดับเชี่ยวชาญ และระดับทรงคุณวุฒิ

(4) ตำแหน่งทั่วไป ระดับปฏิบัติงาน ระดับชำนาญงาน ระดับอาวุโสและระดับทักษะพิเศษ

ข้อ 22 ตำแหน่ง จศป. จะมีในส่วนงานใด จำนวนเท่าใด เป็นตำแหน่งประเภทใด สายงานใด ระดับใด ต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด โดยความเห็นชอบของ กศป. และต้องเป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งตามข้อ 23

ข้อ 23 ให้ กบป. จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง โดยจำแนกตำแหน่งและสายงานตามลักษณะงาน และจัดตำแหน่งและสายงานเดียวกันที่คุณภาพของงานเท่ากันโดยประมาณเป็นระดับเดียวกัน ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของ กศป.

มาตรฐานกำหนดตำแหน่งตามวรรคหนึ่งให้ระบุชื่อตำแหน่งในสายงาน หน้าที่ความรับผิดชอบหลักและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งด้วย

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น กบป. อาจอนุมัติให้บรรจุและแต่งตั้ง จศป.ที่มีคุณสมบัติต่างไปจากี่กำหนดก็ได้

ข้อ 24 การสรรหา การบรรจุ การแต่งตั้ง การถอดถอน และการพ้นจากหน้าที่ของ จศป. ให้เป็นไปตามที่ อบป. กำหนด โดยความเห็นชอบของ กบป.

ข้อ 25 สศป. ใด มีเหตุผลและความจำเป็นที่จะบรรจุและแต่งตั้งบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์สูง ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ทรงคุณวุฒิเข้าเป็น จศป. ให้เสนอ กบป. เพื่อพิจารณา

อนุมัติให้บรรจุและแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของ กศป. ได้ โดยให้ผู้มีอำนาจตามข้อ ๓๐ สั่งบรรจุและแต่งตั้งได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

ข้อ 26 จศป. ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากถูกสั่งให้ออกจากงาน เพื่อไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ไปปฏิบัติราชการหรืองานพิเศษตามความต้องการของสศป. มติมหาเถรสมาคม หรือออกจากงานไปปฏิบัติงานพิเศษอื่นใด ถ้าผู้นั้นประสงค์จะกลับเข้าปฏิบัติงานใน สศป. ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 บรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

ข้อ 27 จศป. ผู้ใดพ้นจากตำแหน่งและออกจากงานไปแล้ว หรือพ้นจากความเป็น จศป. ตามข้อ 55 ซึ่งไม่ใช่กรณีพ้นเพราะกระทำผิดวินัยร้ายแรง ถ้าสมัครเข้าทำงาน และ สศป. เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่องาน และต้องการรับผู้นั้นกลับเข้ามากลับปฏิบัติหน้าที่ ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 อาจรับผู้นั้นให้ดำรงตำแหน่งและรับเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

ข้อ 28 ในกรณีที่ตำแหน่งอำนวยการว่างลง ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 สั่งให้ผู้ปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควรรักษาการในตำแหน่งนั้นเป็นการชั่วคราวได้

ให้ผู้รักษาการในตำแหน่งตามวรรคหนึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามตำแหน่งที่รักษาการนั้นในกรณีที่มีกฎหมาย หรือระเบียบอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เป็นกรรมการหรือให้มีหน้าที่และอำนาจอย่างใด ให้ผู้รักษาการในตำแหน่งทำหน้าที่กรรมการหรือมีหน้าที่และอำนาจอย่างนั้นในระหว่างรักษาการในตำแหน่งแล้วแต่กรณี

ข้อ 29 จศป. ผู้ใดประสงค์จะย้ายไปปฏิบัติงานใน สศป. อื่นให้แจ้งความจำนงต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นเพื่อเสนอ กบป. พิจารณาสั่งย้าย

ในกรณีมีเหตุผลความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของ สศป. อาจเสนอ กบป. พิจารณาให้สั่งย้ายไปดำรงตำแหน่งในระดับเดิมได้ แต่หากเป็นการย้ายไปดำรงตำแหน่งในระดับที่ต่ำกว่าเดิม ต้องได้รับอนุมัติจาก กบป. ก่อน

ในกรณีย้ายไปดำรงตำแหน่งอื่นภายใน สศป. เดียวกัน ต้องได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจตามข้อ 30 ก่อน

ข้อ 30 ให้แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา หรือประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์ แล้วแต่กรณีเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง จศป. ทุกตำแหน่งใน สศป. แล้วแต่กรณี

ข้อ 31 การแต่งตั้งและให้ได้รับเงินเดือนของ จศป. ให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

ข้อ 32 ประเภทการลา หลักเกณฑ์และวิธีการลาแต่ละประเภทให้เป็นไปตามที่ กบป. กำหนด

หมวด 3

การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพ

ข้อ 33 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพของ จศป. อบป. อาจกำหนดให้มีการพัฒนา จศป. ดังนี้

(1) การไปศึกษา ฝึกอบรม ดูงาน

(2) การไปปฏิบัติงานวิจัย

(3) การไปปฏิบัติงานวิชาการ หรือบริการวิชาการ

(4) การไปเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ

(5) การอื่นใดที่จำเป็นหรือเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนา จศป.

ข้อ 34 หลักเกณฑ์และวิธีการในการพัฒนา จศป. ตามข้อ 33 ให้เป็นไปตามที่ อบป. กำหนด

ข้อ 35 สศป. อาจกำหนดให้บำเหน็จความชอบพิเศษแก่ จศป. ที่มีผลงานดีเด่น หรือปฏิบัติงานเป็นประโยชน์แก่ สศป. ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ อบป. กำหนด

หมวด 4

วินัยและการรักษาวินัย

ข้อ 36 จศป. ต้องสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ข้อ 37 จศป. ต้องรักษาวินัยโดยกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่ระบุไว้ในหมวดนี้ โดยเคร่งครัดอยู่เสมอ

ข้อ 38 จศป. ต้องกระทำการดังต่อไปนี้

(1) ให้ความเคารพต่อพระรัตนตรัย

(2) ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม

(3) ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของ กศป. กบป. สศป. มติมหาเถรสมาคม มติคณะรัฐมนตรี และนโยบายของรัฐบาล

(4) ปฏิบัติงานให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ สศป. ด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เอาใจใส่และรักษาประโยชน์ของ สศป.

(5) ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของ สศป. โดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เกิดความเสียหายหรือจะเป็นการไม่รักษาประโยชน์ของ สศป. ต้องเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาทบทวนคำสั่งนั้นและหากผู้บังคับบัญชายังคงยืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิม ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

(6) อุทิศเวลาของตนให้แก่ สศป. จะละทิ้งหรือทอดทิ้งงานมิได้

(7) รักษาความลับของ สศป.

(8) สุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคีและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติงานระหว่าง จศป. ด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติงานอื่น

(9) ต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่องานเกี่ยวกับหน้าที่ของตน

(10) วางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติงานและงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน

(11) รักษาชื่อเสียงของตนและรักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งของตนมิให้เสื่อมเสีย

(12) กระทำการอื่นใดตามที่ กบป.กำหนด

ข้อ 39 จศป. ต้องไม่กระทำการใดอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

(1) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการลบหลู่พระรัตนตรัย

(2) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้ง ถือว่าเป็นการรายงานเท็จด้วย

(3) ต้องไม่ปฏิบัติงานอันเป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเป็นผู้สั่งให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นพิเศษเป็นครั้งคราว

(4) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น

(5) ต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่

(6) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ของตนหรือเกิดความเสียหายต่อ สศป.

(7) ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการหรือผู้จัดการในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจำกัดอื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก สศป.

(8) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการกลั่นแกล้ง กดขี่ หรือข่มเหงกันในการปฏิบัติงาน

(9) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ

(10) ต้องไม่ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่องาน

(11) ไม่กระทำการอื่นใดตามที่ กบป. กำหนดไว้เป็นข้อห้าม

ข้อ 40 การกระทำผิดวินัยลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

(1) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้ใดผู้หนึ่งหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าทีโดยทุจริต

(2) ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ สศป. อย่างร้ายแรง

(3) ละทิ้งหน้าที่ติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของ สศป.

(4) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(5) ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง หรือทำร้ายประชาชนผู้ติดต่องาน

(6) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษ จำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษหนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดทีได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(7) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อ 38 หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามข้อ 39 อันเป็นเหตุให้เสียหายอย่างร้ายแรง

ข้อ 41 จศป. ผู้ใดกระทำผิดวินัย จะต้องได้รับโทษทางวินัย เว้นแต่มีเหตุอันควรงดโทษตามที่กำหนดไว้ในหมวด 5 แห่งข้อบังคับนี้

ข้อ 42 โทษผิดวินัยมีห้าสถาน คือ

(1) ภาคทัณฑ์

(2) ตัดเงินเดือน

(3) ลดเงินเดือน

(4) ปลดออก

(5) ไล่ออก

ข้อ 43 การลงโทษ จศป. ให้ทำเป็นคำสั่ง ผู้สั่งลงโทษต้องสั่งลงโทษให้เหมาะสมกับความผิดและต้องเป็นไปด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติโดยในคำสั่งลงโทษให้แสดงว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยในกรณีใดและตามข้อใด

การลงโทษ จศป. ตำแหน่งบริหาร ให้เป็นอำนาจของ กบป. ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

การลงโทษ จศป. ตำแหน่งอื่นให้เป็นอำนาจของผู้มีอำนาจตามข้อ 30 ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

หมวด 5

การดำเนินการทางวินัย

ข้อ 44 เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่า จศป. ผู้ใดกระทำผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ต้องรายงานให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 ทราบโดยเร็ว และให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด โดยเร็วด้วยความยุติธรรมและปราศจากอคติ

ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 จะมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้บังคับบัญชาระดับรองลงไปปฏิบัติหน้าที่แทนก็ได้

ข้อ 45 จศป. ผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้

ข้อ 46 จศป. ผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ได้รับโทษปลดออกหรือไล่ออก ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อน จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าปลดออก

ข้อ 47 จศป. ผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ แม้ภายหลังผู้นั้นจะออกจาก สศป. ไปแล้วโดยมิใช่เพราะเหตุมรณภาพหรือตาย ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 ยังมีอำนาจสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกได้

ข้อ 48 จศป. ผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือถูกฟ้องคดีอาญา หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 มีอำนาจสั่งพักงาน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนหรือการพิจารณาคดีได้ แต่ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาหรือคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้นั้นมิได้กระทำผิด หรือกระทำผิดไม่ถึงกับถูกลงโทษ ปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีกรณีที่จะต้องออก

จากงานด้วยเหตุอื่น ก็ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้าปฏิบัติงานในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่จะต้องใช้คุณสมบัติเฉพาะที่ผู้นั้นมีอยู่

เงินเดือนของผู้ถูกสั่งพักงาน และการสั่งพักงาน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

หมวด 6

การออกจากงาน

ข้อ 49 จศป. ออกจากงานเมื่อ

(1) มรณภาพหรือตาย

(2) เกษียณอายุการทำงาน

(3) ได้รับอนุญาตให้ลาออก

(4) ถูกสั่งให้ออกตามเหตุผลและความจำเป็นอื่นที่ กบป. กำหนด

(5) ถูกสั่งลงโทษปลดออก

(6) ถูกสั่งลงโทษไล่ออก

ข้อ 50 จศป. ผู้ใดมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ ให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเกษียณอายุการทำงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณของ สศป.

ในกรณีที่เป็นบรรพชิต ให้พ้นจากตำแหน่งเพราะเกษียณอายุการทำงานเมื่ออายุครบเจ็ดสิบปี และสามารถต่ออายุการทำงานได้คราวละหนึ่งปี แต่ไม่เกินสิบปี

การนับเวลาเกษียณอายุ ให้นำความในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาบังคับใช้โดยอนุโลม

ความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มิให้ใช้บังคับแก่แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศแห่งคณะสงฆ์ และตำแหน่งอื่นตามที่ กศป. กำหนด

ข้อ 51 จศป. ผู้ใดประสงค์จะลาออกจากงาน ให้ยื่นหนังสือขอลาออกล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง เพื่อให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 พิจารณา เมื่อผู้มีอำนาจตามข้อ 30 สั่งอนุญาตแล้ว จึงให้ออกจากงานได้

ในกรณีที่ จศป. ขอลาออก เพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ตำแหน่งทางการเมืองหรือตำแหน่งอื่นที่ กบป. กำหนด หรือเพื่อสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกรัฐสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ให้ยื่นหนังสือขอลาออกต่อผู้บังคับบัญชาตามวรรคหนึ่ง และให้การลาออกมีผลนับตั้งแต่วันที่ผู้นั้นขอลาออก

ข้อ 52 ให้ผู้อำนาจตามข้อ 30 มีอำนาจสั่งให้ จศป. ออกจากงานได้ในกรณีดังต่อไปนี้ด้วย

(1) เจ็บป่วยไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ของตนได้โดยสม่ำเสมอ

(2) ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่หรือบกพร่องในหน้าที่ด้วยเหตุอื่นใด

(3) ขาดคุณสมบัติ หรือขาดพื้นความรู้อยู่ก่อนบรรจุ โดยไม่ได้รับการยกเว้น

(4) มีผลการปฏิบัติงานต่ำกว่าเกณฑ์จนเป็นเหตุให้ ไม่ได้รับการพิจารณาขึ้นเงินเดือนประจำปี ติดต่อกันสามปี เว้นแต่กรณีเงินเดือนเต็มขั้น

(5) ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีประสิทธิภาพหรือปฏิบัติงานโดยใช้ความรู้ความสามารถไม่ถึงเกณฑ์ที่ สศป. กำหนด

(6) ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและได้มีการสอบสวนแล้ว ผลการสอบสวนไม่ได้ความว่ากระทำความผิดที่จะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก แต่มีมลทินมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน หากให้ปฏิบัติงานต่อไปอาจจะเกิดความเสียหายแก่ สศป.

(7) ต้องรับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก กรณีถูกจำคุกในความผิดลหุโทษหรือความผิดทีได้กระทำโดยประมาท ถ้าผู้มีอำนาจตามข้อ 30 เห็นว่าไม่เกิดความเสียหายแก่ สศป. จะไม่สั่งให้ออกจากงานก็ได้

การให้ออกจากงานตาม (2) และ (5) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนด

ข้อ 53 จศป. ผู้ใดได้รับอนุมัติจาก สศป. ไปปฏิบัติราชการหรืองานพิเศษตามความต้องการของ สศป. หากพ้นกำหนดที่ได้รับอนุมัติแล้วไม่กลับมาปฏิบัติงานตามปกติ ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 สั่งให้ผู้นั้นออกจากงานได้

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 จะสั่งให้ผู้นั้นออกจากงานก็ได้

ข้อ 54 เมื่อ จศป. ผู้ใดไปรับราชการทหาร ตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 30 สั่งให้ผู้นั้นออกจากงานเป็นการชั่วคราวก็ได้

ข้อ 55 จศป. ที่เป็นบรรพชิต เมื่อพ้นจากความเป็นบรรพชิตให้ถือว่าพ้นจากความเป็น จศป.

หมวด 7
การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

ข้อ 56 จศป. ผู้ใด ถูกสั่งลงโทษโดยผู้บังคับบัญชาตามข้อบังคับนี้ ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้มีอำนาจตามข้อ 30 ภายในสามสิบวัน นับแต่วันรับทราบ หรือถือว่าทราบคำสั่ง

กรณีที่ผู้สั่งลงโทษเป็นผู้มีอำนาจตามข้อ 30 หรือไม่เห็นด้วยกับความเห็นของ กบป. ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ กศป. ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่ กบป. กำหนด

ข้อ 57 จศป. ผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึง กบป. ได้

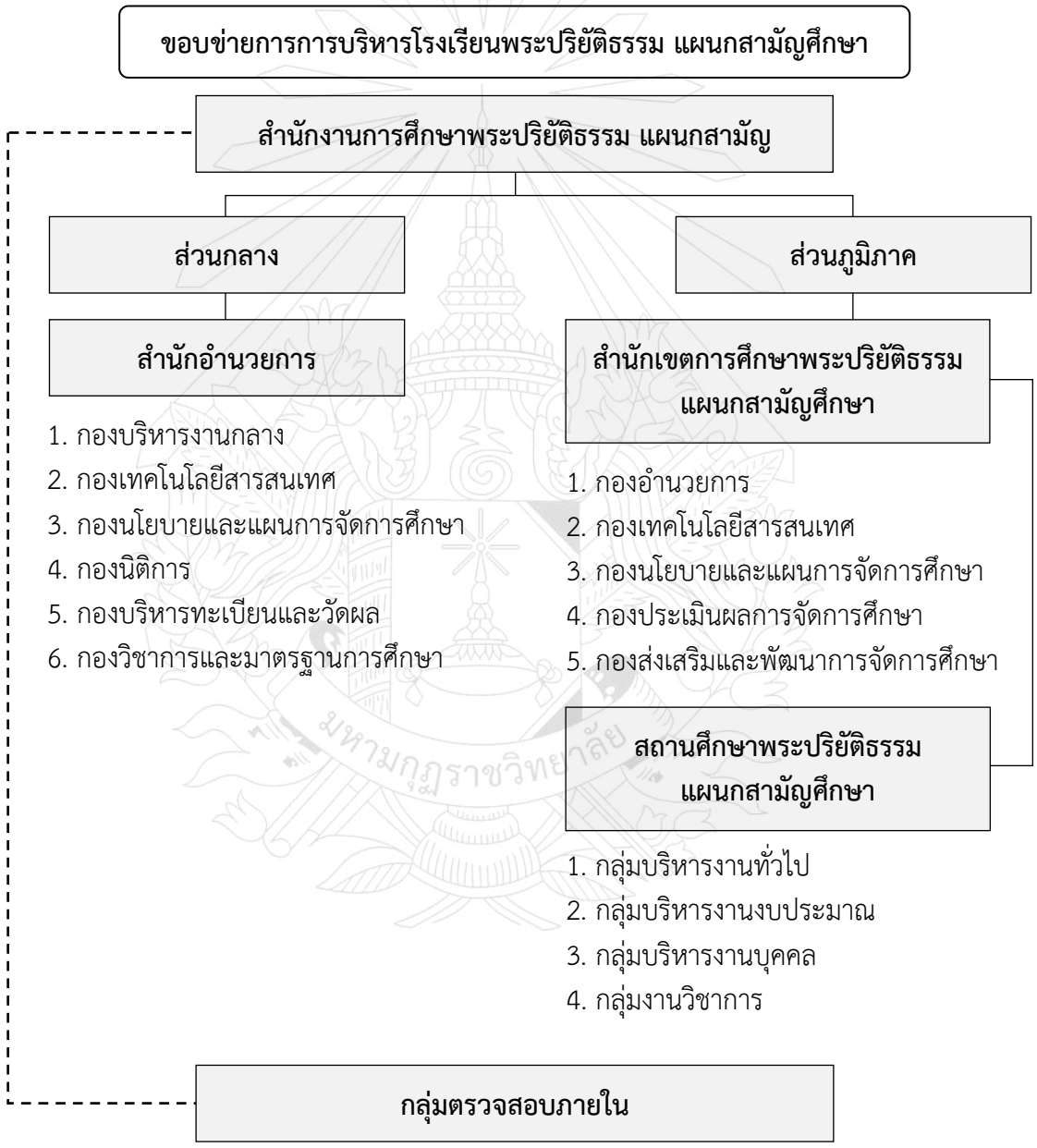
กรณีที่ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของ กบป. ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อ กศป. ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ กบป. กำหนดบทเฉพาะกาล

ข้อ 58 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ประจำในกองบาลีสนามหลวง กองธรรมสนามหลวง กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ศูนย์พระปริยัตินิเทศแห่งคณะสงฆ์ไทยและสถานศึกษาพระปริยัติธรรม อยู่ในวันก่อนวันที่ข้อบังคับนี้ใช้บังคับ เป็น จศป. ตามข้อบังคับนี้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กบป. กำหนด โดยความเห็นชอบของ กศป.

ข้อ 59 ให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้
ประกาศ ณ วันที่ 10 เดือน กันยายน พ.ศ. 2563

(สมเด็จพระวันรัต)
ประธานกรรมการการศึกษาพระปริยัติ

2.4.2 ขอบข่ายการการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ภาพที่ 2.1 ขอบข่ายการการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

สถานศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีหน้าที่และอำนาจในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของคณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม และของสำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม จัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบจากการใช้จ่ายงบประมาณ จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งออกระเบียบ ประกาศ คำสั่งหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด กำกับ ติดตาม ประเมินผลงานและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนาและดำเนินงานทางวินัยกับครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาพระปริยัติธรรม จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพระปริยัติธรรมและให้ความร่วมมือ ในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก รวมทั้งการรายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการ ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในสถานศึกษา และงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีรูปแบบการบริหาร คือ มีผู้จัดการผู้อำนวยการ เป็นผู้บริหารโรงเรียน และมีการแบ่งการปฏิบัติงานตามภาระงานของสถานศึกษา โดยจำแนกออกเป็น 4 ภาระงาน ประกอบด้วย กลุ่มบริหารงานทั่วไป กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ กลุ่มงานบริหารงานบุคคล กลุ่มงานวิชาการ ดังนี้

กลุ่มบริหารงานทั่วไป

1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
8. การดำเนินงานธุรการ
9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
10. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ขยายชั้นเรียน เปิดห้องเรียนสาขา ยุบ ยุบรวม ย้ายที่ตั้ง เปลี่ยนชื่อ หยุด ดำเนินการชั่วคราวหรือเลิกดำเนินการ
13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. งานกิจการนักเรียน

17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

19. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น (ท) การรายงานผลการปฏิบัติงาน

20. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

21. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

22. งานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ

1. การจัดทำแผนงบประมาณ และคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด

2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด

3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

11. การวางแผนพัสดุ

12. การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด

13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

14. การจัดหาพัสดุ

15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

17. การเบิกเงินจากคลัง

18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

19. การนำเงินส่งคลัง

20. การจัดทำบัญชีการเงิน

21. การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

22. การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

23. งานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มงานบริหารงานบุคคล

1. การวางแผนอัตรากำลัง
2. การจัดสรรอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักและการสั่งให้พ้นจากครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ก่อน
10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากครูและบุคลากรทางการศึกษา
13. การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
14. การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยว กับการเสนอ ขอพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์
15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา
19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
20. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น
21. งานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

กลุ่มงานวิชาการ

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

18. งานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย” พบว่ามีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องควรแก่การนำมาเป็นข้อมูลวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

พิณญ์บุหงา แสงศรีธรรมะกูล (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร”

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 4 อันดับได้แก่ ด้านปิยวาจา ในระดับมากที่สุด ด้านทาน ด้านสมานัตตตา ด้านอัตถจริยา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และตามตำแหน่งมีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากข้อเสนอแนะเรื่องการ ศึกษาพบว่า ด้านทาน ผู้บริหารควรสร้างขวัญและกาลังใจให้แก่บุคลากร ด้านสวัสดิการต่าง ๆ รางวัล คำชมเชยให้ผู้ปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ ช่วยเหลือจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เอื้อ อำนวยอย่างเหมาะสม ต่อการปฏิบัติงานเสมอ ด้านปิยวาจา ผู้บริหารควรใช้คำพูดที่สุภาพและอ่อนโยนในการชี้แจงนโยบายในเรื่องต่าง ๆ แก่บุคลากร ควบคุมวุฒิภาวะทางอารมณ์และพูดไปในทางสร้างสรรค์ ด้วยท่าทางที่สุภาพให้เกียรติผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ ด้านอัตถจริยา ผู้บริหารควรสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือ ร่วมมือและสนับสนุนการทำงานและกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความกระตือรือร้น หากผู้ใต้ บังคับบัญชามีปัญหาเกิดขึ้นต่าง ๆ ควรช่วยเหลืออยู่เคียงข้าง วางตนเหมาะสมกับฐานะของตนทุกสถานการณ์ และควรเป็นกำลังที่สำคัญและส่วนหนึ่งในการบำเพ็ญประโยชน์แก่องค์กร ชุมชน สังคม ประเทศชาติเสมอด้าน การใช้หลักสมานัตตตา ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย วางตนเป็นกลางใน

การบริหารหน้าที่ การมอบหมายงานกฎระเบียบวินัย ตลอดถึงการแสดงความเอื้อเฟื้อต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ควรปฏิบัติมาตรฐานเดียว โปร่งใส ยุติธรรม เท่าเทียมกันเสมอ

นิภาพร เหล่าพรมมา (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมให้ความเห็น อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ 1. การใช้หลักทาน 2. การใช้หลัก ปิยวาจา 3. การใช้หลักอัตถจริยา และ 4. การใช้หลักสมานัตตตา ตามลำดับ

2. แนวทาง การ บริหารบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนก สามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาด้านทาน ผู้บริหารสนับสนุน การจัดกิจกรรม เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานน้อย, ด้านปิยวาจา ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนใน การวางแผนนโยบาย และขาดการให้คำแนะนำที่ดี, ด้านอัตถจริยา ผู้บริหารมีอคติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาและวางตนไม่เหมาะสมในหน้าที่การงานและด้านสมานัตตตาผู้บริหารขาดระเบียบวินัย ขาดความเป็นภาวะผู้นำและขาดความยุติธรรมในการบริหารบุคลากร ด้านทาน ควรให้มีการติดตามการทำงานและสนับสนุนกิจกรรม จัดสรรงบประมาณสวัสดิการให้เพียงพอ ด้านปิยวาจา ควรให้ผู้บริหารแสดงนโยบายให้ชัดเจน เปิดโอกาสให้บุคคลากรแสดงความสามารถในการประชุมและทำงาน, ด้านอัตถจริยา ผู้บริหารควรให้ขวัญและกำลังใจต่อบุคลากรวางตนเป็นแบบอย่างที่ดี สงเคราะห์ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยไมตรีที่ดี และด้านสมานัตตตา ผู้บริหารควรมีการประสานงานกับบุคลากรด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสร้างความเป็นภาวะผู้นำต่อผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างเสมอต้น เสมอปลาย

ปิยะบุตร รักษ์วงษ์ (2557) การวิจัยเรื่อง “ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี”

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีความคิดเห็นมากเป็นอันดับที่หนึ่ง ได้แก่ด้านปิยวาจา และด้านสมานัตตตา รองลงมาได้แก่ ด้านอัตถจริยา ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ด้านทาน

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ผู้บริหารและครู มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง/หน้าที่ การฝึกอบรมและการร่วมทำกิจกรรมเพื่อชุมชน/สังคม เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมผู้บริหารและครูมีความ คิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี คือ 1) ด้านทาน ผู้บริหารควรสอนงานหรือแนะนำให้บุคลากรที่ขาดความรู้และ ประสบการณ์ ตามโอกาสสมควร 2) ด้านปิยวาจา ผู้บริหารควรใช้คำพูดที่มีประโยชน์ มีเหตุผล และกล่าวถูก กาลเทศะ ควรกล่าวยกย่อง หรือชมเชย บุคลากรที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และด้วยความยินดีเสมอ 3) ด้านอัตถจริยา ผู้บริหารควรร่วมช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจและกระตือรือร้น ผู้บริหารควรมีความยินดีที่จะช่วยเหลือบุคลากรอย่างเสมอภาค 4) ด้านสมานัตตตา ผู้บริหารควรวางตนเสมอต้นเสมอปลายกับบุคลากรทุกคน ผู้บริหารควรปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมกับบทบาทของผู้นำ

นางสาวเลิศลัคน์ ภาคาผล (2560) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ”

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีความคิดเห็นมากเป็น อันดับหนึ่ง ได้แก่ ด้านสมานัตตตา รองลงมา คือ ด้านอัตถจริยา ด้านปิยวาจา ตามลำดับ และหลักการบริหารโดยใช้ สังคหวัตถุ 4 น้อยที่สุด คือ ด้านทาน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้ หลักสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านอายุและวุฒิทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้าน ทานและด้านปิยวาจาไม่แตกต่างกัน แต่ด้านอัตถจริยาและสมานัตตตามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นางสาวเปรมปวีร์ รักความซื่อ (2560) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี กลุ่ม 1”

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้นำชุมชนมีต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี กลุ่ม 1 ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้นำชุมชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของชุมชนตามหลักสังหวัตถุ 4 ภาพรวม หาค่า (t-test) ปรากฏว่า ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้นำชุมชน ที่เป็นชาย มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 สูงกว่าผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้นำชุมชนที่เป็นหญิง

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้นำชุมชนที่มี อายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการของชุมชนตามหลักสังหควัตถุ 4 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีกลุ่ม 1 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 รายด้านมีด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน จึงทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของ Scheffe ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกัน

4. แนวทางการการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชน มีดังนี้ 4.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเอื้อเฟื้อ อาหาร กลางวันแก่นักเรียน ร่วมมือพัฒนางานวิชาการ จัดหางบประมาณซื้อสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนร่วมกับสถานศึกษา 4.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ชุมชนร่วมส่งเสริมคุณธรรมทุกด้านให้กับนักเรียนและร่วมการสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน 4.3 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนชุมชนมีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนกับโรงเรียน 4.4 ด้านการนิเทศการศึกษา มีกิจกรรมสร้างภาวะความเป็นผู้นำตามระบอบการปกครอง ตามประชาธิปไตย มีความเสียสละช่วยเหลือผู้อื่นโดยยึดประโยชน์ส่วนรวมและการวางตนเองเป็นกลาง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

นางสาวเดือนพัทธ์ แก้วภูบาล (2561) ได้วิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด อุดรธานี”

ผลการวิจัย พบว่า :

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติ ในระดับสูงสุด คือ ภาวะผู้นำตามหลักทาน รองลงมาคือ ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา และภาวะผู้นำ ตามหลักอัตถจริยา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติในระดับต่ำที่สุดคือ ภาวะผู้นำตามหลัก สมานัตตตา

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีดังนี้ 1) ภาวะผู้นำด้านหลักทาน ควรให้โอกาสในการแก้ไขหรือปรับปรุงการทำงานที่ผิดพลาดของบุคลากรอย่างยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ ควรส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสมแต่ละตำแหน่ง 2) ภาวะผู้นำด้านหลักปิยวาจา ควรใช้คำพูดที่สุภาพ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่บุคลากรด้วยเมตตาจิต มีความจริงใจและปรารถนาดี 3) ภาวะผู้นำด้านหลักอัตถจริยา ควรให้การสนับสนุนการเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับตามความสามารถของบุคลากรอย่างเหมาะสม ควรส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในตำแหน่งงานต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น 4) ภาวะผู้นำด้านหลักสมานัตตตา ควรร่วมทุกข์-ร่วมสุข แก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมกับบทบาทของผู้นำ ควรควบคุมอารมณ์ตนเองในการปฏิบัติตัวกับบุคลากรและผู้อื่น ควรร่วมปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอไม่ขาดตกบกพร่อง และควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมกับบทบาทผู้นำ

พระครูประภัศร์ธรรมาภิรักษ์ (จันเขียด) (2561) ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1”

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปิยวาจา รองลงมา คือด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักอัตถจริยา และด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักทานตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักสมานัตตตา

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ จำแนกตามวุฒิการศึกษาและจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักทาน ผู้บริหารควรส่งเสริมบุคลากร โดยจัดให้มีสวัสดิการด้านต่าง ๆ อย่างพึงพอใจ 2) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปิยวาจาควรใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ให้กำลังใจ ไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หรือคำกล่าวที่เพ้อเจ้อ 3) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักอัตถจริยา ควรบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นเสมอตามโอกาสสมควร 4) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักสมานัตตตา ควรมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

พระปลัดบัวศรี ฐิตวีริโย (ผ่านสำแดง) (2560) ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2”

ผลการวิจัย พบว่า การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านสมานัตตตา รองลงมาคือการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านอัตถจริยา และการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านปิยวาจา ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านทาน ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งโดยภาพรวม มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีการปฏิบัติสูงกว่าครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวม มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แนวทางในการพัฒนาพัฒนาการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านทาน บุคลากรทางการศึกษาควรมีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนแก่ผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ยั่งยืน บุคลากรทางการศึกษาบางท่านควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรใช้คำพูดให้เหมาะสมแก่ผู้เรียน สถานศึกษาควรจัดให้มีศูนย์หรือคลีนิคปรับพฤติกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียน เช่น ปัญหาเรื่องยาเสพติด การติดเกมส์ ปัญหาเกี่ยวกับเด็กหนีเรียน และควรจัดให้มีการประชุมทุกเดือนและเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นร่วมกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสถานศึกษา

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย” ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มี ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open – ended Questionnaire)

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาปัญหา นิยามปัญหา ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหาร และสร้างเครื่องมือ พร้อมทั้งทดสอบและปรับปรุง คุณภาพของเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ ทดสอบ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปรผล การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

3.2 ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร ดังนี้

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 178 รูป/คน จำแนกดังนี้ **(แหล่งข้อมูล :** ข้อมูลสำรวจผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 ปี 2565)

ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย

1. ตำแหน่งหน้าที่
   1) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 40 รูป/คน
   2) ครูผู้สอน จำนวน 138 รูป/คน
2. วุฒิการศึกษา
   1) ปริญญาตรี จำนวน 134 รูป/คน
   2) สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 44 รูป/คน
3. ประสบการณ์การทำงาน
   1) ระยะเวลา 1 - 5 ปี จำนวน 65 รูป/คน
   2) ระยะเวลา 11 ปีขึ้นไป จำนวน 113 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเปิดตารางสำเร็จของของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) จากผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2565 จำนวน 15 โรงเรียน จำนวน 178 รูป/คน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 122 รูป/คน โดยการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก ปรากฏรายละเอียด ตามตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ 1 / ตัวแปรที่ 2- 3	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
2. วุฒิการศึกษา						
2.1 ปริญญาตรี	19	115	134	9	83	92
2.2 สูงกว่าปริญญาตรี	21	23	44	18	12	30
รวม	**40**	**138**	**178**	**27**	**95**	**122**
3. ประสบการณ์การทำงาน						
3.1 ระยะเวลา 1-5 ปี	12	53	65	7	50	57
3.2 ระยะเวลา 11 ปีขึ้นไป	28	85	113	20	45	65
รวม	**40**	**138**	**178**	**27**	**95**	**122**

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open – ended Questionnaire) มีดังนี้

1) **แบบสอบถาม** (Questionnaire) เกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1970) ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อยที่สุด

3.2.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักแนวคิดและทฤษฎีเรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

2) ศึกษารูปแบบและโครงสร้างแบบสอบถาม เรื่องภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

3) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม เรื่องภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย รูปแบบตามแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open – ended) มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณการ์ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating

Scale) ตามหลักแนวคิดของลิเคิร์ต (LiKert,19970), อ้างจาก บุญชม ศรีสะอาด มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย และผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไข และให้ความเห็นชอบ

5) นำแบบสอบถามจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ และ จัดทำฉบับที่แก้ไข นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่า Item objective of congruence (IOC) ตามเกณฑ์ดังนี้

+1 หมายถึง เห็นด้วย เป็นข้อที่นำไปใช้ได้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจ เป็นข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือตัดออก

- 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วย เป็นข้อที่นำไปใช้ไม่ได้ ควรตัดออกหรือปรับปรุงแก้ไขใหม่โดยถือเกณฑ์ประเมินในแต่ละข้อมีค่าตั้งแต่ 0.50 - 1.00

6) นำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขตามผลการประเมินหรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับเรื่องวิจัย

7) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับคณะผู้บริหาร และคณะครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม จำนวนไม่ต่ำกว่า 30 รูป/คน เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลตามโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้เกณฑ์ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้มีค่า Alpha coefficient เท่ากับ 0.903

8) นำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำ แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบถูกต้องแล้ว ไปจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเป้าหมายต่อไป

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวบรมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เพื่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือในเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย นำไปยังและโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย เป็นจำนวน 15 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และออกเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง และรับคืนมาด้วย

3. นำแบบสอบถามที่ได้คืนมา ถือเป็นฉบับสมบูรณ์แล้ว นำมาวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ โดยผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ได้แก่ วิเคราะห์หาข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ของประชากรที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย คือ ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตา เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลข้อมูลโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545, 166) มีระดับคะแนนเฉลี่ยและความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 – 5.00	ระดับความเห็น มากที่สุด
3.51 – 4.50	ระดับความเห็น มาก
2.51 – 3.50	ระดับความเห็น ปานกลาง
1.51 – 2.50	ระดับความเห็น น้อย
1.00 – 1.50	ระดับความเห็น น้อยที่สุด

เป็นรายด้านและรายข้อ และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

1.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample)

1.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample)

1.5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample)

1.6 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมารวบรวมโดยอุปมัยวิธีมาสรุปเป็นข้อมูลผลการวิจัย

3.2.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1.1) ค่าความสอดคล้อง (IOC : Index of Consistency) ของแบบสอบถาม

1.2) ค่าอำนาจจำแนก (Item Total Correlation) ของแบบสอบถาม

1.3) ค่าความเชื่อมั่น (Apha - Coeffiicient) ของแบบสอบถาม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1) ความถี่ (Frequency)

2.2) ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.4) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1) ใช้ t-test แบบ Independent samples เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 ค่าในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ได้แก่ วิเคราะห์หาข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ของประชากรที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย คือ ภาวะผู้นำด้านหลักทาน ภาวะผู้นำด้านหลักปิยวาจา ภาวะผู้นำด้านหลักอัตถจริยา และภาวะผู้นำด้านหลักสมานัตตตา เป็นแบบสอบถาม มาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และแปลข้อมูลโดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545, 166) มีระดับคะแนนเฉลี่ยและความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 – 5.00	ระดับความเห็น มากที่สุด
3.51 – 4.50	ระดับความเห็น มาก
2.51 – 3.50	ระดับความเห็น ปานกลาง
1.51 – 2.50	ระดับความเห็น น้อย
1.00 – 1.50	ระดับความเห็น น้อยที่สุด

เป็นรายด้าน และรายข้อ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

1.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample)

1.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample)

1.5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติทดสอบที (t-test Independent Sample)

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ได้แก่ วิเคราะห์หาข้อมูลเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ของประชากรที่ตอบแบบสอบถาม โดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 122 รูป/คน ปรากฏรายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

ตำแหน่งหน้าที่	จำนวน	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียน	27	22.1
ครูผู้สอน	95	77.9
รวม	**122**	**100**

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน มีจำนวน 95 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 77.9 และเป็นผู้บริหารโรงเรียน มีจำนวน 27 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 22.1

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	92	75.4
สูงกว่าปริญญาตรี	30	24.6
รวม	**122**	**100**

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 92 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 75.4 และวุฒิการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี มีจำนวน 30 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 รูป/คน

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์การทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลา 1 - 10 ปี	57	46.7
ระยะเวลา 11 ปีขึ้นไป	65	53.3
รวม	**122**	**100**

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 11 ปี มีจำนวน 65 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 และระยะเวลา 1 - 10 ปี มีจำนวน 57 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 46.7

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยภาพรวมเป็นรายด้านและรายข้อ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย	ระดับภาวะผู้นำ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปรผล	อันดับที่
1	ภาวะผู้นำตามหลักทาน	4.05	0.83	มาก	4
2	ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา	4.11	0.87	มาก	2
3	ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา	4.10	0.86	มาก	3
4	ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา	4.13	0.86	มาก	1
	รวม	**4.10**	**0.83**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวม ($\bar{X}$ = 4.10), (S.D.=0.83) และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 สูงสุด คือภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา ($\bar{X}$ = 4.13), (S.D.=0.86) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา ($\bar{X}$ = 4.11), (S.D.=0.87) และภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา ($\bar{X}$ = 4.10), (S.D.=0.86) ตามลำดับ และที่ต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำตามหลักทาน ($\bar{X}$ = 4.05), (S.D.=0.83)

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรายข้อและรายด้าน ภาวะผู้นำตามหลักทาน

ด้านที่	ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ด้านผู้นำตามหลักทาน	ระดับภาวะผู้นำ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปรผล	อันดับที่
1	ผู้บริหาร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสสมควร	4.19	0.96	มาก	1
2	ผู้บริหารสอนงานหรือแนะนำให้บุคลากรที่ขาดความรู้และประสบการณ์ตามโอกาสสมควร	3.98	0.87	มาก	6
3	ผู้บริหารให้โอกาสในการแก้ไข หรือปรับปรุงการทำงาน ที่ผิดพลาดของบุคลากร อย่างยืดหยุ่นได้ตามสถาน การณ์	4.08	0.93	มาก	3
4	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสมแต่ละตำแหน่ง เช่น การฝึกอบรม สัมมนา	4.13	0.94	มาก	2
5	ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือและแบ่งบันในเรื่องการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค	4.07	0.95	มาก	4
6	ผู้บริหารจัดให้มีและส่งเสริมบุคลากรในด้านสวัสดิการ	3.93	0.99	มาก	7
7	ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรตามโอกาสอันควร	3.99	1.01	มาก	5
	รวม	**4.05**	**0.83**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามหลักทาน โดยภาพรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.05), (S.D.=0.83) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีภาวะผู้นำสูงสุด คือผู้บริหาร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสสมควร ($\bar{X}$ = 4.19, (S.D.=0.96) รองลงมาคือ ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสมแต่ละตำแหน่ง เช่น การฝึกอบรม สัมมนา ($\bar{X}$ = 4.13), (S.D.=0.94) ผู้บริหารให้โอกาสในการแก้ไข หรือปรับปรุงการทำงานที่ผิดพลาดของบุคลากร อย่างยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ ($\bar{X}$ = 4.08), (S.D.=0.93) ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือ และแบ่งบันในเรื่องการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค ($\bar{X}$ = 4.07), (S.D.=0.95) ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรตามโอกาสอันควร ($\bar{X}$ = 3.99), (S.D.=1.01) ผู้บริหารสอนงานหรือแนะนำให้บุคลากรที่ขาดความรู้และประสบการณ์ตามโอกาสสมควร ($\bar{X}$ = 3.98), (S.D.=0.87) ตามลำดับ และต่ำที่สุด คือผู้บริหารจัดให้มีและส่งเสริมบุคลากรในด้านสวัสดิการ ($\bar{X}$ = 3.93), (S.D.=0.99)

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรายข้อและรายด้าน ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา

ด้านที่	ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ด้านผู้นำตามหลักปิยวาจา	ระดับภาวะผู้นำ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปรผล	อันดับที่
1	ผู้บริหารใช้คำพูดที่กล่าวด้วยเมตตาจิต แสดงความจริงใจและมีความปรารถนาดีเสมอ	4.16	0.94	มาก	2
2	ผู้บริหารใช้คำพูดที่มีประโยชน์ มีเหตุผลในทางที่สร้างสรรค์	4.20	0.95	มาก	1
3	ผู้บริหารชี้แจงนโยบายในเรื่องต่างๆ แก่บุคลากรโดยใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนโยน อย่างเหมาะสม	4.10	0.97	มาก	4
4	ผู้บริหารกล่าวยกย่อง หรือชมเชย บุคลากรที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และด้วยความยินดีเสมอ	4.07	0.98	มาก	6
5	ผู้บริหารไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร	4.02	97	มาก	7
6	ผู้บริหารไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หยาบคาย ทำให้บุคลากรเป็นทุกข์ใจ	4.04	0.96	มาก	5
7	ผู้บริหารใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ให้กำลังใจ ไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หรือคำกล่าวที่เพ้อเจ้อ	4.14	1.01	มาก	3
	รวม	**4.11**	**0.87**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามหลักปิยวาจา โดยภาพรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11), (S.D.=0.87) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีภาวะผู้นำสูงสุด คือ ผู้บริหารใช้คำพูดที่มีประโยชน์ มีเหตุผล ในทางที่สร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 4.20), (S.D.=0.95) รองลงมาคือ ผู้บริหารใช้คำพูดที่กล่าวด้วยเมตตาจิต แสดงความจริงใจ และมีความปรารถนาดีเสมอ ($\bar{X}$ = 4.16), (S.D.=0.94) ผู้บริหารใช้คำ พูดที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ให้กำลังใจ ไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หรือคำกล่าวที่เพ้อเจ้อ ($\bar{X}$ = 4.04), (S.D.=0.96) ผู้บริหารชี้แจงนโยบายในเรื่องต่างๆ แก่บุคลากรโดยใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนโยน อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.07), (S.D.=0.95) ผู้บริหารไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หยาบคาย ทำให้บุคลากรเป็นทุกข์ใจ ($\bar{X}$ = 3.99), (S.D.=1.01) ผู้บริหารกล่าวยกย่อง หรือชมเชย บุคลากรที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจและด้วยความยินดีเสมอ ($\bar{X}$ = 4.07), (S.D.=0.98) ตามลำดับ และต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร ($\bar{X}$=4.02), (S.D.=0.97)

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรายข้อและรายด้าน ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา

ด้านที่	ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ด้านผู้นำตามหลักอัตถจริยา	ระดับภาวะผู้นำ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปรผล	อันดับที่
1	ผู้บริหารบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือบุคลากร และผู้อื่นเสมอตามโอกาสสมควร	4.04	1.01	มาก	6
2	ผู้บริหารช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน	4.07	96	มาก	4
3	ผู้บริหารร่วมช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ และกระตือรือร้น	4.07	1.02	มาก	5
4	ผู้บริหารส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์บุคลากรในสถานศึกษา และผู้อื่น โดยทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี	4.04	1.01	มาก	7
5	ผู้บริหารส่งเสริมการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มเติมให้ความรู้ และทักษะให้กับบุคลากรในตำแหน่งงานต่าง ๆ	4.08	0.95	มาก	3
6	ผู้บริหารมีความยินดีที่จะช่วยเหลือบุคลากรอย่างเสมอภาค	4.25	0.93	มาก	1
7	ผู้บริหารสนับสนุนการเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถของบุคลากร ตามความเหมาะสม	4.13	0.91	มาก	2
	รวม	**4.13**	**0.86**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามหลักอัตถจริยา โดยภาพรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13), (S.D.=0.86) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีภาวะผู้นำสูงสุด คือผู้บริหารมีความยินดีที่จะช่วยเหลือบุคลากรอย่างเสมอภาค ($\bar{X}$ = 4.25, (S.D.=0.93) รองลงมาคือ ผู้บริหารสนับสนุนการเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถของบุคลากร ตามความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.13), (S.D.=0.91) ผู้บริหารส่งเสริมการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มเติมให้ความรู้ และทักษะให้กับบุคลากรในตำแหน่งงานต่างๆ ($\bar{X}$ = 4.08), (S.D.=0.95) ผู้บริหารช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน ($\bar{X}$ = 4.07), (S.D.= 0.96) ผู้บริหารร่วมช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจและกระตือรือร้น ($\bar{X}$ = 4.07), (S.D.=1.02) ตามลำดับ และต่ำที่สุด 2 ลำดับ คือ ข้อ 1 และข้อ 4 ผู้บริหารบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือบุคลากร และผู้อื่นเสมอ ตามโอกาสสมควร ($\bar{X}$ = 4.04), (S.D.=1.01) ผู้บริหารส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์บุคลากรในสถานศึกษา และผู้อื่น โดยทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี ($\bar{X}$ = 4.04), (S.D.=1.01)

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยรายข้อและรายด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา

ด้านที่	ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ด้านผู้นำตามหลักสมานัตตตา	ระดับภาวะผู้นำ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปรผล	อันดับที่
1	ผู้บริหารวางตนเสมอต้นเสมอปลาย กับบุคลากรทุกคน	4.20	0.90	มาก	1
2	ผู้บริหารปฏิบัติตนในฐานะผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม	4.18	0.94	มาก	2
3	ผู้บริหารปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง	4.14	0.94	มาก	3
4	ผู้บริหารไม่ถือตัว และไม่ใช้อารมณ์ตนเป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับบุคลากรและผู้อื่น	4.12	0.95	มาก	5
5	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเหมาะสมกับบทบาทของผู้นำ	4.14	0.99	มาก	4
6	ผู้บริหารร่วมทุกข์-ร่วมสุข เพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน	4.12	1.00	มาก	6
7	ผู้บริหารปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดตกบกพร่อง	4.02	0.92	มาก	7
	รวม	**4.13**	**0.86**	**มาก**	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามหลักสมานัตตตา โดยภาพรวม และรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13), (S.D.=0.86) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีภาวะผู้นำสูงสุด คือ ผู้บริหารวางตนเสมอต้นเสมอปลาย กับบุคลากรทุกคน ($\bar{X}$ = 4.20, (S.D.=0.90) รองลงมาคือ ผู้บริหารปฏิบัติตนในฐานะผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.18), (S.D.=0.94) ผู้บริหารปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง ($\bar{X}$ = 4.14), (S.D.=0.94) ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเหมาะสมกับบทบาทของผู้นำ ($\bar{X}$ = 4.14), (S.D.=0.99) ผู้บริหารไม่ถือตัว และไม่ใช้อารมณ์ตนเป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับบุคลากรและผู้อื่น ($\bar{X}$ = 4.12), (S.D.=0.95) ผู้บริหารร่วมทุกข์-ร่วมสุข เพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน ($\bar{X}$ = 4.12), (S.D.=1.00) ตามลำดับ และต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดตกบกพร่อง ($\bar{X}$ = 4.02), (S.D.=0.92)

4.2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตาม สถานภาพ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติทดสอบที (t-test)

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย	ตำแหน่งหน้าที่				t	P.
		ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้สอน			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ภาวะผู้นำตามหลักทาน	4.47	0.59	3.92	0.86	3.84*	0.00
2	ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา	4.49	0.58	3.98	0.91	3.55*	0.01
3	ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา	4.45	0.60	3.99	0.91	3.21*	0.01
4	ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา	4.48	0.58	4.02	0.90	3.24*	0.01
	รวม	**4.47**	**0.54**	**3.98**	**0.87**	**3.68***	**0.00**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.10 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพ ทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน	สถานภาพ				t	P.
		บรรพชิต		คฤหัสถ์			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหาร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสสมควร	4.62	0.62	4.05	1.00	2.87*	0.00
2	ผู้บริหารสอนงานหรือแนะนำให้บุคลากรที่ขาดความรู้และประสบการณ์ตามโอกาสสมควร	4.38	0.78	3.86	0.87	2.88*	0.00
3	ผู้บริหารให้โอกาสในการแก้ไข หรือปรับปรุงการทำงานที่ผิดพลาดของบุคลากร อย่างยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์	4.38	0.78	3.99	0.96	1.99*	0.05
4	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสมแต่ละตำแหน่ง เช่น การฝึกอบรม สัมมนา	4.55	0.69	4.00	0.97	2.85*	0.01
5	ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือ และแบ่งบันในเรื่องการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค	4.52	0.78	3.94	0.96	2.95*	0.00
6	ผู้บริหารจัดให้มีและส่งเสริมบุคลากรในด้านสวัสดิการ	4.31	0.85	3.81	1.00	2.44*	0.02
7	ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรตามโอกาสอันควร	4.52	0.78	3.83	1.02	3.35*	0.00
	รวม	**4.47**	**0.59**	**3.92**	**0.86**	**3.18***	**0.00**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมและรายข้อ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกข้อ

ตารางที่ 4.11 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา	สถานภาพ				t	P.
		บรรพชิต		คฤหัสถ์			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารใช้คำพูดที่กล่าวด้วยเมตตาจิต แสดงความจริงใจ และมีความปรารถนาดีเสมอ	4.48	0.95	4.06	0.92	2.12*	0.04
2	ผู้บริหารใช้คำพูดที่มีประโยชน์ มีเหตุผลในทางที่สร้างสรรค์	4.69	0.66	4.48	0.74	3.26*	0.00
3	ผู้บริหารชี้แจงนโยบายในเรื่องต่างๆ แก่บุคลากรโดยใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนโยน อย่างเหมาะสม	4.48	0.74	3.98	1.01	2.49*	0.01
4	ผู้บริหารกล่าวยกย่อง หรือชมเชย บุคลากรที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และด้วยความยินดีเสมอ	4.66	0.72	3.89	0.98	3.48*	0.00
5	ผู้บริหารไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร	4.24	0.79	3.95	1.01	1.44*	0.15
6	ผู้บริหารไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หยาบคาย ทำให้บุคลากรเป็นทุกข์ใจ	3.38	0.78	3.94	0.99	2.22*	0.03
7	ผู้บริหารใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ให้กำลังใจ ไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หรือคำกล่าวที่เพ้อเจ้อ	4.52	0.87	4.02	1.02	2.36*	0.02
	รวม	**4.49**	**0.58**	**3.98**	**0.91**	**2.84***	**0.00**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา ตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมและรายข้อแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในข้อ 5 ผู้บริหารไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา	สถานภาพ				t	P.
		บรรพชิต		คฤหัสถ์			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือบุคลากรและผู้อื่นเสมอ ตามโอกาสสมควร	4.41	0.91	3.92	1.01	2.32*	0.02
2	ผู้บริหารช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน	4.28	0.84	4.00	0.99	1.36	0.18
3	ผู้บริหารร่วมช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ และกระตือรือร้น	4.38	0.94	3.97	1.03	1.92	0.06
4	ผู้บริหารส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์บุคลากรในสถานศึกษา และผู้อื่น โดยทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี	4.48	0.91	3.90	1.00	2.78*	0.01
5	ผู้บริหารส่งเสริมการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มเติมให้ความรู้ และทักษะให้กับบุคลากรในตำแหน่งงานต่าง ๆ	4.41	0.73	3.98	0.99	2.19*	0.03
6	ผู้บริหารมีความยินดีที่จะช่วยเหลือบุคลากรอย่างเสมอภาค	4.69	0.60	4.12	0.98	2.97*	0.00
7	ผู้บริหารสนับสนุนการเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถของบุคลากร ตามความเหมาะสม	4.52	0.74	4.01	0.93	3.03*	0.00
	รวม	**4.45**	**0.60**	**3.99**	**0.91**	**2.60***	**0.01**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมและรายข้อ แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในข้อ 2 ผู้บริหารช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน และข้อที่ 3 ผู้บริหารร่วมช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ และกระตือรือร้น ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.13 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามสถานภาพทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา	สถานภาพ				t	P.
		บรรพชิต		คฤหัสถ์			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารวางตนเสมอต้นเสมอปลาย กับบุคลากรทุกคน	4.55	0.74	4.09	0.92	2.49*	0.01
2	ผู้บริหารปฏิบัติตนในฐานะผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม	4.41	0.78	4.11	0.97	1.55	0.12
3	ผู้บริหารปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง	4.52	0.63	4.02	0.99	2.54*	0.01
4	ผู้บริหารไม่ถือตัว และไม่ใช้อารมณ์ตนเป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับบุคลากรและผู้อื่น	4.52	0.74	4.00	0.98	2.62*	0.01
5	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเหมาะสมกับบทบาทของผู้นำ	4.48	0.63	4.03	1.06	2.17*	0.03
6	ผู้บริหารร่วมทุกข์-ร่วมสุข เพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน	4.72	0.59	3.94	1.03	3.92*	0.00
7	ผู้บริหารปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดตกบกพร่อง	4.17	0.85	3.97	0.94	1.05	0.30
	รวม	**4.48**	**0.58**	**4.02**	**0.90**	**2.58***	**0.01**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยรวมและรายข้อ แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในข้อ 2 ผู้บริหารปฏิบัติตนในฐานะผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม และข้อที่ 7 ผู้บริหารปฏิบัติงานต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดตกบกพร่อง ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย	วุฒิการศึกษา				t	P.
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ภาวะผู้นำตามหลักทาน	4.04	0.83	4.12	0.85	-0.36	0.72
2	ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา	4.07	0.84	4.29	0.99	-1.00	0.32
3	ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา	4.08	0.86	4.17	0.92	-0.41	0.68
4	ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา	4.10	0.85	4.33	0.90	-1.04	0.30
	รวม	**4.07**	**0.82**	**4.23**	**0.88**	**-0.73**	**0.47**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.15 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน	วุฒิการศึกษา				t	P.
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหาร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสสมควร	4.16	0.93	4.33	1.14	-0.69	0.49
2	ผู้บริหารสอนงานหรือแนะนำให้บุคลากรที่ขาดความรู้และประสบการณ์ตามโอกาสสมควร	4.97	0.88	4.06	0.88	-0.38	0.71
3	ผู้บริหารให้โอกาสในการแก้ไข หรือปรับปรุงการทำงานที่ผิดพลาดของบุคลากร อย่างยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์	4.09	0.97	4.06	0.73	0.16	0.88
4	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสมแต่ละตำแหน่ง เช่น การฝึกอบรม สัมมนา	4.11	0.91	4.28	1.07	-0.72	0.47
5	ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือ และแบ่งบันในเรื่องการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค	4.02	0.93	4.39	0.93	-1.52	0.13
6	ผู้บริหารจัดให้มีและส่งเสริมบุคลากรในด้านสวัสดิการ	3.93	1.00	3.89	1.00	0.17	0.86
7	ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรตามโอกาสอันควร	4.02	0.99	3.83	1.15	0.72	0.47
	รวม	**4.04**	**0.83**	**4.12**	**0.85**	**-3.36**	**0.73**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.16 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา	วุฒิการศึกษา				t	P.
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารใช้คำพูดที่กล่าวด้วยเมตตาจิต แสดงความจริงใจ และมีความปรารถนาดีเสมอ	4.13	0.90	4.33	1.14	-0.83	0.41
2	ผู้บริหารใช้คำพูดที่มีประโยชน์ มีเหตุผล ในทางที่สร้างสรรค์	4.18	0.93	4.33	1.08	-0.62	0.54
3	ผู้บริหารชี้แจงนโยบายในเรื่องต่างๆ แก่บุคลากรโดยใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนโยน อย่างเหมาะสม	4.06	0.95	4.33	1.08	-1.11	0.27
4	ผู้บริหารกล่าวยกย่อง หรือชมเชย บุคลากรที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และด้วยความยินดีเสมอ	4.02	0.97	4.39	1.04	-1.48	0.14
5	ผู้บริหารไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร	4.01	0.95	4.06	1.11	-0.18	0.85
6	ผู้บริหารไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หยาบคาย ทำให้บุคลากรเป็นทุกข์ใจ	4.00	1.07	4.28	1.07	-1.14	0.26
7	ผู้บริหารใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ให้กำลังใจ ไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หรือคำกล่าวที่เพ้อเจ้อ	4.11	1.00	4.33	1.03	0.88	0.38
	รวม	**4.07**	**0.84**	**4.29**	**0.99**	**-1.00**	**0.32**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.17 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา	วุฒิการศึกษา				t	P.
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือบุคลากรและผู้อื่นเสมอ ตามโอกาสสมควร	4.08	0.99	3.83	1.10	0.95	0.35
2	ผู้บริหารช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน	4.03	0.95	4.28	1.02	-1.02	0.31
3	ผู้บริหารร่วมช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ และกระตือรือร้น	4.04	1.02	4.22	1.00	-0.71	0.48
4	ผู้บริหารส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์บุคลากรในสถานศึกษา และผู้อื่น โดยทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี	4.03	0.99	4.11	1.13	-0.32	0.75
5	ผู้บริหารส่งเสริมการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มเติมให้ความรู้ และทักษะให้กับบุคลากรในตำแหน่งงานต่าง ๆ	4.06	0.94	4.22	1.00	-0.68	0.50
6	ผู้บริหารมีความยินดีที่จะช่วยเหลือบุคลากรอย่างเสมอภาค	4.21	0.91	4.50	1.04	-1.21	0.23
7	ผู้บริหารสนับสนุนการเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถของบุคลากร ตามความเหมาะ	4.14	0.89	4.06	1.06	0.38	0.70
	รวม	**4.08**	**0.86**	**4.17**	**0.92**	**-0.41**	**0.68**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.18 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งรายด้าน และรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา	วุฒิการศึกษา				t	P.
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารวางตนเสมอต้นเสมอปลาย กับบุคลากรทุกคน	4.15	0.87	4.44	1.04	-1.27	0.21
2	ผู้บริหารปฏิบัติตนในฐานะผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม	4.13	0.91	4.50	1.04	-1.58	0.12
3	ผู้บริหารปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง	4.12	0.93	4.28	1.02	-0.68	0.50
4	ผู้บริหารไม่ถือตัว และไม่ใช้อารมณ์ตนเป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับบุคลากรและผู้อื่น	4.06	0.96	4.50	0.79	-1.84	0.07
5	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเหมาะสมกับบทบาทของผู้นำ	4.12	0.99	4.28	1.02	-0.64	0.52
6	ผู้บริหารร่วมทุกข์-ร่วมสุข เพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน	4.10	0.98	4.28	1.13	-0.71	0.48
7	ผู้บริหารปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดตกบกพร่อง	4.02	0.90	4.00	1.03	0.08	0.94
	รวม	**4.10**	**0.85**	**4.33**	**0.90**	**-1.00**	**0.30**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย	ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลา 1-10 ปี		ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลา 11 ปี ขึ้นไป		t	P.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ภาวะผู้นำตามหลักทาน	4.17	0.78	3.95	0.87	1.42	0.16
2	ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา	4.24	0.75	3.99	0.94	1.60	0.11
3	ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา	4.22	0.78	3.99	0.93	1.45	0.15
4	ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา	4.22	0.94	4.05	0.94	1.05	0.30
	รวม	**4.21**	**0.73**	**4.00**	**0.89**	**1.43**	**0.16**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.20 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงานทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน	ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลา 1-10 ปี		ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลา 11 ปี ขึ้นไป		t	P.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหาร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสสมควร	4.23	0.87	4.15	1.03	0.43	0.67
2	ผู้บริหารสอนงานหรือแนะนำให้บุคลากรที่ขาดความรู้และประสบการณ์ตามโอกาสสมควร	4.09	0.81	3.89	0.92	1.24	0.22
3	ผู้บริหารให้โอกาสในการแก้ไข หรือปรับปรุงการทำงานที่ผิดพลาดของบุคลากร อย่างยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์	4.21	0.88	3.97	0.97	1.43	0.15
4	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสมแต่ละตำแหน่ง เช่น การฝึกอบรม สัมมนา	4.26	0.86	4.02	0.99	1.47	0.15
5	ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือ และแบ่งบันในเรื่องการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค	4.18	0.93	3.98	0.98	1.10	0.27
6	ผู้บริหารจัดให้มีและส่งเสริมบุคลากรในด้านสวัสดิการ	4.12	0.89	3.75	1.05	2.08*	0.04
7	ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรตามโอกาสอันควร	4.09	1.02	3.91	1.00	0.98	0.33
	รวม	**4.17**	**0.78**	**3.95**	**0.87**	**1.42**	**0.16**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในข้อ 6 ผู้บริหารจัดให้มีและส่งเสริมบุคลากรในด้านสวัสดิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.21 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงานทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา	ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลา 1-10 ปี		ประสบการณ์การทำงาน ระยะเวลา 11 ปี ขึ้นไป		t	P.
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารใช้คำพูดที่กล่าวด้วยเมตตาจิต แสดงความจริงใจ และมีความปรารถนาดีเสมอ	4.35	0.77	4.00	1.05	2.09*	0.04
2	ผู้บริหารใช้คำพูดที่มีประโยชน์ มีเหตุผลในทางที่สร้างสรรค์	4.28	0.86	4.14	1.03	0.82	0.41
3	ผู้บริหารชี้แจงนโยบายในเรื่องต่างๆ แก่บุคลากรโดยใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนโยน อย่างเหมาะสม	4.25	0.85	3.97	1.06	1.57	0.12
4	ผู้บริหารกล่าวยกย่อง หรือชมเชย บุคลากรที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และด้วยความยินดีเสมอ	4.26	0.92	3.91	1.01	2.02*	0.05
5	ผู้บริหารไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร	4.12	0.89	3.92	1.04	1.14	0.26
6	ผู้บริหารไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หยาบคาย ทำให้บุคลากรเป็นทุกข์ใจ	4.16	0.82	3.94	1.06	1.27	0.21
7	ผู้บริหารใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ให้กำลังใจ ไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หรือคำกล่าวที่เพ้อเจ้อ	4.25	0.91	4.05	1.08	1.09	0.28
	รวม	**4.24**	**0.75**	**3.99**	**0.94**	**1.60**	**0.11**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในข้อ 1 ผู้บริหารใช้คำพูดที่กล่าวด้วยเมตตาจิต แสดงความจริงใจ และมีความปรารถนาดีเสมอ และข้อที่ 4 ผู้บริหารกล่าวยกย่อง หรือชมเชย บุคลากรที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และด้วยความยินดีเสมอ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.22 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา	ประสบการณ์การทำงาน				t	P.
		ระยะเวลา 1-10 ปี		ระยะเวลา 11 ปี ขึ้นไป			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือบุคลากรและผู้อื่นเสมอ ตามโอกาสสมควร	4.14	0.95	3.95	1.05	1.03	0.31
2	ผู้บริหารช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน	4.09	0.95	4.05	0.98	0.24	0.81
3	ผู้บริหารร่วมช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ และกระตือรือร้น	4.16	0.94	3.98	1.08	0.94	0.35
4	ผู้บริหารส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์บุคลากรในสถานศึกษา และผู้อื่น โดยทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี	4.21	0.86	3.89	1.11	1.76	0.08
5	ผู้บริหารส่งเสริมการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มเติมให้ความรู้ และทักษะให้กับบุคลากรในตำแหน่งงานต่าง ๆ	4.28	0.82	3.91	1.03	2.20*	0.03
6	ผู้บริหารมีความยินดีที่จะช่วยเหลือบุคลากรอย่างเสมอภาค	4.35	0.88	4.17	0.98	1.07	0.28
7	ผู้บริหารสนับสนุนการเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถของบุคลากร ตามความเหมาะสม	4.30	0.87	3.98	0.93	1.93	0.06
	รวม	**4.22**	**0.78**	**3.99**	**0.93**	**1.45**	**0.15**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในข้อ 5 ผู้บริหารส่งเสริมการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มเติมให้ความรู้ และทักษะให้กับบุคลากรในตำแหน่งงานต่างๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.23 แสดงการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงานทั้งรายด้านและรายข้อ ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา

ข้อที่	ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา	ประสบการณ์การทำงาน				t	P.
		ระยะเวลา 1-10 ปี		ระยะเวลา 11 ปี ขึ้นไป			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ผู้บริหารวางตนเสมอต้นเสมอปลาย กับบุคลากรทุกคน	4.23	0.89	4.17	0.91	0.36	0.72
2	ผู้บริหารปฏิบัติตนในฐานะผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม	4.28	0.84	4.09	1.01	1.11	0.27
3	ผู้บริหารปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง	4.21	0.90	4.08	0.97	0.78	0.44
4	ผู้บริหารไม่ถือตัว และไม่ใช้อารมณ์ตนเป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับบุคลากรและผู้อื่น	4.25	0.81	4.02	1.05	1.34	0.18
5	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเหมาะสมกับบทบาทของผู้นำ	4.21	0.86	4.08	1.09	0.74	0.46
6	ผู้บริหารร่วมทุกข์-ร่วมสุข เพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน	4.26	0.92	4.00	1.06	1.46	0.15
7	ผู้บริหารปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดตกบกพร่อง	4.09	0.83	3.95	0.99	0.80	0.42
	รวม	**4.22**	**0.76**	**4.05**	**0.94**	**1.05**	**0.30**

* P. ≤0.05

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ในด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายข้อ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำนวน 15 โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 178 รูป/คน ผู้วิจัย ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณ ขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง 122 รูป/คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, 1970) ดังนี้

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาเพื่อหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย เป็นรายด้านและรายข้อ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ส่วนสถิติอ้างอิงใช้ค่าสถิติการทดสอบที (t - test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามข้อค้นพบได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มี จำนวน 15 โรงเรียน จากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และ ครูผู้สอน จำนวน 122 รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า พบว่า ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 122 รูป/คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 27 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 ครูผู้สอน จำนวน 95 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 77.9

ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า มีผู้จบระดับปริญญาตรี จำนวน 90 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 75.4 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี 30 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 24.6

ด้านประสบการณ์การงาน แยกเป็นประสบการณ์ทำงาน 1-10 ปี จำนวน 57 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 ระยะเวลา 11 ปีขึ้นไป จำนวน 65 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 53.3

5.1.2 วิเคราะห์เรื่องการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10), (SD = 0.83) และรายด้านมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมาก

โดยด้านที่มีภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 สูงสุด คือ ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา ($\bar{X}$ = 4.13), (S.D.=0.86) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา ($\bar{X}$ = 4.11), (S.D.=0.87) และภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา ($\bar{X}$ = 4.10), (S.D.=0.86) ตามลำดับ และที่ต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำตามหลักทาน ($\bar{X}$ = 4.05), (S.D.=0.83) ซึ่งมีรายละเอียดตามรายด้าน ตามลำดับดังต่อไปนี้

ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความคิดเห็นมากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ ภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา รองลงมาคือ ภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา ภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา ตามลำดับ และภาวะผู้นำที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ภาวะผู้นำตามหลักทาน

5.1.3 การเปรียบเทียบการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล มีดังนี้

5.1.3.1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

5.1.3.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5.1.3.3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 1-10 ปี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.21, S.D.=0.73) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา ($\bar{X}$=4.24, S.D.=0.75) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา ($\bar{X}$=4.22, S.D.=0.78) ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา ($\bar{X}$= 4.22, S.D.=0.94) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน ($\bar{X}$=4.24, S.D.=0.75)

ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 11 ปีขึ้นไป โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.00, S.D.=0.89) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านภาวะผู้นำตามหลักสมานัตตตา ($\bar{X}$=4.05, S.D.=0.94) รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา($\bar{X}$=3.99, S.D.=0.94) ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา ($\bar{X}$=3.99, S.D.=0.93) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน ($\bar{X}$=3.95, S.D.=0.87)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ผู้วิจัยจะได้นำเสนอประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.2.1 การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

จากการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีการนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปอภิปรายผลได้ดังนี้

ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านหลักทาน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสสมควร ส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสมแต่ละตำแหน่ง เช่น การฝึกอบรม สัมมนา และให้โอกาสในการแก้ไข หรือปรับปรุงการทำงานที่ผิดพลาดของ

บุคลากร อย่างยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสมุห์สัมฤทธิ์ ติสฺสานุตฺตโร (ดิสสา) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี” ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลัก สังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการใช้หลักทาน ด้านการใช้หลักปิยวาจา ด้านการใช้หลักอัตถจริยาและด้านการใช้หลักสมานัตตตา ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งการงาน และประสบการณ์การสอน พบว่า หัวหน้าฝ่ายทางการศึกษา และครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันในการบริหารงานบุคคลด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตา การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านหลักปิยวาจา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารมีการแสดงออกถึงการใช้วาจาประสานไมตรี พูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพ นุ่มนวล เหมาะแก่ บุคคล เวลา สถานที่พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ พูดให้เกิดเกิดพลังใจ รู้จักกล่าวยกย่องชมเชยด้วยความยินดี ไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูประภัศร์ธรรมาภิรักษ์ (จันเขียด) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนก เป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปิยวาจา รองลงมา คือ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักอัตถจริยา และด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักทาน ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักสมานัตตตา

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีดังนี้ 1) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักทาน ผู้บริหารควรส่งเสริมบุคลากร โดยจัดให้มีสวัสดิการด้านต่าง ๆ อย่างพึงพอใจ 2) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปิยวาจา ควรใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ให้กำลังใจ ไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หรือคำกล่าวที่เพ้อเจ้อ 3) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักอัตถจริยา ควรบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ ตาม

โอกาสสมควร 4) ด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักสมานัตตตา ควรมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านหลักอัตถจริยา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารได้ทำตนให้เป็นประโยชน์ตามกำลังสติปัญญาความรู้ ความสามารถ กำลังทรัพย์ และเวลาที่มี อย่างไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตน หรือผู้อื่น พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ พูดให้เกิดเกิดพลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา บุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดบัวศรี ฐิตวีริโย (ผ่านสำแดง) ได้ทำการวิจัย เรื่อง“การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2” ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านสมานัตตตา รองลงมา คือ การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านอัตถจริยา และการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านปิยวาจา ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านทาน

ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีการปฏิบัติสูงกว่าครูผู้สอน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แนวทางในการพัฒนาพัฒนาการส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านทาน บุคลากรทางการศึกษาควรมีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนแก่ผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ยั่งยืน บุคลากรทางการศึกษาบางท่านควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรใช้คำพูดให้เหมาะสมแก่ผู้เรียน สถานศึกษาควรจัดให้มีศูนย์หรือคลีนิคปรับพฤติกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียน เช่นปัญหาเรื่องยาเสพติด การติดเกมส์ ปัญหาเกี่ยวกับเด็กหนีเรียน และควรจัดให้มีการประชุมทุกเดือน และเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสถานศึกษา

ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ด้านหลักสมานัตตตา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารวางตนให้เสมอต้น เสมอปลายวางตนเหมาะสมกับฐานะ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ร่วมทุกข์ร่วมสุข สม่ำเสมอ คือ เราควรจะเป็นคนที่โอบอ้อมอารี ไม่ถือตัว ไม่ใช้อารมณ์เป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวนิภาพร เหล่าพรมมา ได้ทำการวิจัย เรื่อง“การบริหารบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ผล การวิจัยพบว่า

1) การบริหารบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมให้ความเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาหลายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ 1) การใช้หลักทาน 2) การใช้หลักปิยวาจา 3) การใช้หลักอัตถจริยาและ 4) การใช้หลักสมานัตตตา ตามลำดับ

2) แนวทางการบริหารบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัญหาด้านทาน ผู้บริหารสนับสนุนการจัดกิจกรรม เครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานน้อย, ด้านปิยวาจา ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการวางแผนนโยบาย และขาดการให้คำแนะนำที่ดี, ด้านอัตถจริยา ผู้บริหารมีอคติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และวางตนไม่เหมาะสมในหน้าที่การงาน และด้านสมานัตตตา ผู้บริหารขาดระเบียบวินัย ขาดความเป็นภาวะผู้นำ และขาดความยุติธรรมในการบริหารบุคลากร, ด้านทาน ควรให้มีการติดตามการทำงาน และสนับสนุนกิจกรรม จัดสรรงบประมาณ สวัสดิการให้เพียงพอ, ด้านปิยวาจา ควรให้ผู้บริหารแสดงนโยบายให้ชัดเจนเปิดโอกาสให้บุคลากร แสดงความสามารถ ในการประชุมและทำงาน, ด้านอัตถจริยา ผู้บริหารควรให้ขวัญและกำลังใจต่อบุคลากร วางตนเป็นแบบอย่างที่ดี สงเคราะห์ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยมิตรไมตรีที่ดี และด้านสมานัตตตา ผู้บริหารควรมีการประสานงานกับบุคลากร ด้วยมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี และสร้างความเป็นภาวะผู้นำต่อผู้ใต้บังคับบัญชา อย่างเสมอต้นเสมอปลาย

5.2.2 การเปรียบเทียบการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตา มีการปฏิบัติแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวิทูรย์ ธมฺมวุฑฺโฒ (บุญมาพิลา) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอยางสีสุราชสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2” การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอยางสีสุราชสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4

ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย แตกต่างกัน ทั้งนี้ ผู้บริหารและครูผู้สอน ใช้ประสบการณ์ในปฏิบัติงาน และใช้คุณวุฒิทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาวิทูรย์ ธมฺมวุฑฺโฒ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอยางสีสุราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการธำรงรักษาบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4, ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักสังคหวัตถุ 4, ด้านการสรรหาบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 และด้านการวางแผนบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตามลำดับ การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอยางสีสุราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย แตกต่างกัน ทั้งนี้ เนื่องจากมีการปรับตำแหน่ง และการดำรงตำแหน่ง ตามคุณวุฒิทางการศึกษา เป็นเพราะว่าประสบการณ์ในการทำงาน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการบริหารงาน ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิทูรย์ ธมฺมวุฑฺโฒ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอยางสีสุราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการธำรงรักษาบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4, ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักสังคหวัตถุ 4,ด้านการสรรหาบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 และด้านการวางแผนบุคลากรตามหลักสังคหวัตถุ 4 ตามลำดับ การเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอยางสีสุราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ พระคำจันทร์ คุณว โส(วงษ์ชาลี) ได้ทำการวิจัย เรื่อง “ทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มที่ 1 เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มที่ 1 เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุง จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุง จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำตามหลักทาน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนตามหลักสังคหวัตถุ 4 โดยการจัดการอบรมให้ผู้บริหารสถานศึกษา

2) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำตามหลักปิยวาจา ผู้บริหารควรใช้คำพูดที่มีประโยชน์ มีเหตุผล และผู้บริหารโรงเรียนควรให้การยกย่องหรือชมเชยบุคคลที่ประสบผลสำเร็จด้วยความจริงใจ

3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำตามหลักอัตถจริยา ผู้บริหารโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจและกระตือรือร้น ผู้บริหารควรมีความยินดีที่จะช่วยเหลือบุคลากรอย่างเสมอภาค และควรสนับสนุนการเลื่อนขั้นตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถของบุคลากรตามความเหมาะสม

4) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านภาวะผู้นำตามสมานัตตา ผู้บริหารโรงเรียนควรวางตนเสมอต้นเสมอปลายกับบุคลากรทุกคน ผู้บริหารโรงเรียนควรปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมกับบทบาทผู้นำ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะ ดังนี้

1) ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษา หน่วยงานอื่น ๆ เพื่อจะได้เปรียบเทียบความแตกต่าง หรือความสอดคล้องกัน

2) ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาภาวะผู้นำภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในจังหวัดอื่น ๆ

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

กรมการศาสนา. (2521). *เอกสารสำหรับใช้ประกอบการพิจารณา เรื่องการศึกษาของคณะสงฆ์.* กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา.

กวี วงศ์พุฒ. (2539). *ภาวะผู้นำ.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.

การสร้างความผูกพันของพนักงานด้วยวิถีพุทธ. (2556). [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http:// humanrevod. wordpress.com/tag/สังคหวัตถุ4/ [21 ตุลาคม 2556].

กิตติ ธีรศานต์. (2539). *เทคนิคการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ม.ต้น และ ม. ปลาย.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

กิติ ตยัคคานนท์. (2543). *เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ.* กรุงเทพมหานคร: เปลวอักษร.

ชลธิชา ดังสะท้าน. (2559). *การบริหารงานตามหลักสัปปิสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครศรีธรรมราช.* สารนิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย:มหามกุฏราชวิทยาลัย.

ชูชาติ พ่วงสมีจิตร์. (2544). *ภาวะผู้นำ. ในเอกสารประกอบการสอนวิชา 1065101 หลักและทฤษฎีบริหารการศึกษา.* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชูฤทธ์ เต็งไตรสรณ์. (2552). *สุขภาวะองค์รวม สุขภาพแบบพอเพียงนวัตกรรมใหม่ของสุขภาพอย่างไทย.* นนทบุรี: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

ซอฟี ราเซะ. (2560). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3.* การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

ณรงค์พันธุ์ เชียวขุนทด. (2559). *การศึกษาพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ตามความคิดเห็นของครูในอำเภอไพศาลี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษานครสวรรค์ เขต 3.* การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

เดือนนพัทธ์ แก้วภูบาล. (2561). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัด อุดรธานี.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

นพรินทร์ สุบินรัตน์. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

นิภาพร เหล่าพรมมา. (2556). *การบริหารบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 7 ในเขตอำเภอเมือง จังวัดขอนแก่น.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

บัญฑิต กิมศรี (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.* งานนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

ประเวศ วะสี (2542). *ภาวะผู้นำ สภาพในสังคมไทยและวิธีแก้ไข.* ใน ภาวะผู้นำความสำคัญต่ออนาคตไทย. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

ปรีชา นันตาภิวัฒน์. (2544). *พจนานุกรมหลักธรรมพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดวงแก้ว.

ปิยะบุตร รักษ์วงษ์. (2557). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสระบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี". วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,* บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เปรมปวีร์ รักความซื่อ. (2560). *การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลัก สังคหวัตถุ 4 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี กลุ่ม 1.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรทิพย์ ศรีแดน (2559). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2.* วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พรทิพย์ ศรีแดน. (2559). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,* สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระครูประภัศร์ธรรมาภิรักษ์ (จันเขียด). (2561). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 1.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.**

พระคำจันทร์ คุณวโส (วงษ์ชาลี). (2537). *ทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในโรงเรียนเครือข่าย กลุ่มที่ 1 เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). (2544). *ธรรมปริทัศน์.* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

พระเทพวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2539). *ธรรมนูญชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ศรีอนันต์.

พระธรรมกิตติวงศ์ (ทองดี สุรเตโช). (2546). *ชุดคำวัด.* กรุงเทพมหานคร: เลี่ยงเชียง.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). *พุทธวิธีการบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). *พุทธวิธีบริหาร*. (2549). (พิมพ์พิเศษ 5 ธันวาคม 2549). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2525). *พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต.* กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2525). *พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

พระนที สิริปญฺโญ (บัวงาม). (2560). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรมสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.**

พระปลัดบัวศรี ฐิตวีริโย (ผ่านสำแดง). (2560). *การส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการ ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.**

พระปลัดอภิสิทธิ์ ธีรปญฺโญ (เล็กภิญโญ) (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตมหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยตุโต). (2546). *ภาวะผู้นำ: ความสำคัญต่อการพัฒนาคนพัฒนาประเทศ.* กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2550). *ธรรมนูญชีวิต ฉบับชาวบ้าน.* กรุงเทพมหานคร: สถาบันบันลือธรรม.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2550). *ภาวะผู้นำ.* กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). *ภาวะผู้นำ: ความสำคัญต่อการพัฒนาคน พัฒนาประเทศ.* กรุงเทพมหานคร: ธรรมสภา.

พระภาวนาวิสุทธิคุณ (เสริมชัย ชยมงฺคโล). (2542). *ตอบปัญหาธรรมปฏิบัติ.* กรุงเทพมหานคร:เอช ที พี เพรส.

พระมหาธราธิป วรวิชโย (วรสายัณห์). (2560). *การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้วยหลักอิทธิบาท 4 ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาบรรจง ติสรโณ (ศรีสุข. (2560). *ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาทธรรม 4 ในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนปริยัติคุณรสวิทยา อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาวิทูรย์ ธมฺมวุฑฺโฒ. (2556). *การบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอยางสีสุราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษมหาสารคาม เขต 2* . วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมานัต ธมฺมทินฺโน. (2563) *การพัฒนาหลักสูตรภาวะผู้นาเชิงจริยธรรมของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดมหาเถรสมาคม สานักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดนครพนม.* วิทยา-นิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พระราชญาณวิสิฐ (เสริมชัย ชยมงฺคโล). (2548). *หลักธรรมมาภิบาลและประมุขศิลป์*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มงคลชัยพริ้นติ้ง. .

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3). พ.ศ. 2553 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.sesa 10.go.th [4 มีนาคม 2560].

พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2521). *การศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พิณญ์บุหงา แสงศรีธรรมะกูล. (2556). *ศึกษาภาวะผู้นาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พุทธทาสภิกขุ. (2525). *พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2544). *ภาวะผู้นำ.* กรุงเทพมหานคร: ธนธัชการพิมพ์.

ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 50 2562 หน้า 11.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ .2542*. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์.

ราชบัณฑิตยสถาน. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ 2553*. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.sesa10.go.th [4 กันยายน 2545].

ล้วน สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สุวีริยาศาสตร์ จำกัด.

เลิศลัคน์ ภาคาผล. (2560). *การบริหารงานสถานศึกษาโดยใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ".* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี**.**

วิชัย ธรรมเจริญ. (2541). *ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา ลาดพร้าว.

วินา สุทธิโพธิ์. (2561) *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

วีรวัฒน์ รอดสุโข. (2550). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา เรื่อง สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 ไตรลักษณ์ 3 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที 4 ระหว่างการสอนด้วยหนังสือการ์ตูนและการสอนตามปกติ.* วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เสาวนิต เสาณานนท์. (2542). *ภาวะผู้นำ.* นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สถิตย์ กองคำ. (2544). *มนุษยสัมพันธ์สาหรับผู้บริหาร.* **(**พิมพ์ครั้งที่ 2). นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (วาศน์ วาสโน). (2538). *สังคหวัตถุ 4*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). *การบริหาร.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สมพงษ์ สิงหะพล. (2547). *ผู้นำทางวิชาการและการพัฒนาหลักสูตร.* นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *สภาพและปัญหาการบริหารการศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย.* กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2547). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545.* กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

สิปปนนท์ เกตุทัต. (2551). *วิสัยทัศน์กว้างไกลปฏิบัติได้ผลจริง.* สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และสุทธิลักษณ์ สติตะสิริ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

สิริวัฒน์ ศรีเครือดง. (2551). การสร้างมนุษยสัมพันธ์ตามแนวพระพุทธศาสนา: หลักธรรมสำหรับสั่งสอนสังคม. *วารสารมหาจุฬาวิชาการ*. ปีที่ 20. (มิถุนายน 2551), 70.

สุบงกช นาโควงษ์. (2547). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารงานวิชาการตามความคาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนและครูปฏิบัติการสอนโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากระบี่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,* บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุบรรลุ เหตุผล. (2561). *ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดมหาสารคาม.* วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.**

เสนาะ ติเยาว์. (2544). *หลักการบริหาร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2538). “ภาวะผู้นำ” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตบริหารการศึกษาหน่วยที่ 1-5.* นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อนุชิต วรรณสุทธิ์. (2548). *การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในอนาคต.* รายงานวิจัย, สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.

อรนุช โขพิมพ์. (2555). *ภาวะผู้นาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติ ธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตมหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อรศิริ เกตุศรีพงษ์. (2550). สังคหวัตถุ 4: วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการจัดการความรู้. *วารสาร Productivity World เพื่อการเพิ่มผลผลิต*, ปีที่ 12 ฉบับที่ 68 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2550), 43-46.

2. ภาษาอังกฤษ

Barnard. C.J.. (1961) *Education for Executive in Reading in Human Relations.* (Edited by Dobin Robert. New Jercy : Prentice-Hall.

Johnson Harold and others. (1974). *The theory and management of systems***.** New York : McGraw-Hill.

Rensis Likert. (1967). *The human Organization*. New York: Mc Graw Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1) พระราชปรีชามุนี,ดร.

เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้านเนื้อหา

วุฒิการศึกษา พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย

2) พระครูปริยัติสาทร,ดร.

เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้านเนื้อหา

วุฒิการศึกษา Buddhist Studies. Ph.D. จากประเทศอินเดีย

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

3) พระปลัดธนากร สนฺตมโน,ดร.

เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้านการบริหารการศึกษา และ พระพุทธศาสนา

วุฒิการศึกษา พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เลย

4) ผศ.ดร. ประสงค์ หัสรินทร์

เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้านการบริหารการศึกษา

วุฒิการศึกษา พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา)

ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์เลย

5) ดร. คม พวงยะ

เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ด้านการบริหารการศึกษา

วุฒิการศึกษา ปร.ด. (การบริหารการศึกษา)

ตำแหน่งปัจจุบัน สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาเขต

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๘๑๔/ว๓๐๒

๔ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

กราบเรียน พระราชปริยานุนิเทศ, ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย, เจ้าคณะจังหวัดเลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๓ ชุด
๒. แบบโครงร่างงานวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุดาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เมื่อภาคการเรียนที่ ๑/๒๕๖๓ มีสถานภาพเป็นนักศึกษามาแล้ว ๓ ภาคการศึกษา และได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ในการนี้ เพื่อให้นักศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบพระคุณมาในครั้งนี้

กราบเรียนมาด้วยความเคารพอย่างสูง

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๘๔ ๖๘๖
นายสมพงษ์ สุดาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๘๒ ๗๗๕๗

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีล้านช้าง โทร. ๐-๔๒๘๑-๔๖๑๖

ที่ อว ๗๙๑๘(๒)/ ๒๗๒ **วันที่** ๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

กราบเรียน พระครูปริยัติสาทร,ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสน์ศึกษา

ด้วยนายสมพงษ์ สุดาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เมื่อภาคการเรียนที่ ๑/๒๕๖๓ มีสภาพเป็นนักศึกษามาแล้ว ๓ ภาคการศึกษา และได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ในการนี้ เพื่อให้นักศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยดังกล่าว ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาโปรดเพื่อพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

มหามกุฏราชวิทยาลัย

- รับทราบ
๑๕ ส.ค. ๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๔/ว๒๐๒

๔ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เรียน พระปลัดธนากร สนฺตมโน,ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยสงฆ์เลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๓ ชุด
๒. แบบโครงร่างงานวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุดาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เมื่อภาคการเรียนที่ ๑/๒๕๖๓ มีสภาพเป็นนักศึกษามาแล้ว ๓ ภาคการศึกษา และได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ในการนี้ เพื่อให้นักศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ชมฺมวิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๓๖
นายสมพงษ์ สุดาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒๐ ๓๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๗๑๔/วิเ๑๒

๔ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสงค์ หัสรินทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาลัยสงฆ์เลย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน = ชุด

๒. แบบโครงร่างงานวิจัย จำนวน = ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุดาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เมื่อภาคการเรียนที่ ๑/๒๕๖๓ มีสภาพเป็นนักศึกษามาแล้ว ๔ ภาคการศึกษา และได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ในการนี้ เพื่อให้นักศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ชมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๗๖
นายสมพงษ์ สุดาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ ยว ๗๙๑๔/วิ๒๐๒

๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย (IOC)

เรียน ดร. คม พวงยะ หัวหน้านักวิชาการศาสนศึกษา สำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม เขต ๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

๒. แบบโครงร่างงานวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย น.นายสมพงษ์ สุดาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง เมื่อภาคการเรียนที่ ๑/๒๕๖๓ มีสภาพเป็นนักศึกษามาแล้ว ๓ ภาคการศึกษา และได้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ในการนี้ เพื่อให้นักศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยและได้ให้คำปรึกษา ตลอดถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอเจริญพร

(พระมหาวิเชียร ธมมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๘๕๒ ๕๓๔๔ ๖๓๖๖
นายสมพงษ์ สุดาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๓๗ ๓๔๒๒ ๓๓๕๓๗

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

กราบเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมนิเทศก์วิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๘ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

กราบเรียนมาด้วยความเคารพ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีบุญเรืองวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๒ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

งานธุรการ
รับที่ 95 / 15
30 สค. 2565
15.00 น.

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

กราบเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีวิชัยวนาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑๕ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

กราบเรียนมาด้วยความเคารพ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

งานธุรการ-การเงิน
☐ เพื่อโปรดทราบ
☑ เพื่อเสนอพิจารณา

ทราบ
1 ก.ย. 65

มอบฝ่ายธุรการดำเนินการ
1 ก.ย. 65

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีภูเรือ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๒๐ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีบุญเรืองปริยัติศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑..เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๕ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโกวิทวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๔ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

กราบเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมศรีจันทร์วิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑๕ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

กราบเรียนมาด้วยความเคารพ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

รับที่ ร. 067
วันที่ 1 ก.ย 65
เวลา 15.09 น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

กราบเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดขามชุมวิทยาสรรพ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

กราบเรียนมาด้วยความเคารพ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

รับทราบ
☑ ดำเนินการได้
☐ แจ้งให้ ร.ร.ทราบ
☐ มอบ.....

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๘๓๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีภูกระดึง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๒๐ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุดาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ชนวรสิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๓๔ ๖๓๖
นายสมพงษ์ สุดาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๙ ๒๔๒ ๓๓๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

กราบเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดปู่ทรงธรรมวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๒ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

กราบเรียนมาด้วยความเคารพ

(พระมหาวิเชียร ธมมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

อนุญาตให้แจกแบบสอบถาม

(พระครูปริยัติเจติยคุณ)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลาดปู่ทรงธรรมวิทยา
๑ ก.ย. ๒๕๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังสะพุงพัฒนาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๖ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

พระครูปลัดวิโรจน์ สุภาโร
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังสะพุงพัฒนาราม
๑ กย ๖๕

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

กราบเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปริยัติสามัญวัดโพนชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑๐ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

กราบเรียนมาด้วยความเคารพ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

กราบเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสันติวิทยาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๘ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

กราบเรียนมาด้วยความเคารพ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

วิมราม
(พระครูปลัดจักรพล สิริมงฺคโล)
31 ส.ค. 65

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีสุวรรณวนารามวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๒ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๙๑๘/ว๓๖๓

๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดถิ่นฐานรังสิตวิทยาราม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑๒ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุตาวงค์ นักศึกษาระดับบริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านตอบแบบสอบถามการวิจัยดังกล่าว หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๑๔ ๖๑๖
นายสมพงษ์ สุตาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๓๑๕๗

ยินดีให้เก็บข้อมูล
พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร
(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร)
ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดถิ่นฐานรังสิตวิทยาราม

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๘๑๗/ว ๓๕๕๗

๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Trt-out)

เรียน พระมหาชินทร์ นนฺทกวี,ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแจ้งสว่างนอก

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุดาวงค์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือ (Trt-out)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านทดลองใช้เครื่องมือ (Trt-out) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒๘ ๔๓๔ ๐๔๑๖
นายสมพงษ์ สุดาวงค์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๔๒ ๙๑๔๗

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.เลย 42000
โทร. 0-4283-0434

ที่ อว ๗๘๑๘/ว ๑๕๖

๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Trt-out)

เรียน พระครูปัญญาวรคิลป์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่ากระบือวิทยาสรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุดาวงศ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง *การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม และนักธรรมบาลีศึกษา จังหวัดเลย* โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือ (Trt-out)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านทดลองใช้เครื่องมือ (Trt-out) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวิเชียร ธมฺมวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๓๔ ๒๗๖
นายสมพงษ์ สุดาวงศ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๘๒ ๗๗๕๗

โรงเรียนสารคุณวิทยา แผนกสามัญศึกษา
เลขที่รับ ๕๖๙
วันที่ ๒๕ / ส.ค. / ๖๕
เวลา ๑๔.๒๐ น.

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีล้านช้าง อ.เมือง จ.นครพนม 48000
โทร. 0-4263-0434

ที่ อว ๘๓๓๘/ว ๒๕๖๕

๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

เรียน พระครูประศิษฐ์บุญธรรม ผู้อำนวยการโรงเรียนสารคุณวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๓ ชุด

ด้วยนายสมพงษ์ สุดาวงศ์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง กำลังทำสารนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย โดยมี พระครูปลัดจักรพล สิริธโร,ดร. เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้จำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดของท่านทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและขอขอบคุณมาในครั้งนี้

( ) ทราบ
( ) มอบหมาย
( ) ฝ่ายบริหารงานวิชาการ
( ) ฝ่ายบริหารงานงบประมาณ
( ) ฝ่ายบริหารงานบุคคล
( ) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป
ดำเนินการ.....
.....

(พระครูประศิษฐ์บุญธรรม)
ผู้อำนวยการโรงเรียนสารคุณวิทยา

ขอแสดงความนับถือ

(พระมหาวินัย ฉนฺวชิโร,ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง
โทร ๐๔๒ ๘๓๔ ๖๓๖
นายสมพงษ์ สุดาวงศ์ ผู้วิจัย
โทร ๐๘๗ ๒๗๒ ๓๓๕๗

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

****

เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

คำชี้แจง

การวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย 2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ที่จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยชุดนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 (ธรรมะเพื่อสร้างสุขในการทำงาน) ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย 4 ด้าน คือ

1. ด้านทาน คือ ช่วยเหลือผู้อื่น ให้ความรู้ ให้คำแนะนำที่ถูกต้อง
2. ด้านปิยวาจา คือ ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ พูดแต่สิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์
3. ด้านอัตถจริยา คือ รู้จักเสียสละไม่เห็นแก่ตัว ช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานในองค์กร
4. ด้านสมานัตตา คือ วางตัวให้เหมาะสมกับฐานะ ไม่หวั่นไหวและเปลี่ยนแปลงง่าย

สาระสำคัญของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้โอกาสผู้ตอบแบบสอบถาม ให้แนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

ในการตอบแบบสอบถาม ขอความกรุณาตอบคำถามตามความเป็นจริงทุกข้อ ทุกตอนในการแปรผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะแปลผลโดยภาพรวมทั่วไป อีกทั้งคำตอบของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ดังนั้น การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะไม่มีผลเสียหายต่อท่าน หรือหน่วยงานของท่านแต่ประการใด เพราะผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปศึกษาในภาพรวมเท่านั้น

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจแบบสอบถามครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายสมพงษ์ สุตาวงค์
นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

****

เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : ให้ท่านช่วยพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรด้านนั้นหรือไม่ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ เพื่อแสดงความคิดเห็นจากการพิจารณาความสอดคล้อง

1) สถานภาพ จำแนกเป็น

☐ ผู้บริหารโรงเรียน

☐ ครูผู้สอน

2) วุฒิการศึกษา จำแนกเป็น

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

3) ประสบการณ์การทำงาน จำแนกเป็น

☐ ระยะเวลา 1 - 10 ปี

☐ ระยะเวลา 11 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่าน ในช่องระดับการปฏิบัติ (5-4-3-2-1) ในแต่ละข้อของแต่ละด้าน ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพียงช่องเดียวเท่านั้น คือ

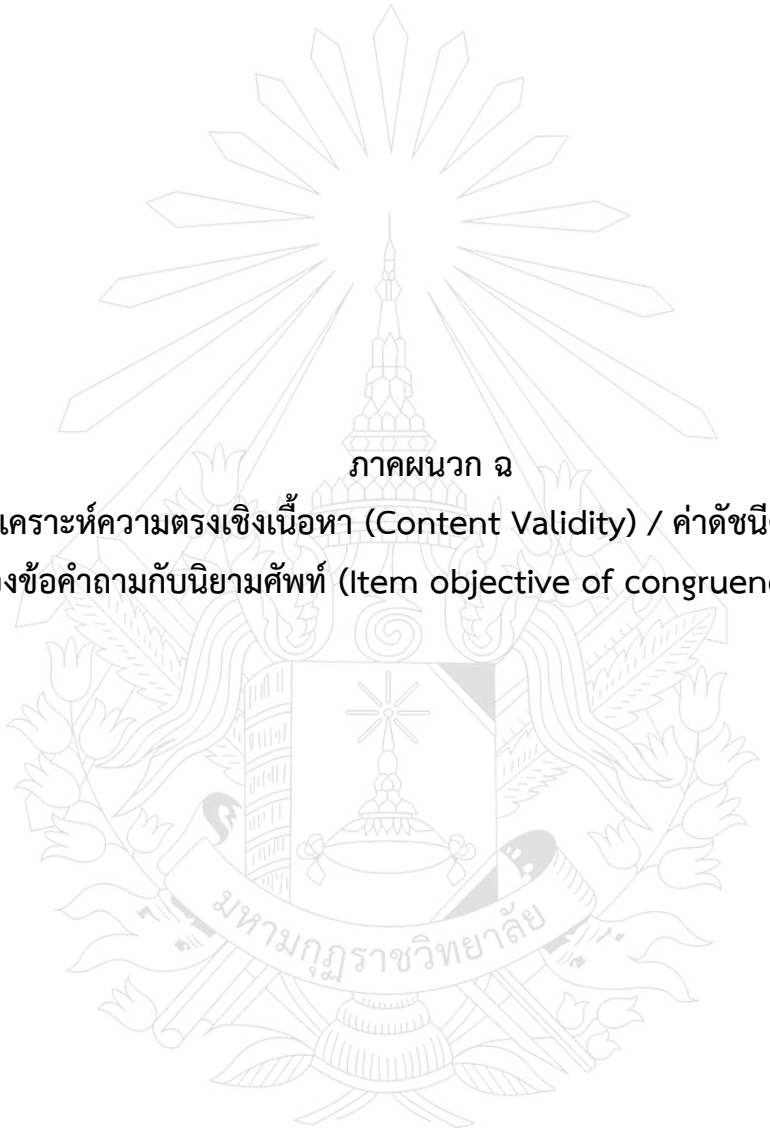
5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มากที่สุด
4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มาก
3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง
2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อย
1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อยที่สุด

ข้อที่	การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1. หลักด้านทาน หมายถึง การให้ เสียสละ แบ่งปันแก่ผู้อื่นในการทำงาน การสร้างแรงจูงใจในการทำงานการแสดงออกถึงการเกื้อกูลกัน ด้วยการให้ การเสียสละ หรือ การเอื้อเฟื้อแบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสอันสมควรเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว					
1	ผู้บริหาร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสสมควร					
2	ผู้บริหารสอนงานหรือแนะนำให้บุคลากรที่ขาดความรู้ และประสบการณ์ตามโอกาสสมควร					
3	ผู้บริหารให้โอกาสในการแก้ไข หรือปรับปรุงการทำงานที่ผิดพลาดของบุคลากร อย่างยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์					
4	ผู้บริหารส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสมแต่ละตำแหน่ง เช่น การฝึกอบรม สัมมนา					
5	ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือ และแบ่งบันในเรื่องการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค					
6	ผู้บริหารจัดให้มีและส่งเสริมบุคลากรในด้านสวัสดิการ					
7	ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรเสมอ					

ข้อที่	การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
2. หลักปิยวาจา หมายถึง การแสดงออกถึงการใช้วาจาประสานไมตรี พูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพนุ่มนวล เหมาะแก่ บุคคล เวลา สถานที่พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ พูดให้เกิดเกิดพลังใจ รู้จักกล่าวยกย่องชมเชยด้วยความยินดี ไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร					
1	ผู้บริหารใช้คำพูดที่กล่าวด้วยเมตตาจิต แสดงความจริงใจ และมีความปรารถนาดีเสมอ					
2	ผู้บริหารใช้คำพูดที่มีประโยชน์ มีเหตุผล และกล่าวถูกกาลเทศะ					
3	ผู้บริหารชี้แจงนโยบายในเรื่องต่าง ๆ แก่บุคลากรโดยใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนโยน อย่างเหมาะสม					
4	ผู้บริหารกล่าวยกย่อง หรือชมเชย บุคลากรที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และด้วยความยินดีเสมอ					
5	ผู้บริหารไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร					
6	ผู้บริหารไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หยาบคาย ทำให้บุคลากรเป็นทุกข์ใจ					
7	ผู้บริหารใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ให้กำลังใจ ไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หรือคำกล่าวที่เพ้อเจ้อ					
3. หลักอัตถจริยา หมายถึง ทำตนให้เป็นประโยชน์ตามกำลังสติปัญญาความรู้ ความสามารถกำลังทรัพย์ และเวลาที่มี อย่างไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตน หรือผู้อื่นพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ พูดให้เกิดเกิดพลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา						
1	ผู้บริหารบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือบุคลากร และผู้อื่นเสมอ ตามโอกาสสมควร					
2	ผู้บริหารช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน					
3	ผู้บริหารร่วมช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจและกระตือรือร้น					
4	ผู้บริหารส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์บุคลากรในสถานศึกษา และผู้อื่น โดยทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี					
5	ผู้บริหารส่งเสริมการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มเติมให้ความรู้ และทักษะให้กับบุคลากรในตำแหน่งงานต่าง ๆ					
6	ผู้บริหารมีความยินดีที่จะช่วยเหลือบุคลากรอย่างเสมอภาค					
7	ผู้บริหารสนับสนุนการเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถของบุคลากร ตามความเหมาะสม					

ข้อที่	การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
4. หลักสมานัตตตา หมายถึง วางตนให้เสมอต้น เสมอปลายวางตนเหมาะสมกับฐานะ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ร่วมทุกข์ร่วมสุข สม่ำเสมอ คือ เราควรจะเป็นคนที่โอบอ้อมอารี ไม่ถือตัว ไม่ใช้อารมณ์เป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับผู้อื่น						
1	ผู้บริหารวางตนเสมอต้นเสมอปลาย กับบุคลากรทุกคน					
2	ผู้บริหารปฏิบัติตนในฐานะผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม					
3	ผู้บริหารปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง					
4	ผู้บริหารไม่ถือตัว และไม่ใช้อารมณ์ตนเป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับบุคลากรและผู้อื่น					
5	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเหมาะสมกับบทบาทของผู้นำ					
6	ผู้บริหารร่วมทุกข์-ร่วมสุข เพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน					
7	ผู้บริหารปฏิบัติงานต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดตกบกพร่อง					

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ฉ
ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) / ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Item objective of congruence : IOC)

ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) / ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Item objective of congruence : IOC)

ข้อ	การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
1. หลักด้านทาน หมายถึง การให้ เสียสละ แบ่งปันแก่ผู้อื่นในการทำงาน การสร้างแรงจูงใจในการทำงานการแสดงออกถึงการเกื้อกูลกัน ด้วยการให้ การเสียสละ หรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสอันสมควรเพื่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ไม่ตระหนี่ ไม่เป็นคนเห็นแก่ได้ฝ่ายเดียว							
1	ผู้บริหาร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปันปัจจัย 4 คือ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ตามโอกาสสมควร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารสอนงานหรือแนะนำให้บุคลากรที่ขาดความรู้และประสบการณ์ตามโอกาสสมควร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารให้โอกาสในการแก้ไข หรือปรับปรุงการทำงานที่ผิดพลาดของบุคลากรอย่างยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนด้านงบประมาณ ในการฝึกอบรม สัมมนา	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
5	ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือ และแบ่งบันในเรื่องการจัดสรรวัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเสมอภาค	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารจัดให้มี และส่งเสริมบุคลากรในด้านสวัสดิการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรตามโอกาสอันควร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. **หลักปิยวาจา** หมายถึง การแสดงออกถึงการใช้วาจาประสานไมตรี พูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพนุ่มนวล เหมาะแก่ บุคคล เวลา สถานที่พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ พูดในทางสร้างสรรค์ พูดให้เกิดเกิดพลังใจ รู้จักกล่าวยกย่องชมเชยด้วยความยินดี ไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร							
1	ผู้บริหารใช้คำพูดที่กล่าวด้วยเมตตาจิตแสดงความจริงใจและมีความปรารถนาดี	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
2	ผู้บริหารใช้คำพูดที่มีประโยชน์ มีเหตุผล ในทางสร้างสรรค์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารชี้แจงนโยบายในเรื่องต่าง ๆ แก่บุคลากรโดยใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนโยน อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารกล่าวยกย่อง หรือชมเชยบุคลากรที่ประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ และด้วยความยินดีเสมอ	0	+1	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้
5	ผู้บริหารไม่กล่าววาจาล่วงเกิน หรือใช้คำพูดที่สื่อความหมายถึงการดูถูกและทำร้ายจิตใจต่อบุคลากร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หยาบคาย ทำให้บุคลากรเป็นทุกข์ใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ให้กำลังใจ ไม่ใช้คำพูดส่อเสียด หรือคำกล่าวที่เพ้อเจ้อ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3. หลักอัตถจริยา หมายถึง ทำตนให้เป็นประโยชน์ตามกำลังสติปัญญาความรู้ ความสามารถกำลังทรัพย์ และเวลาที่มี อย่างไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ เป็นแบบอย่างที่ดี ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา								
1	ผู้บริหารบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือบุคลากร และผู้อื่นเสมอ ตามโอกาสสมควร	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารร่วมช่วยแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นด้วยความตั้งใจ และกระตือรือร้น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องการบำเพ็ญประโยชน์บุคลากรในสถานศึกษา และผู้อื่นโดยทำตนเองให้เป็นแบบอย่างที่ดี	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารส่งเสริมการฝึกอบรม สัมมนา เพื่อเพิ่มเติมให้ความรู้ และทักษะให้กับบุคลากรในตำแหน่งงานต่าง ๆ	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้

ข้อ	การศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดเลย	ผู้เชี่ยวชาญ					ค่า IOC	สรุปผล
		1	2	3	4	5		
6	ผู้บริหารมีความยินดีที่จะช่วยเหลือบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารสนับสนุนการเลื่อนตำแหน่งหรือปรับระดับความสามารถของบุคลากร ตามความเหมาะสม	+1	0	+1	+1	0	0.60	ใช้ได้
4. หลักสมานัตตตา หมายถึง วางตนให้เสมอต้น เสมอปลายวางตนเหมาะสมกับฐานะ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ร่วมทุกข์ร่วมสุข สม่ำเสมอ คือ เราควรจะเป็นคนที่โอบอ้อมอารี ไม่ถือตัว ไม่ใช้อารมณ์เป็นใหญ่ในการปฏิบัติหน้าที่กับบุคลากร								
1	ผู้บริหารวางตนเสมอต้นเสมอปลาย กับบุคลากรทุกคน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	ผู้บริหารปฏิบัติตนในฐานะผู้บริหารได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	ผู้บริหารปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี มีความเป็นกันเอง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	ผู้บริหารไม่ถือตัว และไม่ใช้อารมณ์ตนเป็นใหญ่ในการปฏิบัติตัวกับบุคลากรและผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	ผู้บริหารปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเหมาะสมกับบทบาทของผู้นำ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารร่วมทุกข์-ร่วมสุข เพื่อแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	ผู้บริหารปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ไม่ขาดตกบกพร่อง	+1	0	+1	+1	+1	0.80	ใช้ได้

ภาคผนวก ช
ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟ่า (Alpha coefficient)

ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟ่า (Alpha coefficient)

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary			
		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0
a. Listwise deletion based on all variables in the procedure			

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.903	28

tem-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
1 ด้านทาน ข้อ 1	124.60	58.869	.321	.903
2 ด้านทาน ข้อ 2	124.77	56.185	.623	.897
3 ด้านทาน ข้อ 3	124.63	58.516	.356	.902
4 ด้านทาน ข้อ 4	124.63	58.792	.376	.902
5 ด้านทาน ข้อ 5	124.63	58.723	.292	.904
6 ด้านทาน ข้อ 6	124.77	56.323	.691	.896
7ด้านทาน ข้อ 7	124.57	59.220	.337	.902
8 ด้านปิยวาจา ข้อ 1	124.37	60.309	.307	.903
9 ด้านปิยวาจา ข้อ 2	124.50	58.121	.453	.900
10 ด้านปิยวาจา ข้อ 3	124.60	58.800	.385	.902
11 ด้านปิยวาจา ข้อ 4	124.63	58.861	.315	.903
12 ด้านปิยวาจา ข้อ 5	124.73	56.271	.550	.898

tem-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
13 ด้านปิยวาจา ข้อ 6	124.67	56.023	.533	.899
14 ด้านปิยวาจา ข้อ 7	124.70	56.010	.741	.895
15 ด้านอัตถจริยา ข้อ 1	124.63	57.137	.605	.898
16 ด้านอัตถจริยา ข้อ 2	124.70	56.769	.556	.898
17 ด้านอัตถจริยา ข้อ 3	124.80	57.476	.468	.900
18 ด้านอัตถจริยา ข้อ 4	124.63	58.033	.480	.900
19 ด้านอัตถจริยา ข้อ 5	124.73	56.892	.615	.897
20 ด้านอัตถจริยา ข้อ 6	124.67	57.057	.605	.898
21 ด้านอัตถจริยา ข้อ 7	124.70	56.838	.548	.899
22 ด้านสมานัตตตา ข้อ 1	124.43	60.461	.165	.905
23 ด้านสมานัตตตา ข้อ 2	124.70	57.114	.589	.898
24 ด้านสมานัตตตา ข้อ 3	124.73	58.547	.341	.903
25 ด้านสมานัตตตา ข้อ 4	124.83	55.454	.718	.895
26 ด้านสมานัตตตา ข้อ 5	124.70	58.010	.468	.900
17 ด้านสมานัตตตา ข้อ 6	124.63	57.689	.528	.899
28 ด้านสมานัตตตา ข้อ 7	124.50	57.776	.388	.902

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล : นายสมพงษ์ สุตาวงค์

วัน เดือน ปีเกิด : วันศุกร์ ที่ 12 เดือน กันยายน พ.ศ. 2523

ชาติภูมิ : อุบลราชธานี

ที่อยู่ปัจจุบัน : 200 หมู่ 2 บ้านนาโคก ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย
จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42100
E-mail. Sutawong2008@gmail.com
Tel. Mobile. 087 2423157

การศึกษา : ธรรมศึกษาชั้นเอก (อุดมศึกษา)
ปริญญาตรี พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การสอนภาษาไทย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

หน้าที่การงานปัจจุบัน : ครู โรงเรียนวัดศรีบุญเรืองปริยัติศึกษา
ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย รหัสไปรษณีย์ 42000